

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

BESLISSING (BRUGEL-BESLISSING-20210330-152ter)

Methodologie VIVAQUA

Motivering

**Opgesteld op basis van artikel 39 van de Ordonnantie van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 20 oktober 2006 tot
opstelling van een kader voor het waterbeleid.**

30/03/2021

Inhoudsopgave

DEEL 1

1	Definitie van de doelstellingen.....	10
1.1	Europees en Brussels reglementair en wettelijk kader	10
1.2	Strategische doelstellingen van de tariefmethodologie.....	12
1.3	Vlaamse en Waalse principes	13
	Bepaling van de duur van de regulatoire tariefperiode.....	15
1.4	Benchmark.....	15
1.5	Motivering van de duur van de tariefperiode	15
2	Keuze van het tariefreguleringsmodel	17
2.1	Presentatie van de tariefreguleringsmodellen	17
2.1.1	Cost+	17
2.1.2	Price Cap.....	18
	Het tariefreguleringsmodel Price Cap is begin jaren 1980 ontwikkeld en werd toen voorgesteld als alternatief voor het Cost+-model. In zijn meest eenvoudige vorm berust het Price Cap-model (PC) op de definitie van een maximumplafond dat met de jaren evolueert en dat niet mag worden overschreden door de prijzen van de geregleerde goederen/diensten.....	18
2.1.3	Revenue Cap	19
2.1.4	Yardstick.....	19
2.2	Het door BRUGEL gekozen reguleringsmodel	20

DEEL 2

1	Activiteitsperimeter	24
1.1	Voornaamste definities	25
1.1.1	Geregleerde activiteiten	25
1.1.2	Niet-geregleerde activiteiten	27
1.2	Indeling van de activiteiten van VIVAQUA	28
1.2.1	Rechtstreekse geregleerde activiteiten	29
1.2.2	Activiteiten in verband met de sanering.....	29
1.2.3	Aanverwante activiteiten.....	31
1.2.4	AAB.....	36
1.2.5	Niet-geregleerde activiteiten	36
1.2.6	Voorstel van de operator	37
2	Totaal inkomen en kostenstructuur.....	39
2.1	Samenstelling van het totaal inkomen	39
2.2	Beheersbare kosten.....	39
2.2.1	Beheersbare kosten met efficiëntiefactor	39
2.2.2	Beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor.....	41
2.3	Niet-beheersbare kosten.....	42
2.4	Diverse opmerkingen en specifieke behandelingen van bepaalde kosten.....	44
2.4.1	Verworpen kosten.....	44
2.4.2	Niet-uitgegeven kosten	44
2.4.3	Innovatie-enveloppe	46

2.4.4	De bijdragen aan het HYDRALIS pensioenfonds.....	46
2.4.5	Kosten in verband met het dienstverleningscontract met de BMWB (Cascade).....	48
2.4.6	Overeengekomen financieringsmarge	52
2.4.7	Verliezen op het net.....	61
2.4.8	Milieukosten.....	63
2.4.9	Geactiveerde kosten	65
2.4.10	Toeslagen	66
2.4.11	Niet-geboekte kosten	66
2.5	Billijke marge	67
2.5.1	De billijke marge - Theorie	68
2.5.2	De Regulated Asset Base (RAB)	68
2.5.3	Rendementspercentage.....	70
2.6	De hoofdklassen en de verdeelsleutels	76
2.6.1	Indirecte kosten	76
2.6.2	Introductie van de verdeelsleutels.....	76
2.6.3	Herziening van de verdeelsleutels	77
2.7	Evolutieregels en controle op de naleving van de evolutieregels van het totaal inkomen en op de tarieven.....	77
2.7.1	Indexeringsfactor	79
2.7.2	Efficiëntiefactor	80
2.8	Toegestane inkomsten	83
2.8.1	Aanverwante inkomsten	83
2.8.2	Subsidies.....	83
2.8.3	De inkomsten gedekt door de tarieven.....	83
3	Incentive regulation	85
3.1	Incentive regulation op de kosten.....	85
3.1.1	Door de incentive regulation nagestreefde doelen voor het kostenbeheer.....	85
3.1.2	Bepaling van het bedrag van de incentive regulation.....	85
3.1.3	Bepaling van de parameters	87
3.1.4	Gebruik van het bedrag van de incentive regulation	88
3.2	Incentive regulation op de doelstellingen	89
4	Tariefstructuur	90
	<i>Algemene informatie en wettelijke context</i>	90
	<i>Kort overzicht van de bestaande tariefstructuren</i>	91
4.1	De gebruikers.....	94
4.1.1	Niet-huishoudelijke gebruikers:	94
4.1.2	Huishoudelijke gebruikers:.....	94
4.1.3	Gemengde verbruik.....	95
4.1.4	Andere gebruikers.....	95
4.2	Periodieke tarieven.....	96
4.2.1	De verschillende componenten	96
4.2.2	Vast gedeelte.....	100

4.2.3	Variabel gedeelte	105
4.2.4	Verdeling van de variabele term	116
4.2.5	Tariefimpact	116
4.2.6	Specifieke tarieven	120
4.3	Sociaal watertarief.....	120
4.3.1	Context.....	120
4.3.2	Wijziging van de ordonnantie	122
4.3.3	Sociale tussenkomst.....	123
4.4	Niet-periodieke tarieven	124
4.4.1	Algemene principes.....	124
4.4.2	Ex ante.....	125
4.4.3	Ex post.....	127
4.5	Commentaren over bepaalde tarieven	127
4.5.1	Overgang naar elektronische facturatie.....	127
4.6	Toepassingsvoorwaarden.....	127
5	De regulatoire saldi	128
5.1	Beheer en bestemming van de saldi.....	128
6	Procedure voor de indiening en de goedkeuring van de tarieven	129
6.1.1	Procedure voor de indiening en de goedkeuring van de tarieven.....	129
7	Rapportering en gegevens	130
7.1	Rapporteringsmodellen.....	130
7.2	Regulatoire kalender	130
7.3	Beroepsmogelijkheden.....	130
8	Boekhoudkundige verplichtingen	131
9	Vorbereidende openbare raadplegingen.....	132
9.1	Geraadpleegde actoren.....	132
9.2	Samevatting van de antwoorden	133

Lijst van de illustraties

Tabellen:

Tabel 1: Europees en Brussels reglementair kader.....	11
Tabel 2: Doelstellingen Waals Gewest.....	13
Tabel 3: Doelstellingen Vlaams gewest.....	14
Tabel 4: Voor- en nadelen Cost+	17
Tabel 5: Voor- en nadelen Price Cap	18
Tabel 6: Voor- en nadelen Revenue Cap.....	19
Tabel 7: Voor- en nadelen Yardstick	20
Tabel 8: Vergelijking Cost+ versus P/R Cap	22
Tabel 9: Voordelen Cost+ versus P/R Cap	23
Tabel 10: BKMEF-categorieën	40
Tabel 11: BKZEF-categorieën	42
Tabel 12: Categorieën NBK	43

Tabel 13: Dekkingsgraad Hydralis	48
Tabel 14: Investeringsplan	55
Tabel 15: Beperking kasstroom	57
Tabel 16: Kosten en winsten VIVAnext	80
Tabel 17: Nettowinsten VIVAnext	81
Tabel 18: efficiëntiefactoren VIVAnext beheersbaar	81
Tabel 19: efficiëntiefactoren VIVAnext niet-beheersbaar	82
Tabel 20: Voorbeeld incentive regulation	86
Tabel 21: De incentive regulation in cijfers	87
Tabel 22: Benchmark bestaande tarifiering	93
Tabel 23: Sectorverbruik	95
Tabel 24: elementen van het tariefrooster	96
Tabel 25: Factuurelementen	97
Tabel 26: De componenten van de vaste term	100
Tabel 27: verdeling abonnement per woning, meter en bel	102
Tabel 28: Gewicht van de vaste term	104
Tabel 29: Gemiddeld verbruik en mediaan per inwoner	108
Tabel 30: Gemiddeld verbruik en mediaan, naargelang de samenstelling van het huishouden	109
Tabel 31: Gemiddeld gecorrigeerd verbruik, naargelang de samenstelling van het huishouden	110
Tabel 32: Verbruik per schijf	111
Tabel 33: verdeling van de variabele term onder de gebruikers	116
Tabel 34: lijst met geraadpleegde stakeholders	132
Tabel 35: Aanvragen van de stakeholders	134

Figuren:

Figuur 1: Benchmark van de duur van de tariefperiodes	15
Figuur 2: de verschillende activiteitscategorïeën	28
Figuur 3: Relaties tussen de actoren in de watersector in het BHG	50
Figuur 4: Weerspiegeling van de verschillende kosten in de tarieven	54
Figuur 5: Impact van de financiering op de tarieven	58
Figuur 6: Evolutie van de netto cashflows	61
Figuur 7: Tariefverhoging in samenhang met de TMF	61
Figuur 8: Evolutie van het OLO-rendement	71
Figuur 9: Risicovrije rente tussen 2021 en 2024	72
Figuur 10: Benchmark TMR	73
Figuur 11: Benchmark van de TMR die door regulatoren in verschillende sectoren worden gebruikt	73
Figuur 12: Interacties tussen de plafonds	79
Figuur 13: Tunnel met het bedrag van de globale incentive regulation	87
Figuur 14: Analyse van de breedte van de tunnel	88
Figuur 15: Tariefbeslissingsboom	99

Voorwoord

A. Uitstel van de methodologie

Een eerste methodologie, die oorspronkelijk gepland was voor 2021, is al opgesteld en gevalideerd door de verschillende belanghebbenden in 2020. In de loop van het jaar heeft de regering echter besloten de inwerkingtreding ervan met een jaar uit te stellen.

Op 30 april 2019 heeft het Brussels Parlement immers een resolutie aangenomen over de toegang tot drinkwater voor iedereen en de strijd tegen de waterarmoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om de Brusselse regering te vragen een werkgroep op te richten die concrete acties moet ondernemen om de armoede, de schuldenlast en de waterschaarste te bestrijden.

Een van de acties is de opname van sociale maatregelen in de kaderordonnantie water, waardoor de kansarme Brusselse bevolking de verwachte stijging van de waterprijs kan dragen.

Deze resolutie heeft geleid tot een tussentijdse wijziging van de ordonnantie inzake het waterbeleid in Brussel. Het belangrijkste doel van deze wijziging is de toekomstige inwerkingtreding van een sociaal tarief te laten samenvallen met het nieuwe tarief dat door Brugel zal worden goedgekeurd en dat de nieuwe tariefmethodologieën zal volgen die zijn ingevoerd tussen de waterbeheerders en de onafhankelijke instantie voor de controle van de waterprijzen.

Daarom werd besloten de inwerkingtreding van de eerste tariefperiode met een jaar uit te stellen, op basis van tariefvoorstellen waarin sociale maatregelen zijn opgenomen en in overeenstemming met de door Brugel gehanteerde methoden. Door deze uitgestelde toepassing van de nieuwe tarieven worden twee opeenvolgende tariefwijzigingen in twee jaar tijd vermeden, terwijl er tegelijkertijd voor wordt gezorgd dat de lopende besprekingen resulteren in een weloverwogen sociaal tarief dat zo geschikt mogelijk is voor de watersector.

Aangezien de redenen voor dit uitstel geen grote wijzigingen van de in 2020 gevalideerde versie inhouden, is de toekomstige methodologie daarom op hetzelfde document gebaseerd. Toch is besloten deze extra tijd te benutten om bepaalde punten van de methodologie te verfijnen, aan te passen en te verduidelijken.

Om de uitwisselingen, procedures en modaliteiten die in het kader van het uitstel van de methodologie met de operator moeten worden gevolgd, in goede banen te leiden, is bovendien een overeenkomst¹ opgesteld en door beide partijen gevalideerd. Zoals bepaald in de overeenkomst tussen BRUGEL en de operator, zullen in het kader van dit uitstel geen wijzigingen worden aangebracht die de reeds gevalideerde fundamentele mechanismen ter discussie stellen.

In dit hoofdstuk licht BRUGEL de redenen voor dit uitstel toe en de punten die ten opzichte van de 2020-versie zijn gewijzigd.

¹<https://www.brugel.brussels/publication/document/notype/2020/fr/Nouvel-accord-BRUGEL-Vivaqua-Elaboration-methodologie-tarifaire.pdf>

B. Juridische wijzigingen

Naast het uitstel van de inwerkingtreding van de methode zijn in de gewijzigde ordonnantie nog enkele andere modaliteiten vastgelegd:

- De mogelijkheid voor de Regering om te beslissen over de mogelijke verlenging van de periodes (winter en zomer) waarin de operator die verantwoordelijk is voor de drinkwatervoorziening de levering aan de huishoudelijke gebruikers niet mag onderbreken.
- De mogelijkheid voor de operatoren om via een eenvoudige indexering een aanvraag tot wijziging van de tarieven in 2021 in te dienen en voor Brugel om over deze eventuele aanvraag te beslissen
- De automatische toepassing van het lineaire tarief uit te stellen voor gebruikers die zijn aangesloten op een individuele meter. Zo blijft het belang van de gebruikers die een ongunstig lineair tarief hebben gekregen omdat ze geen individuele watermeter hebben, gevrijwaard. De overheid had bijvoorbeeld kunnen bepalen dat aan gezinnen waarvan het totale verbruik niet individueel wordt gemeten, geen hoger tarief mag worden aangerekend dan het gemiddelde progressieve tarief en dus een plafond kunnen vaststellen. **Indien de regering deze bepaling niet verduidelijkt, dient men ervan uit te gaan dat Brugel deze zal verduidelijken bij de beslissing over de eerste tariefvoorstellen van de wateroperatoren. Daarom wordt voorgesteld de datum van inwerkingtreding van de methode vast te stellen als uiterste datum voor de inwerkingtreding van deze bepaling.**

C. Methodologische wijzigingen

Hoewel de mechanismen van de methodologie over het algemeen ongewijzigd zijn gebleven, zijn op basis van de eerste feedback de volgende punten aangepast of toegevoegd:

- Duur van de tariefperiode: overgang van een periode van 6 naar 5 jaar met altijd de mogelijkheid tot bijwerking na 3 jaar.
- Leesbaarheid van het document: het document leesbaarder maken door passages die te technisch zijn, te schrappen (en door te verwijzen naar de gepubliceerde versie van 2020) alsook passages die niet erg relevant zijn voor het begrip van de tekst, waaronder
 - Schrapping van de volledige ontwikkeling van de cascade,
 - Schrapping van de discussies en berekeningen omtrent het equivalent huisvesting
- Verduidelijking van begrippen die momenteel nog het voorwerp zijn van interpretatie:
 - Toeslag: kosten die aan de factuur worden toegevoegd en die voortvloeien uit een andere beslissing dan die van de operator (belasting, heffing)
 - Niet-boekhoudkundige kosten: kosten die door de operator worden gedragen en in de tarieven zijn opgenomen, maar niet in zijn traditionele boekhouding zijn opgenomen (financieringsmarge, reële marge, milieukosten, enz.).
 - Onbetaalde facturen vs. de oninbaarheden: onbetaalde facturen verwijzen naar voorzieningen voor het risico van niet-betaling, terwijl oninbaarheden de bedragen zijn die daadwerkelijk ten laste worden genomen voor het resultaat en dus door de tarieven

- Onderscheid maken tussen heffingen in verband met lekken en "non-revenue water", die een breder toepassingsgebied hebben.
- Behandeling van geactiveerde kosten: hoe deze kosten worden gedragen om dubbeltellingen in de totale inkomsten te voorkomen en wat de gevolgen zijn voor de evolutie van deze kosten.
- Opname van indirecte kosten: toevoeging van een indirecte kostenpost voor indirecte kosten die niet direct kunnen worden gekoppeld aan een vooraf gedefinieerde directe kostenpost.
- Actualisering van de cijfers, op voorwaarde dat deze gegevens beschikbaar en relevant zijn en dat dit werk een toegevoegde waarde heeft:
 - Het meerjarenplan: ja, gegevens beschikbaar en eenvoudig te actualiseren.
 - TFM-projectie: gedeeltelijk worden bestaande gegevens geactualiseerd, maar niet de projecties, een lastige taak die geen aanvullende informatie oplevert (trendberekening).
 - Billijke marge: nee, de gegevens in dit hoofdstuk worden als voorbeeld gegeven, maar hebben geen invloed op de uiteindelijke beslissing.
 - Efficiëntiefactoren-VIVANEXT: nee, dit werk is gedaan ter illustratie van de onderliggende mechanismen. Uiteindelijk is het aan de operator om zijn doelstellingen te bepalen en te motiveren.
 - Verbruiksgegevens: a priori ja, maar omdat 2020 een uitzonderlijk jaar is, zijn de gegevens niet representatief en moeten ze dus niet in aanmerking worden genomen.
 - Tariefprojectie: ja, maar na overleg met VIVAQUA is besloten dit kwantitatieve deel te vervangen door een meer kwalitatieve analyse.
- Aanpassing van het deel tariefstructuur:
 - Wijziging van de definities van de verschillende gebruikers met het oog op de latere integratie van de gemengde gebruikers
 - Wijziging van de manier waarop in de factuur rekening wordt gehouden met de activiteit die betrekking heeft op de bestrijding van overstromingen door middel van een grafische voorstelling
 - Herformulering van de definitie en de manier om rekening te houden met de p-factor
 - Actualisering van het onderdeel Sociaal Watertarief: toelichting bij de verschillende maatregelen ter bestrijding van de waterarmoede en de gevolgen op het niveau van de tarieven.
- Inachtneming van subsidies in de tarieven: toevoeging van een specifiek punt om te specificeren dat de operator in staat moet zijn om
 - Het onderscheid te kunnen maken in de bestemming van de subsidies: werking versus investeringen
 - De bedragen voor elke activiteit toe te wijzen
- Aanpassing van de rapporteringsmodellen:
 - Voor periodieke inkomsten, aanpassing en semi-automatisering van het bestaande model op basis van ervaringsfeedback
 - Voor niet-periodieke inkomsten, integratie van een eenvoudig evolutief model.

Hierbij wordt gewezen op de keuze in dit document om de cijfers niet systematisch bij te werken, en wel om twee redenen:

- Wegens een bijzonder jaar 2020 zijn veel van de gegevens niet representatief voor een normaal jaar. Deze gegevens kunnen dus niet worden gebruikt als referentie om over de periode projecties uit te voeren. Denken we maar aan verbruiksgegevens die worden beïnvloed door de gezondheidscrisis (stopzetting van bepaalde activiteiten, vakanties, telewerken, zelfs kosten die worden beïnvloed door de vereiste uitzonderlijke maatregelen);
- De berekeningen in de eerste versie waren bedoeld om uitspraken of trends te illustreren en niet om een exact cijfer te geven. BRUGEL is dan ook van mening dat de vorig jaar beoordeelde hoeveelheden over het algemeen vrij betrouwbaar blijven om dezelfde trends in 2022 te valideren. De watersector is immers een wereldwijd stabiele sector in combinatie met relatief voorspelbare gegevens, waardoor het mogelijk is de foutenmarges op de projecties te verkleinen.

Er moet evenwel worden opgemerkt dat op het moment van schrijven van deze methodologie geen officiële wijzigingen werden aangebracht in de kaderordonnantie water met betrekking tot de integratie van sociale maatregelen. Op basis van de verschillende discussies in de werkgroepen met betrekking tot waterarmoede, lijkt het er evenwel op dat de wijzigingen die in de kaderordonnantie water zullen worden aangebracht, de tariefmethodologieën die eind maart 2021 zullen worden gepubliceerd niet zouden mogen wijzigen. Brugel en VIVAQUA zijn echter van mening dat het coherenter zou zijn geweest als men zich op een bepaald juridisch kader had gebaseerd om de methodologieën te verfijnen. Indien de definitieve versie van de ordonnantie toch gevolgen zou hebben voor de methodologieën, zou dit verdere wijzigingen en een waarschijnlijk (verder) uitstel van de tarieven met zich meebrengen.

In lijn met de besprekingen in de verschillende WG's gaat Brugel er ook van uit dat alle sociale maatregelen die in 2022 van kracht worden, volledig gefinancierd worden door een gewestelijke subsidie en in geen geval door de waterfactuur van de verbruikers die geen gebruik kunnen maken van dit mechanisme.

D. Structuur van de methodologie

De tariefmethodologie 2021-2026 is in 3 hoofddelen opgesplitst:

Document 1: Motivering

- ➔ In dit deel motiveert de regulator zijn keuzes om te voldoen aan de beginselen van transparantie en motivering van bestuurshandelingen.

Document 2: Tariefmethodologie 2021-2026

- ➔ Dit deel beschrijft de tariefmethodologie.

Documenten 3&4: Bijlagen

De bijlagen leggen de inhoud van de tariefmethodologie uit en vullen die aan.

Opmerking: de documenten 1 en 2 zijn afzonderlijke documenten die parallel moeten worden gelezen.

DEEL 1

1 Definitie van de doelstellingen

De nieuwe tariefmethodologie berust op een reeks strategische doelstellingen. Deze zijn door BRUGEL vastgelegd op basis van het Europese en Brusselse wettelijke en reglementaire kader. Zo vormen de Europese richtlijn 2000/60/EG van 23 oktober 2000 *tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid* en de Brusselse ordonnantie van 20 oktober 2006 *tot opstelling van een kader voor het waterbeleid* de grondslag voor de tariefmethodologie.

Deze wetteksten zijn diepgaand geanalyseerd aan de hand van een schema dat voor deze oefening is uitgewerkt en volgens vijf krachtlijnen is opgesplitst: transversale doelstellingen, investeringen, kostenbeheer, tariefontwerp en stimulerend kader.

Dit gedeelte brengt de bestaande kaders op Europees en Brussels niveau naar voren om de principes voor te stellen waarbinnen de door BRUGEL vastgelegde doelstellingen kaderen. Vervolgens worden de gekozen doelstellingen die aan de basis liggen van de tariefmethodologie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorgesteld, waarna ze aan een vergelijkende analyse worden onderworpen ten opzichte van de in het Waals en het Vlaams Gewest gekozen doelstellingen.

1.1 Europees en Brussels reglementair en wettelijk kader

Bovenvermelde reglementaire en wettelijke kaders bepalen de richtlijnen die de denkoefening van BRUGEL hebben gestuurd. Het resultaat van de evaluatie van die kaders wordt gepresenteerd in de volgende tabel, die laat zien dat de vijf krachtlijnen aan bod komen.

	Richtlijn 2000/60/EG	Ordonnantie van 20 oktober 2006
Transversale doelstellingen	Het wetgevend kader is transparant, efficiënt en coherent	• De tariefmethodologie moet exhaustief en transparant zijn • De tarieven moeten voor iedereen de toegang waarborgen tot water, dat noodzakelijk is voor de gezondheid, hygiëne en menselijke waardigheid. Ze moeten daarom sociale maatregelen voorzien • Bijdragen aan de realisatie van de milieudoelstellingen van deze ordonnantie
Investerings		• De tariefmethodologie maakt een evenwichtige ontwikkeling mogelijk van de investeringen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de openbare dienst opdrachten • De eventuele vergoeding voor nieuw kapitaal dat in de activa wordt geïnvesteerd - ongeacht of dit aan de controle van BRUGEL onderworpen is - moet de wateroperatoren in staat stellen de investeringen te

		doen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van hun opdrachten De tarieven stellen de wateroperatoren in staat hun kosten terug te verdienen en bieden een vergoeding voor nieuw kapitaal
Kostenbeheer	De verschillende economische sectoren (...) dragen op gepaste wijze bij aan de recuperatie van de kosten van de waterdiensten, (...) rekening houdend met het principe dat de vervuiler betaalt	- De tariefmethodologie moet het mogelijk maken de reële kostprijs van water te bepalen (...) en zo het principe van de recuperatie van de kosten van de aan het gebruik van water verbonden diensten toe te passen, met inbegrip van de kosten voor het milieu en de hulpbronnen - De verschillende economische sectoren, zodanig onderverdeeld dat minstens de huishoudelijke en de industriële sector worden onderscheiden, dragen op gedifferentieerde wijze bij aan de recuperatie van de kosten van de waterdiensten, in naleving van het principe dat de vervuiler betaalt - De eventuele verwerpscriteria voor bepaalde kosten zijn niet-discriminerend en transparant - Er is geen kruissubsidiëring tussen activiteiten toegestaan
Tariefontwerp		- De tarieven zijn proportioneel en niet-discriminerend - Het watertarief voor huishoudelijk gebruik houdt rekening met het aantal personen waaruit het gezin bestaat, in overeenstemming met een progressieve en solidaire tarifiering afhankelijk van het gebruikte watervolume. - De tarieven kunnen niet tot geografische discriminatie tussen gebruikers leiden - De tarieven beogen een juist evenwicht te bieden tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten en de prijzen die door de gebruikers worden gedragen
Stimulerend kader	Het water-tarifieringsbeleid stimuleert de gebruikers om efficiënt met de hulpbronnen om te gaan en draagt zo bij aan de realisatie van de milieudoelstellingen	- Alle elementen die samen het tarief vormen, zetten de gebruikers aan tot ecologisch gedrag, dat wil zeggen een rationeel, duurzaam en zuinig gebruik van de hulpbronnen - De tarieven moedigen de wateroperatoren aan om hun prestaties te verbeteren en het nodige onderzoek en de nodige ontwikkeling te doen voor hun activiteiten - De diensten met betrekking tot het waterverbruik moeten tegen een betaalbare prijs worden aangeboden zodat ze voor iedereen toegankelijk zijn.

Tabel 1: Europees en Brussels reglementair kader

1.2 Strategische doelstellingen van de tariefmethodologie

Op basis van de analyse van de reglementaire en wettelijke kaders die in Europa en Brussel van toepassing zijn, stelt BRUGEL de bepaling van acht strategische doelstellingen voor, ingedeeld in zes verschillende krachtlijnen. Naast de vijf reeds gepresenteerde krachtlijnen is het pertinent gebleken om een aanvullende dimensie toe te voegen die door de tariefmethodologie moet worden verzekerd, namelijk innovatie. Deze keuze valt te verklaren door het feit dat de Regulator de operatoren in staat wil stellen hun kennis en knowhow toe te passen om innovatieve oplossingen te ontwikkelen, mits die binnen het kader van de gereguleerde activiteiten passen.

De strategische doelstellingen zijn:

Transversale doelstellingen

- a. Een transparante, exhaustieve² en stabiele tariefmethodologie garanderen die rekening houdt met de sociale, economische en milieu-uitdagingen.

Investerings

- b. De tariefmethodologie bevordert een evenwichtige en adequate investering opdat alle wateroperatoren hun opdracht tot een goed einde zouden kunnen brengen, en houdt rekening met de behoefte aan financiering die met deze nieuwe investeringen gepaard gaat.

Kostenbeheer

- c. De tariefmethodologie garandeert de efficiëntie en de kostenbeheersing aan de zijde van de operatoren, evenals de eerlijke recuperatie van de kosten bij de verschillende gebruikers, terwijl kruissubsidiëring tussen de activiteiten wordt vermeden.

Stimulerend kader

- d. De tariefmethodologie stimuleert de verbetering van de prestaties van de operatoren zonder daarom de kwaliteit van de dienstverlening en de uitvoering van de openbaredienststopdrachten te verwaarlozen.
- e. De tariefmethodologie stimuleert de gebruikers om rationeel, duurzaam en zuinig gebruik te maken van de hulpbron en garandeert de naleving van het principe van toegankelijke tarieven³.

Tariefontwerp (tariefstructuur)

- f. De tarifiering is uniform en niet-discriminerend, maar verschilt naargelang het gebruik industrieel of huishoudelijk van aard is
- g. De huishoudelijke tarifiering houdt rekening met het aantal personen dat deel uitmaakt van het huishouden, door middel van progressieve tarieven naargelang het gebruik van de diensten in verband met het gebruik van water

Innovatie

- h. Innovatieve projecten stimuleren en steunen

² Het exhaustieve karakter van de tariefmethodologie garandeert dat er in de methodologie rekening wordt gehouden met alle aan de openbaredienststopdrachten verbonden kosten.

³ Een essentieel principe dat in de ordonnantie is vastgelegd en dat voorschrijft dat een dienst van algemeen belang aan een betaalbare prijs moet worden aangeboden om voor iedereen toegankelijk te zijn.

1.3 Vlaamse en Waalse principes

Ter vergelijking worden hierna ook de principes weergegeven die samenhangen met de tariefmethodologieën of andere regelgeving in de andere gewesten van het land. Globaal omvatten deze principes dezelfde krachtlijnen als die welke voor de analyse van het reglementaire en wettelijke kader werden gedefinieerd en bij de bepaling van de doelstellingen door BRUGEL werden toegepast.

Het *Décret relatif au Livre II du Code de l'Environnement constituant le Code de l'Eau* van 27 mei 2004 diende als basis voor de studie van het Waals Gewest, terwijl voor het Vlaams Gewest meerdere bronnen zijn gebruikt, waaronder het Besluit van de Vlaamse Regering houdende tariefregulering van de integrale drinkwaterfactuur van 5 februari 2016. Onderstaande tabellen geven de gevolgde principes weer, evenals een indeling per krachtlijn voor het Waalse en het Vlaamse Gewest:

Waals Gewest					
	Transversale doelstellingen	Investeren	Kostenbeheer	Stimulerend kader	Tariefontwerp
Universele watervoorziening	V				
De verschillende economische sectoren, zodanig onderverdeeld dat minstens de industriële sector, de huishoudelijke sector en de landbouwsector worden onderscheiden, dragen op gedifferentieerde wijze bij aan de recuperatie van de kosten van de waterdiensten, (...) in naleving van het principe dat de vervuiler betaalt			V		
Transparantie van de verschillende kosten die deel uitmaken van de waterkringloop			V		
Uitgaande van het principe dat de vervuiler betaalt, is een uniforme watertarifiering opgesteld die van toepassing is op het verbruik en een jaarlijkse vergoeding per meter omvat, die vooraf kan worden geïnd en bestemd is als vergoeding voor het voordeel van de terbeschikkingstelling van water, ongeacht of er sprake is van verbruik, en drie schijven, ingedeeld op jaarlijks verbruiksvolume					V
Aangepaste sociale tarifiering				V	
Het watertarifieringsbeleid stimuleert de gebruikers om efficiënt met de hulpbron om te gaan en draagt zo bij aan de realisatie van de milieudoelstellingen				V	

Tabel 2: Doelstellingen Waals Gewest

Vlaams Gewest ⁴					
	Transversale doelstellingen	Investerings	Kostenbeheer	Stimulerend kader	Tariefontwerp
Bijdragen aan de betaalbaarheid van de integrale waterfactuur	V				
Een zekere stabiliteit en voorspelbaarheid creëren door het aantal tariefwijzigingen te beperken tot een vooraf bepaald aantal per gegeven periode	V				
Een zo nauwkeurig en eenvoudig mogelijke tariefbepaling en regulering opmaken waarbij maximaal afgestemd wordt op reeds bestaande rapporteringsverplichtingen	V				
De wijze van totstandkoming van de tarieven en de beoordelingsmethode transparant maken voor zowel de abonnees als de operatoren	V				
De noodzakelijke investeringen stimuleren en faciliteren zodat een kwaliteitsvolle en duurzame dienstverlening gegarandeerd kan worden		V			
De operator stimuleren maatregelen te nemen die duurzaam watergebruik bij de abonnees bevorderen				V	
De operator stimuleren om zo efficiënt mogelijk te werken				V	
Een uniforme tariefregulering aanhouden niettegenstaande de verschillende bedrijfsspecifieke kenmerken					V

Tabel 3: Doelstellingen Vlaams gewest

Uit de analyse komt naar voren dat beide Gewesten meerdere principes delen: een uniforme en transparante tarifiering, duurzaam watergebruik door de gebruikers en toegang tot water voor iedereen. Verder beveelt het Vlaams Gewest naast stimulerende maatregelen voor de gebruikers ook een dergelijk kader voor de operatoren aan, opdat die hun prestaties optimaliseren om efficiënter te zijn. Uit de analyse zijn evenwel geen principes naar voren gekomen in verband met 'investeringen' in het Waals Gewest of met 'kostenbeheer' in het Vlaams Gewest, terwijl de Brusselse Ordonnantie voor beide krachtlijnen doelstellingen omvat.

De door BRUGEL⁵ vastgelegde doelstellingen lijken dus vollediger dan wat op dit moment elders kan worden voorgesteld, aangezien ze alle krachtlijnen omvatten die in de andere Gewesten worden gehanteerd. Bovendien wordt in Brussel een krachtlijn 'innovatie' voorgesteld, anders dan in de andere Gewesten van het land.

⁴ Met het oog op het leesgemak worden de Vlaamse principes al vertaald weergegeven in de tabel.

⁵ In overeenstemming met de richtsnoeren opgenomen in art. 39/2 van de KOW

Bepaling van de duur van de regulatoire tariefperiode

Dit gedeelte vermeldt allereerst de duur van de tariefperiodes die in verschillende Europese landen/regio's worden toegepast. Vervolgens wordt de duur van de door BRUGEL gekozen tariefperiode voor de eerste regulatoire periode vermeld.

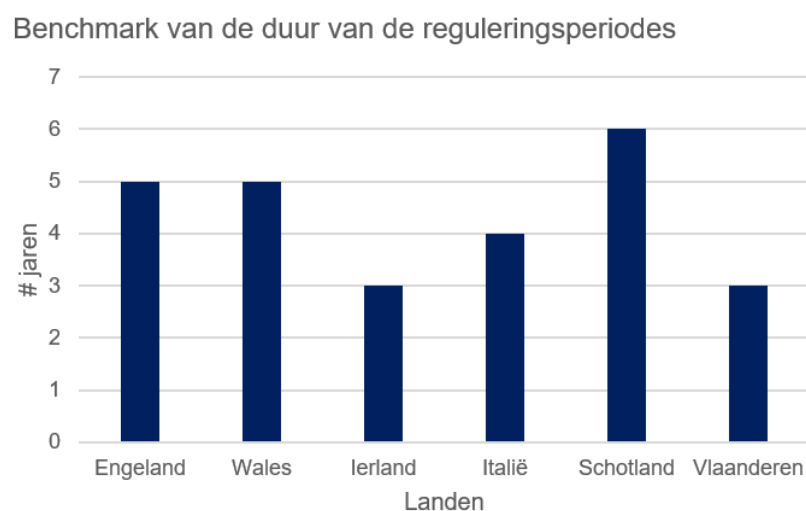
1.4 Benchmark

Onderstaande grafiek toont de duur van de tariefperiodes voor verschillende Europese landen/regio's⁶. Er dienen meerdere punten te worden onderstreept:

De tariefperiodes duren meestal 3 tot 6 jaar;

De duur van de tariefperiode in Vlaanderen is 3 + 3 jaar (2017-2022). Na afloop van de eerste drie jaar kan de Regulator 'wijzigingen' aanbrengen;

De duur van de tariefperiodes hangt positief samen met de ervaring van de Regulator in de sector. Zo heeft de Ierse Regulator een eerste periode van twee jaar ingevoerd en een tweede periode van drie jaar, en streeft die op lange termijn naar een periode van 4 tot 5 jaar.



Figuur 1: Benchmark van de duur van de tariefperiodes

1.5 Motivering van de duur van de tariefperiode

Algemeen gesproken zorgt een lange tariefperiode voor stabiele tarieven, terwijl een kortere periode een betere beheersing en snellere aanpassingen mogelijk maakt. In de praktijk lijkt een relatief korte duur te worden aangenomen wanneer sprake is van een eerste tariefperiode. Dit maakt het mogelijk voldoende informatie te verzamelen om te gebruiken voor een latere methodologie. Gezien de huidige

⁶ Ierland: <https://www.cru.ie/professional/water-2/revenue-control/>, voor het laatst geraadpleegd op 12/02/2019.

Engeland en Wales: <https://www.ofwat.gov.uk/regulated-companies/price-review/>, voor het laatst geraadpleegd op 12/02/2019

Italië: <https://www.oxera.com/agenda/the-strange-case-of-water-regulation-in-italy/>, voor het laatst geraadpleegd op 12/02/2019

Schotland: Water Industry Commission for Scotland (2014): The strategic review of charges 2015 - 2021, Final determination, 20 november, p. 6.

Vlaanderen: WaterRegulator, Activiteitenverslag 2017, p. 10.

Brusselse context (beperkte historiek en een groot aantal maatregelen dat vooraf moet worden toegepast) zouden de resultaten van een te korte periode echter niet representatief zijn en niet efficiënt kunnen worden toegepast. BRUGEL stelt voor een periode van 4 jaar of langer in te voeren.

Daarnaast heeft BRUGEL met drie bijkomende beperkingen te maken:

1. De duur van de investeringsplannen die door de Brusselse regering zijn goedgekeurd voor VIVAQUA en de BMWB, namelijk 6 jaar;
2. De Regulator wenst identieke tariefperiodes voor de operatoren binnen de sector;
3. De resterende duur van de concessieovereenkomst van het Waterzuiveringsstation Noord tussen AQUIRIS en de BMWB, namelijk 5 jaar vanaf 2022. Na die datum is de BMWB verantwoordelijk voor de exploitatie.

De door BRUGEL gewenste tariefperiode moet dus een compromis zijn tussen aanpassing aan de context en stabiliteit van de tarieven. Gelet op haar ervaring en de specifieke kenmerken van de watersector in het BHG is BRUGEL voorstander van een eerste tariefperiode van 5 jaar waarin de tarieven moeten vastliggen en gedurende de eerste drie jaar niet kunnen worden gewijzigd, behalve uiteraard in de gevallen die worden bepaald door de Ordonnantie (art. 39/1, § 7 en art. 39/3, 6°) of de huidige methodologie (zie met name punt 1.1.1 bij verlies van een aanverwante activiteit die een doorslaggevende impact heeft op de tarieven, bij een wijziging van de Ordonnantie en punt 4.4 voor de invoering van een nieuw niet-periodiek tarief), overeenkomstig de procedure voor de voorlegging en de goedkeuring van de tarieven bedoeld in hoofdstuk 6. Vanaf het vierde jaar kan de tariefmethodologie ingrijpend worden gewijzigd, met een potentiële wijziging van de tarieven tot gevolg. Deze keuze vormt een garantie voor stabiele tarieven. Ze biedt de Regulator of de operator de mogelijkheid de tariefmethodologie te verbeteren op basis van de eerste feedback. Ze maakt het mogelijk degelijke informatie te verzamelen. De opstelling van een tariefmethodologie en de goedkeuring van de eruit voortvloeiende tarieven is een proces dat relatief veel tijd in beslag neemt (minstens twee jaar). Dit zou betekenen dat de Regulator in het geval van een tariefperiode van drie jaar slechts één ex-postcontrole zou kunnen uitvoeren om de nieuwe keuzes te motiveren. 5 jaar, met de mogelijkheid om na het derde jaar ingrijpende wijzigingen aan te brengen, lijkt het ideale compromis om te beantwoorden aan de behoeften van het Gewest, de Regulator en de operatoren.

2 Keuze van het tariefreguleringsmodel

Dit deel bevat om te beginnen een beknopte beschrijving van de vier voornaamste bestaande tariefreguleringsmodellen (Cost+, Price Cap, Revenue Cap en Yardstick) met hun voornaamste voor- en nadelen. Het beschrijft vervolgens het door BRUGEL gekozen reguleringsmodel voor de eerste regulatoire periode 2022-2026.

2.1 Presentatie van de tariefreguleringsmodellen

2.1.1 Cost+

In een **Cost+**-tariefreguleringsmodel legt de regulator de tarieven vast op basis van (1) de door de operator gedragen kosten en (2) een eerlijk en redelijk rendementspercentage voor de aandeelhouders⁷. Bovendien bepaalt de Regulator ook de methodologie voor de bepaling van de vergoeding voor nieuwe investeringen, wetende dat die moet bijdragen tot hun (auto)financiering.

Onderstaande tabel geeft de voor- en nadelen weer die algemeen in de literatuur over dit type reguleringsmodel worden vermeld⁸.

Voordeelen	○ Vermindering van de informatieasymmetrie dankzij de ex-postcontroles ○ Betere controle voor de Regulator op het kostenbeheer van de operator ○ Beheerst risico m.b.t. de (onbekende) variabiliteit van bepaalde kosten ○ Betere vergoeding van de geïnvesteerde kapitalen ○ Recupereerbare kosten ○ Stabiele tarieven
Nadelen	○ Ontstaan van verschillen tussen de budgetten (ex-ante) en de gemaakte kosten (ex-post) ○ Aanzienlijke kosten voor controle en reporting ○ Weinig stimulansen voor kostenbeheersing ○ Risico op overinvestering door de operatoren ○ Rendementspercentage en waarde van activa waarmee rekening moet worden gehouden, zijn moeilijk te bepalen

Tabel 4: Voor- en nadelen Cost+

Aangezien het voornaamste nadeel van dit systeem schuilt in de afwezigheid van een stimulans voor kostenrationalisering, wordt in de regulatoire praktijk vaak een hybride versie van dit model gebruikt.

Deze hybride versie houdt in dat de kosten waarop de operatoren een invloed hebben (beheersbare kosten), worden onderscheiden van de kosten waarop ze die invloed niet hebben (niet-beheersbare

⁷ Opmerking: Vivaqua keert momenteel geen dividend uit.

⁸ Mark A. Jamison, Rate of Return: Regulation, Public Utility Research center, University of Florida, USA <http://regulationbodyofknowledge.org>
Australian Treasury, 1999. Price regulation of utilities, Stephen P. King, Department of Economics, Principles of price cap regulation, The University of Melbourne, Australia

kosten)⁹. De selectie van de posten of van de beheersbare (zie definitie in sectie 2.2) en niet-beheersbare kosten (zie de definitie in sectie 2.3) die in aanmerking worden genomen voor de berekening van de begrotingsenveloppe, evenals hun evaluatiemethode, worden bepaald door de regulator.

2.1.2 Price Cap

Het tariefreguleringsmodel Price Cap is begin jaren 1980 ontwikkeld en werd toen voorgesteld als alternatief voor het Cost+-model. In zijn meest eenvoudige vorm berust het Price Cap-model (PC) op de definitie van een maximumplafond dat met de jaren evolueert en dat niet mag worden overschreden door de prijzen van de gereguleerde goederen/diensten.

De Regulator bepaalt de aanvankelijke prijs van het goed of de dienst. Vervolgens bepaalt de Regulator de factoren waarmee rekening wordt gehouden bij de evolutie van het plafond. Algemeen gesproken hangt die evolutie af van twee factoren: (1) een index verbonden aan de prijsinflatie (RPI/CPI¹⁰) en (2) een efficiëntiefactor (X). De factor X is bedoeld als weergave van de door de operator gedragen kosten als resultaat van een verbeterde efficiëntie aan zijn kant en/of als gevolg van de technologische vooruitgang. De factor X kan ook positief zijn in het geval dat de Regulator van mening is dat de prijzen van het goed/de dienst sneller kunnen evolueren dan de betreffende prijsindex. Onderstaande tabel geeft de voor- en nadelen weer die algemeen in de literatuur over dit type reguleringsmodel worden vermeld.

Voordelen	1. Natuurlijke stimulans om de kosten te verlagen 2. Stabiele tarieven 3. Beperkte controles en reportings 4. De Caps kunnen gemakkelijk worden herzien 5. Er wordt rekening gehouden met de verkochte volumes 6. Lage operationele kosten
Nadelen	1. Het is moeilijk om de aanvankelijke prijs vast te leggen 2. Het is moeilijk om de parameter X te definiëren 3. Weinig stimulans voor aanzienlijke investeringen 4. Negatieve impact van de kostenvermindering op de door de operator geleverde diensten/goederen en/of de kwaliteit van de infrastructuur 5. Risico's verbonden aan de schommelingen m.b.t. de productiefactoren 6. Informatieasymmetrie

Tabel 5: Voor- en nadelen Price Cap

⁹ In het geval van de watersector in het BHG keren de wateroperatoren geen dividend uit aan hun aandeelhouders. De vraag met betrekking tot de vergoeding van de investeringen wordt behandeld in een later punt.

¹⁰ RPI: Retail Price Index - CPI: Consumer Price Index

2.1.3 Revenue Cap

Het tariefreguleringsmodel **Revenue Cap** (RC) volgt dezelfde logica als die hierboven voor het PC-model. Dit model berust echter op de definitie van een maximumplafond dat niet mag worden overschreden door de inkomsten die de operator genereert door de verkoop van goederen/diensten.

Net als bij het PC-model bepaalt de Regulator (1) het aanvankelijke plafond dat de opbrengst niet mag overschrijden en (2) de evolutie van dat plafond afhankelijk van diverse factoren ($RPI/CPI \pm X$). De operator is hier vrij om de prijs van zijn goederen/diensten te bepalen. De prijzen kunnen van jaar tot jaar schommelen, zolang het totale inkomen het door de Regulator vastgelegde plafond niet overschrijdt. Het RC-model lijkt veel te worden gebruikt voor activiteiten met lage marginale kosten.

Onderstaande tabel geeft de voor- en nadelen weer die algemeen in de literatuur over dit type reguleringsmodel worden vermeld.

Voordelen	1. Natuurlijke stimulans om de kosten te verlagen 2. Beperkte controles en reportings 3. De Caps kunnen gemakkelijk worden herzien 4. Lage operationele kosten
Nadelen	1. Het is moeilijk om de initiële inkomsten vast te leggen 2. Het is moeilijk om de parameter X te definiëren 3. Weinig stimulans voor aanzienlijke investeringen 4. Negatieve impact van de kostenvermindering op de door de operator geleverde diensten/goederen 5. Risico's verbonden aan de schommelingen m.b.t. de productiefactoren 6. Geen stabiele tarieven 7. Tarieven staan los van de verkochte volumes 8. Informatieasymmetrie

Tabel 6: Voor- en nadelen Revenue Cap

2.1.4 Yardstick

Het tariefreguleringsmodel **Yardstick** berust op het principe van *benchmarking*. De Regulator vergelijkt de prestaties van elke operator met die van de anderen. Vervolgens bepaalt de Regulator wat de toegelaten opbrengst is op basis van een gemiddelde of op basis van de beste waargenomen prestaties. Elke operator kan dus worden beloond als hij beter presteert dan het gemiddelde van de operatoren binnen de sector.

Onderstaande tabel geeft de voor- en nadelen weer die algemeen in de literatuur over dit type reguleringsmodel worden vermeld.

Voordelen	1. Stimulans om de verhouding kosten/prestaties te optimaliseren 2. Beperkte controles en reporting 3. Lage operationele kosten 4. Beperkt revisiewerk
Nadelen	1. Instabiele tarieven 2. Tarieven worden door de operator bepaald 3. Het is moeilijk om de prestatietellingen te definiëren (alle activiteiten moeten worden bestreken) 4. Het is moeilijk om de doelwaarden te definiëren 5. Het is niet mogelijk om rekening te houden met de eigenheden van elke operator 6. Informatieasymmetrie

Tabel 7: Voor- en nadelen Yardstick

Uit de specifieke kenmerken van het tariefreguleringsmodel Yardstick en de nadelen ervan, blijkt duidelijk dat dit model niet kan beantwoorden aan de specifieke kenmerken van de watersector in het BHG (aantal operatoren, maturiteit van het reguleringsstelsel, informatieasymmetrie, grote behoefte aan investeringen enz.). Dit model wordt daarom verder niet in overweging genomen.

2.2 Het door BRUGEL gekozen reguleringsmodel

BRUGEL is voorstander van de invoer van een tariefreguleringsmodel **Cost+ met toepassing van een stimulerend kader** om te zorgen voor een efficiënt beheer van de kosten en middelen door de operator. Deze keuze is gebaseerd op de analyse van de voor- en nadelen die in het voorgaande gedeelte werd gepresenteerd en op de specifieke kenmerken van de Brusselse watersector op dit moment. Dit type model lijkt het meest geschikt om een antwoord te bieden op de hieronder opgesomde voornaamste uitdagingen en principes:

Een eenvoudig reguleringsmodel dat zich leent voor een iteratief optimaliseringsproces:

- Het feit dat dit een eerste tariefmethodologie voor de Brusselse watersector is, heeft een impact op de keuze van het tariefreguleringsmodel. De invoer van een methodologie komt overeen met een iteratief optimaliseringsproces. Het is noodzakelijk een tariefreguleringsmodel te kiezen dat in staat is om mee te evolueren met de sector en met de onvoorziene ontwikkelingen die zich kunnen voordoen.
- Rekening houdend met het feit dat de tariefreguleringsmodellen PC en RC verbeteringen van het Cost+-model zijn, kan het meer aangewezen zijn om te kiezen voor een Cost+-model dat op basis van de opgedane ervaring zou kunnen evolueren naar een Price/Revenue Cap-model voor toekomstige regulatoire periodes.

Een tariefreguleringsmodel dat de informatieasymmetrie kan verminderen:

- Dit punt vloeit rechtstreeks voort uit het voorgaande punt. Een van de specifieke kenmerken van de watersector in het BHG is de informatieasymmetrie tussen de Regulator en de operator. Deze asymmetrie vloeit voornamelijk voort uit het feit dat de regulatoire bevoegdheden voor de watersector pas recent aan BRUGEL zijn toegekend via de wijziging aan de Ordonnantie, die op 02/02/2018 in het Belgisch Staatsblad werd gepubliceerd. Dit is voor BRUGEL dus een eerste oefening, wat betekent dat BRUGEL binnen deze sector over een tekort aan ervaring beschikt en dus niet kan beweren de werking van de operatoren volledig te kennen. Bovendien zal VIVAQUA zijn interne processen mogelijk moeten aanpassen en parametriseren om aan de regulatoire vereisten te beantwoorden. Om deze redenen lijkt het tariefreguleringsmodel Cost+ het meest geschikt om de informatieasymmetrie tussen beide actoren te verkleinen en de Regulator bij de ex-postcontrole van de kosten te betrekken. Dit model heeft als specifiek kenmerk dat ex ante een tarief wordt voorgesteld en dat ex post grondige controles plaatsvinden.
- Bij een RC/PC-model is de Regulator sterk betrokken aan het begin van het proces. Hij legt de startwaarden vast en bepaalt de parameters aan de hand waarvan de niet te overschrijden plafonds kunnen worden gemeten. Zijn betrokkenheid achteraf is sterk beperkt. Dit houdt de informatieasymmetrie tussen de operatoren en de Regulator mee in stand en dat is juist waar op dit moment in het BHG het schoentje wringt.

Een tariefreguleringsmodel dat investeringen aanmoedigt en beloont:

- Op dit moment blijkt dat de Brusselse watertarieven geen weergave vormen van de behoefte aan investeringen om de assets te hernieuwen. Naast een eventuele verhoging van de tarieven is het ook noodzakelijk om te kiezen voor een tariefreguleringsmodel dat de operatoren stimuleert om voldoende te investeren en tegelijk hun financieringswijzen te optimaliseren. Cost+ is het model dat het meest stimulerend werkt voor investeringen, terwijl de Regulator over controlemiddelen beschikt om excessen te vermijden.
- Binnen een RC/PC-model worden de operatoren relatief weinig aangemoedigd om te investeren, want ze hebben er alle belang bij hun kosten te verlagen om hun opbrengsten te verhogen. Deze modellen lijken dus niet efficiënt bij te dragen aan de huidige specifieke kenmerken van de sector.

Een tariefreguleringsmodel dat een efficiënte beheersing van de middelen stimuleert:

- De voornaamste kritiek op het tariefreguleringsmodel Cost+ is dat het de operatoren niet genoeg verantwoordelijkheid oplegt. De tarieven worden rechtstreeks op basis van de operationele kosten berekend. Als binnen een basisvariant van het Cost+-model de operationele kosten te hoog worden ingeschat, worden de tarieven tijdens de volgende tariefperiode verlaagd. Waren de operationele kosten te laag ingeschat, dan worden de tarieven verhoogd. Dit nadeel moet in gedachten worden gehouden bij het opstellen van de tariefmethodologie. Er moeten specifiek voor de Brusselse watersector en voor de operator controlemiddelen worden gedefinieerd (bv. een efficiëntiefactor voor de beheersbare kosten en verwerpscriteria) om dit nadeel het hoofd te bieden.

Een tariefreguleringsmodel dat rekening houdt met de diversiteit van de actoren en hun activiteiten:

- Twee operatoren, VIVAQUA en de BMWB, zijn op dit moment actief binnen de watersector in het BHG. De eerste is voornamelijk actief in de sectoren productie, distributie van drinkwater, opvang van afvalwater en de strijd tegen overstromingen. De tweede is verantwoordelijk voor de gewestelijke sanering (opvang en zuivering van afvalwater en bestrijding van overstromingen). De Regulator heeft ervoor gekozen een tariefmethodologie per speler op te stellen om rekening te kunnen houden met hun specifieke kenmerken. Elk van deze methodologieën zal gericht zijn op de activiteiten en subactiviteiten van elke operator. Er moet naar tariefreguleringsmodellen worden gekeken die niet-discriminerend zijn en die naast elkaar kunnen bestaan. In het geval dat de activiteitenperimeter van een operator evolueert, moeten de methodologieën en modellen waarop ze berusten immers afgestemd zijn op vergelijkbare (sub)activiteiten.
- Bovendien zal regelmatig overleg worden gepleegd tussen beide operatoren. De Regulator zal ervoor zorgen dat er voor een vergelijkbaar thema geen verschillende behandeling geldt.

Een tariefreguleringsmodel dat efficiënt aan de principes van de kaderordonnantie water beantwoordt:

Voornaamste voorwaarden die in de Ordonnantie worden vermeld (Art. 39/2)	Cost+	Price/Revenue Cap
Volledig en transparant	(+)	(+)
Proportionele en niet-discriminerende tarieven	(+)	(+)
Recupereerbare kosten en vergoeding voor nieuw kapitaal	(+)	(-)
Geen kruissubsidiëring	(+)	(-)
Verbetering van de prestaties	(-)	(+)
Uitvoeren van het/de voor de activiteit benodigde onderzoek en ontwikkeling	(+)	(-)
Een juist evenwicht tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten en de prijzen die door de gebruikers worden gedragen	(+/-)	(+/-)

Tabel 8: Vergelijking Cost+ versus P/R Cap

Onderstaande tabel vat de voordelen van Cost+ samen in vergelijking met RC/PC, uitgaande van de eerder genoemde punten. Hieruit komt duidelijk naar voren dat Cost+ efficiënter aan die punten beantwoordt.

	COST+	RC/PC
Een eenvoudig reguleringsmodel dat zich leent voor een iteratief optimaliseringsproces	++	+
Een tariefreguleringsmodel dat de informatieasymmetrie kan verminderen	++	-
Een tariefreguleringsmodel dat investeringen aanmoedigt en beloont	++	/
Een tariefreguleringsmodel dat een efficiënte beheersing van de middelen stimuleert	-	++
Een tariefreguleringsmodel dat rekening houdt met de diversiteit van de actoren en hun activiteiten	/	/
Een tariefreguleringsmodel dat efficiënt aan de principes van de kaderordonnantie water beantwoordt	++	+

Tabel 9: Voordelen Cost+ versus P/R Cap

Conclusies

Gezien de hierboven vermelde uitdagingen en principes en de vergelijkende analyse van de verschillende bestaande reguleringsmodellen is het model van het type **Cost+** het meest geschikt voor de context waarbinnen de operator zich op dit moment beweegt. BRUGEL benadrukt dat een stimulerend aspect aan het basismodel Cost+ moet worden toegevoegd om het aan het model inherente risico dat niet naar efficiëntie wordt gestreefd, op te vangen. Hier is gedurende het volledige redactieproces van de tariefmethodologie bijzondere aandacht aan besteed. In het kader van de voorbereidende werkzaamheden voorafgaand aan de uitwerking van de methodologie heeft BRUGEL het belang benadrukt van een efficiënt beheer van de middelen, zonder de kwaliteit van de dienstverlening en de uitvoering van de openbaredienststopdrachten te verwaarlozen.

DEEL 2

Deel 2 van de motivering moet worden gelezen in samenhang met de methodologie die dezelfde structuur volgt.

1 Activiteitsperimeter

De wateroperatoren voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest oefenen zowel activiteiten uit die worden beoogd door de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid (hierna '*Ordonnantie*' als activiteiten die er niet of toch niet rechtstreeks in worden bedoeld. De prerogatieven van BRUGEL hebben betrekking op de '*gereguleerde activiteiten*', wat alle activiteiten zijn die binnen de eerste categorie vallen en op bepaalde activiteiten die onder bepaalde voorwaarden die hierna zullen worden uiteengezet in de 2^e categorie vallen.

Hetzelfde geldt voor de tariefmethodologie. Die is bedoeld om de tarieven te bepalen waarmee de kosten van de openbardienststopdrachten (art. 17 – zie hieronder) en andere diensten in verband met het gebruik van water, kunnen worden gedekt, onafhankelijk van de geografische locatie ervan, en dan met name de kosten van de volgende activiteiten (art. 38 §1):

- de bescherming van de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water;
- de productie van voor menselijke consumptie bestemd water, met inbegrip van de onttrekking, de opslag, de eventuele opstuwing en de behandeling;
- de distributie van voor menselijke consumptie bestemd water;
- de opvang van stedelijk afvalwater;
- de zuivering van stedelijk afvalwater;
- de eventuele valorisatie van stedelijk afvalwater.

De tariefmethodologie dekt daarentegen niet de activiteiten die buiten het toepassingsgebied vallen dat door de Ordonnantie en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten werd vastgelegd (of een andere wetgeving/regelgeving met inachtneming van de hierna vermelde voorwaarden – aanverwante activiteiten). Die worden 'niet-gereguleerde activiteiten' genoemd. Hoewel het de operatoren vrij staat die activiteiten te beoefenen, mogen ze in geen geval rechtstreeks worden gefinancierd door de gereguleerde watertarieven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, of indirect via kruissubsidiëring.

Uitgaande van wat hierboven wordt uiteengezet, is het dus noodzakelijk om voorafgaand aan de opstelling van de tariefmethodologie af te bakenen wat de perimeter van de gereguleerde activiteiten van de operatoren binnen de watersector is.

Hiertoe worden in de volgende sectie de categorieën en subcategorieën voorgesteld waarbinnen de door de operator uitgeoefende activiteiten kunnen worden ingedeeld (gereguleerde activiteiten, activiteiten van algemeen belang, aanverwante activiteiten en niet-gereguleerde activiteiten). Op basis van deze definities zal in een latere fase een indeling van de verschillende activiteiten van de operator worden uitgevoerd en in tweede instantie worden gemotiveerd.

1.1 Voornaamste definities

Voordat we ons op de twee voornaamste activiteitscategorïeën richten, moet worden gedefinieerd wat het woord 'activiteit' betekent vanuit regulatorisch oogpunt. Om van een activiteit te spreken is het volgende nodig:

1. De productie en/of de levering van een product en/of de verlening van een dienst die rechtstreekse kosten of opportuniteitskosten¹¹ voor de operator oplevert en;
2. De toewijzing van ervoor bestemde middelen (VTE's, budget, tools, activa enz.).

De als zodanig geïdentificeerde activiteiten van de operatoren kunnen volgens twee categorieën worden ingedeeld:

1. 'Gereguleerde' activiteiten;
2. 'Niet-gereguleerde' activiteiten.

De indeling van een activiteit binnen de ene of de andere categorie heeft een impact op de wijze waarop de tarieven de door deze activiteit ontstane kosten dekken.

1.1.1 Gereguleerde activiteiten

De gereguleerde activiteiten kunnen in drie subcategorieën worden onderverdeeld¹²:

1. De rechtstreekse gereguleerde activiteiten;
2. De activiteiten van algemeen belang;
3. De aanverwante activiteiten.

1.1.1.1 Rechtstreekse gereguleerde activiteiten

De term 'rechtstreekse gereguleerde activiteiten' verwijst naar alle activiteiten die door de operator in de sector worden ondernomen met het oog op de uitvoering van de in de Ordonnantie bepaalde openbaredienst opdrachten (en desgevallend ook haar uitvoeringsbesluiten) en die aan hem zijn toegewezen of die nodig zijn voor de uitvoering van zijn opdrachten (voorbeeld: activiteiten en ondersteunende diensten, personeel enz.).

De openbaredienst opdrachten die in Artikel 17, §1 en 3 van de Ordonnantie aan VIVAQUA worden toegekend, zijn:

- De controle van de conformiteit van het water van de Brusselse waterwinningen bestemd voor het openbare waterleidingnet;
- De productie, de behandeling, de opslag en het transport van drinkwater bestemd voor menselijke consumptie, voor zover het geleverd is of bedoeld is om geleverd te worden door een openbaar distributienet;
- De distributie van drinkwater bestemd voor menselijke consumptie;

¹¹ Er wordt rekening gehouden met de opportuniteitskosten om elke activiteit in aanmerking te kunnen nemen die geen bijkomende kosten veroorzaakt, maar waarvan de niet-uitvoering de potentiële opbrengst voor de operator zou verlagen.

¹² De bijlage waarmee het onredelijke of onnodige karakter van de elementen van het totaal inkomen kan worden geëvalueerd, omvat een beslissingsboom waarmee deze indeling schematisch kan worden weergegeven.

- Het concept, de opzet, de exploitatie en het beheer van de infrastructuur die voor de afwatering en de bufferopslag van het stedelijke afvalwater zorgen, dat hen toevertrouwd wordt door de gemeenten of ontwikkeld door de wateroperator in toepassing van het Waterbeheerplan, met inbegrip van de eventuele nuttige toepassing van dit water.
- De zuivering van huishoudelijk en niet-huishoudelijk afvalwater afhankelijk van de waterhoeveelheden die hij in het Gewest verdeelt.

Alle redelijke kosten die voortvloeien uit de uitoefening van de rechtstreekse gereguleerde activiteiten worden gedekt door de tarieven. .

1.1.1.2 *Activiteiten van algemeen belang*

De activiteiten van algemeen belang¹³ (AAB) omvatten alle activiteiten die op Brusselse bodem plaatsvinden of die de gemeenschap ten goede komen, die door een wettelijke of reglementaire basis zijn bekrachtigd of waarvan de uitoefening rechtstreeks voortvloeit uit een van de opdrachten die aan de operator zijn toegekend en/of die zonder tegenprestatie kunnen worden uitgevoerd.

Alle redelijke kosten die voortvloeien uit AAB worden gedekt door de tarieven. In het geval dat bepaalde activiteiten inkomsten opleveren, worden de gegenereerde opbrengsten afgetrokken van de kosten die door de tarieven moeten worden gedekt.

1.1.1.3 *Aanverwante activiteiten*

Een aanverwante activiteit is een activiteit die nauw samenhangt met een of meerdere openbaredienststopdrachten die door de ordonnantie aan de operator zijn toegekend, of met een welbepaalde dienst van algemeen belang die, in principe, aanleiding vormt voor een vergoeding en die een balans vertoont (verschil tussen opbrengsten en kosten¹⁴) die stabiel is in de tijd.

Een activiteit is nauw verbonden aan een van de openbaredienststopdrachten of een activiteit van algemeen belang indien ze aan de volgende drie criteria beantwoordt:

1. De uitoefening van een gereguleerde activiteit of een activiteit van algemeen belang levert voor de operator specifieke technische of economische voordelen op voor de realisatie van de aanverwante activiteit: materiële vaste activa, vaardigheden, deskundigheid, gereedschap, knowhow enz.; en
2. De operator is in principe in staat deze activiteit te staken zonder ze uit te besteden en zonder negatieve impact¹⁵ op de openbaredienststopdrachten¹⁶ die hem door de Ordonnantie zijn toevertrouwd; en
3. De middelen¹⁷ die verband houden met de uitoefening van een aanverwante activiteit worden in principe zowel voor de uitoefening van de openbaredienststopdrachten of de activiteit van algemeen belang gebruikt als voor de aanverwante activiteiten, zonder dat daar onderscheid tussen kan worden gemaakt.

¹³ In de zin van deze methodologie

¹⁴ Deze analyse zal systematisch gebaseerd zijn op de marginale kosten voor zover geen nieuwe investering is overeengekomen

¹⁵ Met uitzondering van een eventuele financiële impact.

¹⁶ En, *in fine*, voor de Brusselse gebruikers.

¹⁷ Vooral menselijke middelen

In het geval dat een aanverwante activiteit een negatieve balans vertoont (d.w.z. verlies oplevert), kan die als aanverwant worden aangemerkt indien de operator aantoont dat ze ten minste aan een van de volgende twee voorwaarden beantwoordt:

1. Het verlies is lager dan de potentiële/geraamde kosten als niets wordt gedaan; of
2. De activiteit biedt sociale en/of milieuvoordelen en/of veiligheidsvoordelen die het negatieve karakter van de balans verantwoorden.

Als er geen objectief en naar behoren gemotiveerd bewijs kan worden voorgelegd dat structureel¹⁸ aan een van deze voorwaarden wordt voldaan, wordt de activiteit gekwalificeerd als niet-gereguleerd.

De balans van een aanverwante activiteit wordt in aanmerking genomen bij de tarifiering van een gereguleerde activiteit waar die activiteit nauw mee verbonden is. Het verlies van een aanverwante activiteit kan tot een tariefherziening leiden. Zo'n herziening gebeurt via de indiening van een specifiek tariefvoorstel¹⁹ en/of een aanvraag tot aanwending via de tariefsaldi.

Er moet worden benadrukt dat de tarieven voor de aanverwante activiteiten door VIVAQUA worden bepaald. BRUGEL blijft er wel garant voor staan dat ze coherent zijn ten opzichte van de door de operator gedragen kosten.

1.1.2 Niet-gereguleerde activiteiten

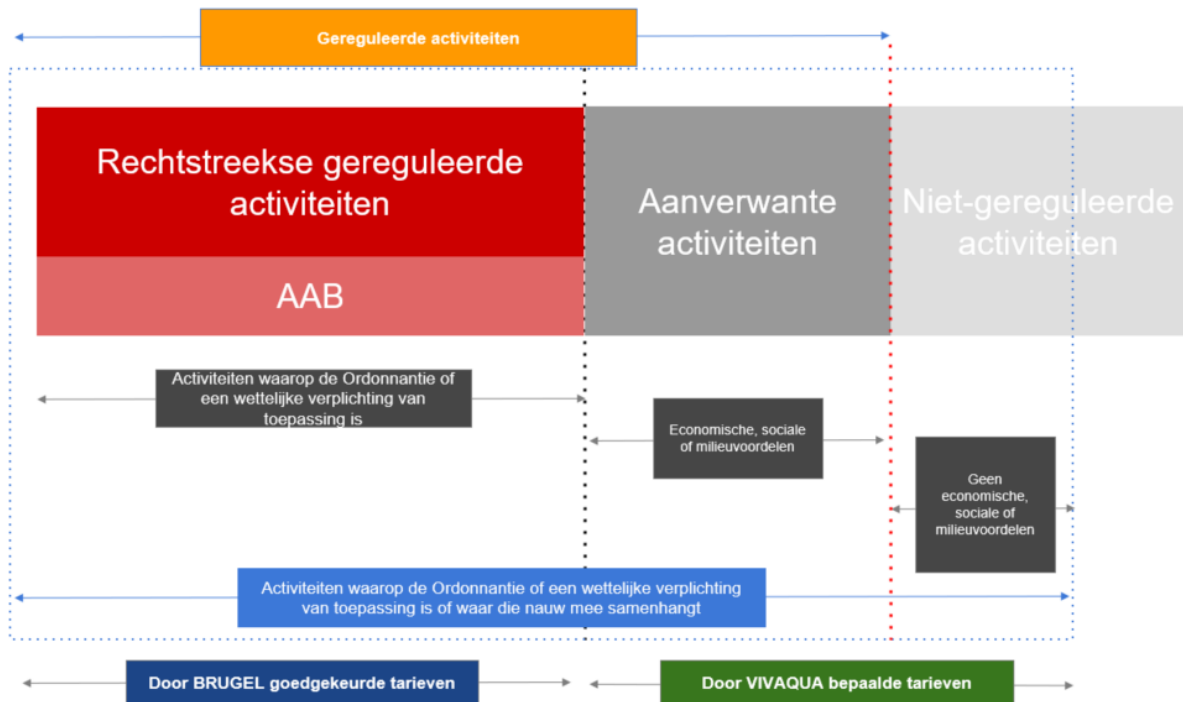
De term 'niet-gereguleerde activiteiten' is van toepassing op alle activiteiten die niet binnen de perimeter van de rechtstreekse gereguleerde activiteiten, de aanverwante activiteiten of de AAB vallen, zoals hierboven bepaald. De regulator oefent geen controle uit over deze activiteiten.

De kosten voor de niet-gereguleerde activiteiten worden niet gedekt door de tarieven. De methodologie voorziet voldoende controlemiddelen om te garanderen dat geen van de door eender welke niet-gereguleerde activiteit ontstane kosten door de gereguleerde tarieven worden gedekt. Dit gebeurt via een strenge controle van de definitie en de motivering van de categorisering van de activiteiten en de geïdentificeerde verdeelsleutels.

¹⁸ Een enkel jaar met toevallige resultaten kan op zich de uitsluiting van deze activiteit niet rechtvaardigen.

¹⁹ Zie de sectie met betrekking tot de 'Procedure voor de voorlegging en de goedkeuring van de tarieven' in de tariefmethodologie.

Onderstaande figuur geeft de relaties tussen de vier hierboven gepresenteerde activiteitscategorïeën weer.



Figuur 2: de verschillende activiteitscategorïeën

1.2 Indeling van de activiteiten van VIVAQUA

Op basis van de besprekingen die tussen BRUGEL en VIVAQUA hebben plaatsgevonden is een indelingsvoorstel geformuleerd. Dit voorstel zal door VIVAQUA worden gevalideerd, eventueel met de benodigde informatie ter onderbouwing. Alle activiteiten die in voorliggend document als aanverwant worden voorgesteld, moeten financieel en/of kwalitatief door VIVAQUA worden gemotiveerd. Na analyse valideert BRUGEL deze voorstellen al dan niet. In het geval van een gemotiveerde weigering worden deze activiteiten geherklasseerd als niet-gereguleerde activiteiten.

De verschillende hierna vermelde activiteiten vormen een niet-uitputtende basis voor besprekingen. Elke activiteit die niet expliciet in dit document wordt vermeld, moet het voorwerp uitmaken van een uitdrukkelijke aanvraag door VIVAQUA met betrekking tot de categorie van die activiteit.

1.2.1 Rechtstreekse gereguleerde activiteiten

1.2.1.1 Activiteiten in verband met de productie

- De rechtstreeks door de Ordonnantie bedoelde activiteiten, zoals de bescherming van de waterwinningen, de controle van de conformiteit van het water van de waterwinningen, de productie (waaronder de waterwinningen zelf) de behandeling, de opslag en het transport van water bestemd voor verbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, alsook de activiteiten die hieruit voortvloeien (met name de studie, de vestiging en het beheer van de hiertoe aangewezen installaties ...) zijn rechtstreekse gereguleerde activiteiten.

1.2.1.2 Activiteiten in verband met de distributie

- Overeenkomstig de Ordonnantie (art. 17§1) zijn de activiteiten in het kader van de distributie van drinkwater voor verbruikers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waarvan het beheer van de installaties toegewezen is aan de distributieopdracht, rechtstreekse gereguleerde activiteiten, alsook alle werken/diensten die door VIVAQUA worden uitgevoerd tijdens het vervullen van deze openbaredienststopdrachten zonder dat ze rechtstreeks aan de verbruikers worden gefactureerd.
- Naast de hoofdactiviteit, namelijk de distributie van het water zelf, zijn ook de aan de abonnees gefactureerde werken (bv. aansluiting en verplaatsing van leidingen) die rechtstreeks met de distributieactiviteit samenhangen, rechtstreekse gereguleerde activiteiten. Het is belangrijk te benadrukken dat voor deze werkzaamheden niet-periodieke tarieven²⁰ zullen gelden, die in de tariefmethodologie zullen moeten worden gespecificeerd en waarvoor ook een tariefvoorstel zal worden gedaan.

1.2.2 Activiteiten in verband met de sanering

- Het beheer van het gemeentelijke saneringsnet en van de door de wateroperator uitgebouwde infrastructuur, onder meer in toepassing van het Waterbeheerplan (artikel 17, § 1 van de Ordonnantie); de sanering van het stedelijke huishoudelijke en niet-huishoudelijke afvalwater afhankelijk van de watervolumes die hij in het Gewest verdeelt (art. 17, § 3); alle werken/diensten die door VIVAQUA worden uitgevoerd tijdens het vervullen van deze openbaredienststopdrachten die niet rechtstreeks aan de verbruikers worden gefactureerd.
- De aan de abonnees gefactureerde werken in het kader van de saneringsactiviteit worden beschouwd als een rechtstreekse gereguleerde activiteit als ze rechtstreeks samenhangen met de saneringsactiviteit en aan niet-periodieke tarieven onderworpen zijn.
- De activiteit riothermie (gebruik van de in het stedelijke afvalwater aanwezige warmte om energie te produceren) is een gereguleerde activiteit voor zover VIVAQUA besluit deze activiteit te ontwikkelen, want ze valt rechtstreeks onder artikel 17§1.4° van de ordonnantie via de 'eventuele nuttige toepassing (van dit stedelijke afvalwater, nvdr)'. In afwachting van een commerciële toepassing van deze activiteit komt de financiering van dit project uit een enveloppe gewijd aan innovatie.

²⁰ Zie punt 4.4

- De schalenfabriek²¹ van VIVAQUA is een gereguleerde activiteit omdat VIVAQUA uitsluitend voor eigen gebruik produceert. Als de activiteit commercieel zou worden, zou de verkoop worden geanalyseerd om te bepalen of er sprake is van een aanverwante activiteit of niet. In principe vraagt BRUGEL zich af of het relevant is om een activiteit te ontwikkelen die buiten het activiteitenkader van VIVAQUA valt. Maar aangezien dit om een strategische keuze gaat²², heeft BRUGEL niet de bevoegdheid zich ertegen te verzetten. Daarom wordt deze activiteit beschouwd als deel uitmakend van de perimeter van rechtstreekse gereguleerde activiteiten, maar zal ze wel aan strenge criteria worden onderworpen als het gaat om het verwerpen van onredelijke kosten²³.
- De strijd tegen overstromingen en de bufferopslag voor regenwater dat terechtkomt in de eenheidsnetwerken²⁴ wordt als volledig aparte activiteit aangeduid om de hieronder vermelde redenen:

In artikel 5 van de Ordonnantie werd afvalwater voorafgaand aan de wijziging van mei 2019 gedefinieerd als *'afvalwater dat enkel water bevat dat ... alsook desgevallend regenwater'*.

In de nieuwe versie (gewijzigd in mei 2019) wordt dit afvalwater uitputtend gedefinieerd, waarbij op dit moment regenwater wordt uitgesloten.

Artikel 17 van de ordonnantie definieert de opdrachten van de wateroperatoren waarvoor BRUGEL een tarief zal bepalen. Het gaat onder meer over het ontwerp, de oprichting, de exploitatie en het beheer van de infrastructuur die voor de afwatering en de bufferopslag van al het stedelijke afvalwater zorgen, dat wil zeggen afvalwater en regenwater samen²⁵.

De saneringsactiviteit heeft dus betrekking op al het water dat aanwezig is in de riolen, inclusief het regenwater, dat uitdrukkelijk wordt uitgesloten van het afvalwater. Dit impliceert dat de tarieven in principe een aparte component moeten voorzien voor dit regenwater. In tegenstelling tot de sanering van afvalwater die moet worden uitgevoerd afhankelijk van de in het Gewest verdeelde watervolumes (art. 17, § 3 van de Ordonnantie), geeft de Ordonnantie geen uitsluitel over de sanering van stedelijk afvalwater in zijn totaliteit, wat bijgevolg het voorwerp kan vormen van een specifieke tarifiering voor het deel niet-afvalwater. In de inleidende uiteenzetting van minister Céline Frémault over het ontwerp van wijzigingsordonnantie wordt de wens van de wetgever immers als volgt uitgedrukt:

²¹ We wijzen erop dat de Brusselse Regering in haar beslissing van 28/03/2019 tot goedkeuring van de investeringsplannen van de wateroperatoren vraagt om een onderbouwing van de investering in de schalenfabriek, evenals een onderbouwing van de opportuniteit op milieu- en economisch gebied in vergelijking met de andere bestaande technieken. VIVAQUA heeft deze onderbouwing voorgelegd.

²² VIVAQUA brengt naar voren dat deze activiteit het Gewest ten goede komt op milieu- en economisch gebied. In het verleden werden de op de Brusselse werven gebruikte schalen geïmporteerd uit landen in het Oosten of het Midden-Oosten. Door in België te produceren, zorgt VIVAQUA voor minder transport. Dit zou een positieve impact op het milieu moeten hebben, maar die valt moeilijk te becijferen. Bovendien is de Europese schalenmarkt oligopolistisch van aard. De onderhandelingsmarge van VIVAQUA met zijn leverancier was dus zeer klein als het gaat om prijzen en leveringstermijnen. Door de productie intern uit te voeren, versterkt VIVAQUA zijn controle over de toelevering (en dus de organisatie van zijn werven) en de zichtbaarheid van zijn kosten.

²³ Deze activiteit zou het voorwerp moeten uitmaken van een aparte analytische boekhouding.

²⁴ Voor informatie, cf. voorbereidende handeling "Reflectie op het nemen van verantwoordelijkheid voor hemelwater in de prijsstelling" voor een volledige toelichting op het thema

²⁵ Merk op dat 'regenwater' voortaan het voorwerp vormt van een specifieke omschrijving en dat het gaat om water dat niet via het openbare saneringsnet passeert (art. 5, 55bis). Het regenwater dat evenwel via het openbare saneringsnet passeert, maakt deel uit van het 'stedelijke afvalwater' omschreven als 'al het water dat we in het openbare saneringsnet aantreffen' (art. 5, 55°).

“De toekomst betekent ook een heroverweging van de saneringsheffing, die momenteel uitsluitend op basis van het waterverbruik wordt berekend, zodat rekening wordt gehouden met de ondoordringbare oppervlakken waarvan het water in het riool wordt geloosd.”

De wetgever wil dus op middellange tot lange termijn de saneringsbijdrage herzien op basis van de ondoordringbare oppervlakken en wil daar vandaag al mee beginnen door via de recente wijzigingen een duidelijk onderscheid te maken tussen de kosten in verband met het beheer van afvalwater en die in verband met regenwater.

BRUGEL adviseert om in een eerste fase voor het onderdeel regenwater een vaste term in te voeren in de saneringsheffing van stedelijk afvalwater.

1.2.3 Aanverwante activiteiten

1.2.3.1 Activiteiten in verband met de productie

- De verkoop van water aan operatoren buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan niet als rechtstreekse geregleerde activiteit worden beschouwd, want dit water is niet bestemd voor gebruik in het BHG en valt dus niet onder een door het Gewest/BRUGEL vastgelegd tarief. Voor zover de productie van dit water mogelijke schaalbesparingen mogelijk maakt en de waterbevoorradsingszekerheid in het BHG kan verbeteren, kan deze activiteit worden beschouwd als nauw verbonden met de rechtstreekse geregleerde activiteiten. Er wordt voorgesteld de activiteit van de verkoop van water buiten het BHG als aanverwante activiteit te beschouwen. Dit in de mate waarin en onder voorwaarde dat de economische balans positief is en de verkochte volumes de bevoorradsingszekerheid voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op geen enkele wijze beperken. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-geregleerde activiteit. Aangezien de middelen tegelijk kunnen worden aangewend voor het vervullen van de openbaredienststopdrachten of van een activiteit van algemeen belang én voor het vervullen van de betrokken activiteit, zonder enig onderscheid, wordt de balans in dit geval opgemaakt op basis van de marginale kosten van de duurste productiesite.
- De realisatie van studies en het projectbeheer buiten het kader van de rechtstreekse geregleerde activiteiten zijn nauw verbonden activiteiten, want de operator kan gebruikmaken van technische en economische competenties om die uit te voeren dankzij de uitvoering van zijn rechtstreekse geregleerde activiteiten. Bovendien is het belangrijk om te benadrukken dat deze activiteiten bedoeld zijn om de productieactiviteiten van VIVAQUA verder te ontwikkelen (want ze maken het mogelijk een eventuele toename van de waterlevering te voorzien), terwijl ze de spreiding van het binnen openbaredienststopdrachten actieve personeel optimaliseren. Daarom worden de activiteiten van studie en projectbeheer beschouwd als aanverwante activiteiten voor zover de balans ervan positief is. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-geregleerde activiteit.
- VIVAQUA zorgt voor het in overeenstemming brengen van de waterwingebieden voor andere operatoren in het kader van de programma's van de BMWB. Voor zover de balans positief is,

zal deze activiteit als aanverwant worden beschouwd, wat ze hangt rechtstreeks samen met de activiteiten waarop de Ordonnantie betrekking heeft (art. 38, §1). De door de operator gebruikte middelen zijn immers onlosmakelijk verbonden met de middelen die hij gebruikt bij de uitoefening van zijn gereguleerde activiteit. De medewerkers van de cel 'preventiezone' van VIVAQUA maken gebruik van hun geografische nabijheid om deze activiteiten uit te voeren. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit.

- Voor het onderhoud van de waterwingebieden van VIVAQUA moeten bomen worden gekapt. Die worden vervolgens aan derden verkocht om ze te valoriseren. In dit geval is de onderhandse verkoop van hout rechtstreeks verbonden met de productieactiviteit, want de operator krijgt toegang tot middelen dankzij de uitoefening van zijn rechtstreekse gereguleerde activiteit. Deze middelen kunnen niet los worden gezien van de rechtstreekse gereguleerde activiteit. Voor zover de balans positief is, wordt de onderhandse verkoop van hout dus beschouwd als een aanverwante activiteit. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit.
- Elke activiteit zonder factuur (jachtrecht, pacht ...) die desalniettemin inkomsten genereert voor VIVAQUA en die voortvloeit uit de realisatie van een rechtstreekse gereguleerde activiteit en waarvoor geen specifieke middelen ter beschikking moeten worden gesteld, is nauw verbonden met de rechtstreekse gereguleerde activiteit. Daarom kan deze activiteit, mits ze een positieve balans vertoont, worden beschouwd als aanverwante activiteit. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit.
- VIVAQUA draagt bij tot het evenwicht van het elektriciteitsnet via een mogelijke stroomonderbreking van de hoogvermogenpompen, op vraag van de netbeheerder. Deze activiteit is rechtstreeks verbonden met een gereguleerde activiteit en zal dus als gereguleerd worden beschouwd, maar er wordt geen eigen tarief op toegepast; het is een aanverwante activiteit die gekoppeld is aan de activiteit van productie en behandeling van drinkwater.
- De site Kasteel van Modave bevindt zich in het waterwingebied Modave. Als geklasseerd gebouw mogen het Kasteel van Modave en de bijgebouwen niet worden gesloopt. De site brengt verplichte kosten met zich: volgens artikel 211 van de Waalse Erfgoedwet '*is de eigenaar van een geklasseerd onroerend goed verplicht dit in goede staat te houden*'. Het onderhoud van het Kasteel en de bijgebouwen valt dus binnen de rechtstreekse gereguleerde perimeter van de waterwinactiviteit met het oog op de na te komen verplichtingen. VIVAQUA stelt een deel van de site tegen betaling ter beschikking in het kader van een. Alle door VIVAQUA gemaakte kosten in het kader van deze overeenkomst die het strikte minimum overschrijden dat vereist is om de hierboven genoemde wettelijke verplichtingen na te komen, vallen dus buiten de perimeter van de rechtstreekse gereguleerde activiteiten en zullen worden geanalyseerd om te bepalen of er al dan niet sprake is van een aanverwante activiteit. Hoewel de economische balans van deze onderhoudsactiviteit van het kasteel negatief is, kan de operator aantonen dat dit verlies lager is dan indien er geen actie zou worden ondernomen.

De kosten van inactie zijn in dit geval gelijk aan het risico van verslechtering van de staat van een waterwingebied waarop gewestelijke erfgoedverplichtingen van toepassing zijn (geklasseerde site), en dus het verlies van een wingebied dat een groot economisch belang heeft, want deze site heeft de laagste productiekost van alle waterwingebieden van de operator en de winning is noodzakelijk om de drinkwaterbevoorrading voor de Brusselaars te garanderen. Voor zover het verlies lager is dan de kosten als er niets zou worden gedaan, kunnen de kosten in verband met het bezit, het onderhoud en de exploitatie van de site Kasteel van Modave worden beschouwd als voortvloeiend uit een aanverwante activiteit voor het gedeelte dat hoger is dan het voorgeschreven minimum; dat voorgeschreven minimum wordt als gereguleerd beschouwd. In het geval dat de kosten van inactie structureel lager zouden uitvallen dan het verlies dat ontstaat door het onderhoud en de exploitatie van de site, zal deze activiteit eventueel moeten worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit.

1.2.3.2 *Activiteiten in verband met de distributie*

- Alle diverse diensten (bv. diverse controles, debiet/druktests) die worden gedefinieerd in de algemene verkoopvoorwaarden maar worden verleend aan andere gebruikers dan Brusselaars en die beantwoorden aan de voorwaarden om te kunnen worden beschouwd als nauw verbonden met de rechtstreekse gereguleerde activiteit, kunnen als aanverwant worden beschouwd voor zover ze een positieve balans vertonen. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit.

1.2.3.3 *Activiteiten in verband met de sanering*

- Sweeping van de riolen houdt in dat de riolen voorafgaand aan het bezoek van een belangrijke persoonlijkheid worden geïnspecteerd om na te gaan of er geen gevaarlijke objecten in zijn verborgen. Voor het uitvoeren van deze taak geniet VIVAQUA een technisch prerogatief in verband met zijn gereguleerde activiteit. De menselijke middelen die voor *sweeping* worden ingezet, kunnen niet los worden gezien van de middelen die voor de gereguleerde activiteiten worden gebruikt. De activiteit *sweeping* kan dus worden beschouwd als aanverwant indien ze een positieve balans vertoont. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit, of als AAB indien VIVAQUA wettelijk verplicht is deze taak uit te voeren.
- Voorafgaand aan een boring of het gebruik van een kraan voor werken die niet vereist zijn in het kader van het vervullen van openbaredienststopdrachten (bv. plaatsing/onderhoud van een leiding) is een plaatsbeschrijving van de ondergrond noodzakelijk om instorting te voorkomen. De plaatsbeschrijving voorafgaand aan boring/kraan beantwoordt aan de drie criteria om te worden beschouwd als nauw verbonden met de gereguleerde activiteiten. Daarom kan deze activiteit worden beschouwd als aanverwant voor zover ze een positieve balans vertoont. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit, of als AAB indien VIVAQUA wettelijk verplicht is deze taak uit te voeren.

1.2.3.4 *Andere activiteiten*

- VIVAQUA verkoopt materieel. Hierbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen 2 situaties:
 - VIVAQUA verkoopt tweedehands materieel (bv. bestelwagens of ander materieel dat niet langer voldoet). In dat geval maakt de verkoop deel uit van het beheer van zijn activa en blijft dit binnen de perimeter van de rechtstreekse gereguleerde activiteiten.
 - VIVAQUA verkoopt nieuw materieel en speelt in dat geval de rol van tussenpersoon (bv. kits voor metermontage, deksels voor toegang onder het wegdek, zwanenhalzen). Deze activiteit hangt nauw samen met de rechtstreekse gereguleerde activiteiten, want ze maakt gebruik van materiële middelen die worden gebruikt voor de uitoefening van de gereguleerde activiteit. Bovendien kunnen de menselijke middelen die voor deze activiteit worden ingezet, niet los worden gezien van die welke voor de gereguleerde activiteiten worden gebruikt. De verkoop van materieel zal daarom worden beschouwd als een aanverwante activiteit voor zover ze een positieve balans vertoont en voor zover die verkoop niet aan de koper wordt opgelegd (wat wil zeggen dat die dus de keuze heeft om het materieel bij een andere leverancier te kopen). In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en zal de activiteit zeer waarschijnlijk moeten worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit.
- VIVAQUA verhuurt zijn niet-gebruikte kantoorruimte aan meerdere organisaties (bv. BMWB, Artsen Zonder Vakantie) en factureert bepaalde kosten door. Deze activiteit heeft rechtstreeks te maken met het vastgoed dat wordt gebruikt voor de uitvoering van zijn rechtstreekse gereguleerde activiteiten en vereist geen personeel dat uitsluitend aan deze verhuur aan derden is gewijd. Daarom hangt deze activiteit nauw samen met de rechtstreekse gereguleerde activiteiten van de operator. De verhuur van ongebruikte kantoorruimte zal daarom worden beschouwd als aanverwante activiteit voor zover de balans positief is. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit.
- VIVAQUA zou ander afval dan dat wat rechtstreeks uit het afvalwater afkomstig is kunnen valoriseren. De hoeveelheden variëren naargelang het type en tonnage afval. In het geval dat dit afval voortkomt uit de uitoefening van rechtstreekse gereguleerde activiteiten en er voor de valorisatie geen bijkomende middelen nodig zijn die uitsluitend hiervoor worden ingezet, hangt de valorisatieactiviteit nauw samen met de rechtstreekse gereguleerde activiteiten. Daarom wordt de valorisatie van afval beschouwd als een aanverwante activiteit voor zover de balans positief is. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit.
- VIVAQUA factureert administratiekosten door aan Aqua Publica Europea. De operator zet hier geen bijkomende menselijke of materiële middelen voor in. De administratieactiviteit die voor Aqua Publica Europea wordt uitgevoerd, kan dus als aanverwante activiteit worden beschouwd voor zover de balans positief is. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit.

- VIVAQUA voert laboratoriumanalyses uit die niet in verband staan met de openbaredienststopdrachten. In het geval dat die analyses voordeel halen uit de materiële en menselijke middelen die de uitvoering van de rechtstreekse gereguleerde activiteiten met zich meebrengen en voor zover wordt aangetoond dat er geen bijkomend personeel voor hoeft te worden aangeworven, kunnen ze worden beschouwd als nauw samenhangend met de rechtstreekse gereguleerde activiteiten en dus als aanverwant voor zover de balans positief is. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit.
- VIVAQUA voert voor Brussel Mobiliteit onderhouds- en exploitatiewerken uit aan bepaalde kunstwerken (bv. sifons bij metrostations). VIVAQUA stelt dat de uitvoering van zijn gereguleerde activiteiten hem een technisch voordeel biedt bij de uitvoering van deze onderhoudswerken. Bovendien worden deze werken uitgevoerd met middelen die niet kunnen worden losgekoppeld van de middelen die worden gebruikt in het kader van de gereguleerde activiteiten. Indien deze werken een positieve balans vertonen, kunnen ze dus als aanverwant worden beschouwd. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit.
- Door de uitvoering van zijn rechtstreekse gereguleerde activiteiten heeft VIVAQUA een zekere deskundigheid opgebouwd. De aldus opgeleide experts moeten soms tegemoetkomen aan specifieke aanvragen. In het geval dat deze activiteit een positieve balans oplevert en er geen bijkomend personeel voor hoeft te worden aangeworven, kan ze als aanverwant worden beschouwd. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit.
- Met betrekking tot de definitie van een aanverwante activiteit komt naar voren dat de activiteit in verband met brandkranen op openbare en privé domeinen of openbare palen in het BHG als volgt moet worden onderverdeeld:
 - De waterlevering, die binnen de perimeter van de rechtstreekse gereguleerde activiteiten van VIVAQUA valt. In dit geval is deze activiteit onderworpen aan een eigen tarief en worden de kosten systematisch verworpen zolang deze volumes niet worden gefactureerd of zolang de activiteit niet als AAB is geklasseerd.
 - De installatie van brandkranen en palen, die binnen de perimeter van de aanverwante activiteiten valt. Het aanverwante karakter van deze activiteit berust in het feit dat de operator de enige is die interventies kan uitvoeren op de 'moederleidingen'. Net als bij de aanverwante activiteiten is het noodzakelijk dat deze eveneens een positieve balans vertoont. In het geval dat de balans negatief zou uitvallen, moet worden beoordeeld of aan de andere criteria wordt voldaan en moet de activiteit eventueel worden geherkwalificeerd als niet-gereguleerde activiteit, of als AAB indien daar politieke draagkracht voor bestaat.
 - Het onderhoud van de palen valt buiten de perimeter van de gereguleerde activiteiten.

1.2.4 AAB

Op het niveau van VIVAQUA zijn op dit moment de volgende AAB's geïdentificeerd:

- De activiteiten en de via de factuur ontvangen bedragen voor doeleinden van internationale solidariteit zijn activiteiten van algemeen belang op basis van Art. 38 §5 van de Kaderordonnantie water.
- De activiteiten en de via de factuur ontvangen bedragen ter aanvulling van het sociaal fonds zijn activiteiten van algemeen belang zoals ondersteund door Art. 38 §4 van de kaderordonnantie water.
- De controleactiviteiten (i) bij de inwerkingstelling die voorafgaat aan de uitvoering en bij (ii) de periodieke controle tijdens de exploitatie van private stormbekkens (die geen onderdeel uitmaken van de infrastructuur voor de bufferopslag van stedelijk afvalwater waarvoor VIVAQUA verantwoordelijk is), op basis van artikel 6 van het besluit van 23 mei 2019 tot regeling van het inplanten, de exploitatie en de controle van stormbekkens.

1.2.5 Niet-gereguleerde activiteiten

Alle diverse activiteiten die niet in bovenstaande punten worden genoemd, worden *a priori* beschouwd als niet-gereguleerd. VIVAQUA kan een dossier indienen waarin de herkwalificatie van een dergelijke activiteit als 'aanverwante activiteit' of AAB wordt onderbouwd. BRUGEL zal een uitspraak doen over een dergelijk dossier. Hier volgt een niet-uitputtende lijst:

- Het onderhoud van de palen valt buiten de perimeter van de gereguleerde activiteiten, want:
 - Het komt niet voort uit een wettelijke verplichting;
 - Het hangt niet nauw samen met de rechtstreekse gereguleerde activiteiten, want de operator heeft geen technisch of economisch voordeel bij de uitvoering van de gereguleerde activiteiten.

In het geval van wijziging van het reglementaire kader kan deze activiteit als AAB worden beschouwd. Momenteel valt het onderhoud en het in kaart brengen van de brandkranen voor rekening van IN BW buiten de gereguleerde perimeter, maar indien de controle van de brandkranen het voorwerp mocht vormen van een wettelijke basis, zou deze klassering moeten worden omgezet naar aanverwant.

- VIVAQUA-Home omvat alle diensten/werken die voorbij de meter worden uitgevoerd. Er is geen wettelijke tekst die rechtstreeks op deze diensten/werken ingaat. Deze activiteiten zouden door eender welke technicus kunnen worden uitgevoerd, ongeacht of die bij VIVAQUA in dienst is. Deze activiteit hangt dus niet nauw samen met de gereguleerde activiteiten. VIVAQUA-Home wordt dus beschouwd als een niet-gereguleerde activiteit voor zover VIVAQUA besluit deze activiteit te handhaven.
- VIVAQUA stelt een technisch medewerker ter beschikking aan BELGAQUA. De terbeschikkingstelling van deze speciale medewerker berust op de oude gewoonte om een medewerker te hebben die actief is binnen een van de Belgische operatoren. Deze opdracht hangt niet nauw samen met de rechtstreekse gereguleerde activiteiten en de ter beschikking gestelde technische medewerker is duidelijk herkenbaar. Deze activiteit wordt dus als niet-gereguleerd beschouwd.

- De activiteit in verband met de opsporing van Legionella kan gelijk worden gesteld aan advies aan particulieren dat voorbij de meter plaatsvindt. Voor zover deze activiteit geen voorwerp is van een wettelijke tekst en aangezien het ervoor ingezette personeel duidelijk kan worden onderscheiden, wordt deze activiteit als niet-gereguleerd beschouwd. In het geval van wijziging zou ze als AAB kunnen worden beschouwd.
- Elke 'one-shot'-activiteit (bv. INFRABEL: GEN – Fase 2) die door de operator wordt uitgevoerd, kan als aanverwant of als niet-gereguleerd worden beschouwd, afhankelijk van de definities die in het voorgaande hoofdstuk werden voorgesteld. Deze kwalificatie zal per geval door VIVAQUA bij de regulator worden gemotiveerd. In principe wordt de activiteit zonder aanvraag als niet-gereguleerd beschouwd.
- Het beheer van het pensioenfonds HYDRALIS valt buiten de perimeter van de geregleerde activiteiten van VIVAQUA. Deze activiteit hangt niet nauw samen met de rechtstreekse geregleerde activiteiten van VIVAQUA, want ze heeft een eigen juridische, boekhoudkundige en managementstructuur. Toch geldt dat, in de mate waarin deze activiteit noodzakelijk is voor de activiteit van VIVAQUA, de door deze entiteit gefactureerde bedragen voor geleverde diensten in principe zullen worden opgenomen in de rechtstreekse geregleerde kosten.
- De pyrietmijnen van Vedrin vallen buiten de perimeter van de geregleerde activiteiten van VIVAQUA. Deze activiteit hangt niet nauw samen met de rechtstreekse geregleerde activiteiten van VIVAQUA, want ze heeft een eigen juridische, boekhoudkundige en managementstructuur. Toch geldt dat, in de mate waarin deze activiteit noodzakelijk is voor de activiteit van VIVAQUA, de door deze entiteit gefactureerde bedragen voor geleverde diensten in principe zullen worden opgenomen in de rechtstreekse geregleerde kosten.

De huidige klassering verhindert de operator niet om in de toekomst een AAB, een aanverwante activiteit of een niet-geregleerde activiteit uit te oefenen. Het huidige voorstel en alle toekomstige wijzigingen moeten evenwel worden geformaliseerd zoals aangegeven in punt 1.1 en in het hoofdstuk van de methodologie met betrekking tot de procedure voor de voorlegging en goedkeuring van de tarieven.

1.2.6 Voorstel van de operator

Voorafgaand aan de indiening van het tariefvoorstel en dus ten laatste op 15 april 2020 moet de operator aan de Regulator een volledige lijst voorleggen van de activiteiten, ingedeeld per categorie (zie de hierboven voorgestelde vier categorieën).

Voor de aanverwante activiteiten legt de operator het volgende voor:

- Voldoende informatie om de Regulator in staat te stellen de balans te beoordelen (Eventuele opbrengsten vs. kosten) voor elk van deze activiteiten, evenals het structurele en stabiele karakter ervan;
- Voor elk van de activiteiten die een negatieve balans vertonen, legt de operator aan de regulator in bijlage bij de benodigde informatie een (kwalitatieve en kwantitatieve) nota voor die het mogelijk maakt dat minstens aan een van de hierboven vermelde voorwaarden wordt voldaan.

Deze oefening wordt voorafgaand aan elke tariefperiode herhaald. Met het oog op de specifieke duur van de eerste tariefperiode, die het mogelijk maakt na drie jaar bepaalde wijzigingen aan te brengen, wenst de Regulator te beschikken over een geactualiseerde analyse zoals de hierboven gepresenteerde, en dit na afloop van de drie eerste jaren van de tariefperiode.

Er moet worden benadrukt dat elke wijziging in de Ordonnantie kan leiden tot een wijziging van de indeling die voortvloeit uit het tariefvoorstel. Daarom moet de operator na elke wijziging aan de Ordonnantie binnen een met BRUGEL overeengekomen termijn een nota voorleggen waarin de implicaties van deze wijzigingen voor de huidige perimeter worden voorgesteld, zodat binnen een zo kort mogelijke termijn de methodologie kan worden gewijzigd of een aangepast tariefvoorstel kan worden ingediend.

Alle nieuwe aanverwante activiteiten zouden kunnen worden opgenomen in het totale inkomen, op onderbouwd verzoek van de operator en na validering en analyse door de regulator van de impact op de tarieven.

2 Totaal inkomen en kostenstructuur

2.1 Samenstelling van het totaal inkomen

Binnen een tariefreguleringsmodel van het type Cost+ dekken de tarieven de daadwerkelijk door de operator gedragen kosten, eventueel vermeerderd met een eerlijke winstmarge. Om de operator te stimuleren de kostenbeheersing te verbeteren, zijn de noties beheersbare kosten en niet-beheersbare kosten ingevoerd.

Voorliggende motivering is bedoeld om deze twee noties te definiëren, evenals de noties die eruit voortvloeien (d.w.z. beheersbare kosten met efficiëntiefactor en beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor). Met het oog op deze definities zal een indeling van de door de operator gemaakte kosten worden gerealiseerd en gemotiveerd.

Ter herinnering, de algemene opdracht van VIVAQUA is het produceren en distribueren van drinkwater voor menselijk gebruik in het BHG. Deze operator is ook belast met de gemeentelijke opvang van stedelijk afvalwater. Bepaalde kosten worden sterk beïnvloed door de volumes water die worden geproduceerd, verdeeld en opgevangen, evenals hun kwaliteit (bv. de mate van verontreiniging). In de indeling van de kosten wordt rekening gehouden met de impact van deze factoren, waarover VIVAQUA geen controle heeft.

2.2 Beheersbare kosten

Beheersbare kosten zijn kosten waar de operator op korte of lange termijn geen rechtstreekse controle over heeft (verlaging/schrapping van de kosten of beperking van toekomstige schommelingen).

BRUGEL stelt voor het concept verder te detailleren door de beheersbare kosten in twee categorieën te verdelen, zoals hieronder gepresenteerd.

2.2.1 Beheersbare kosten met efficiëntiefactor

Beheersbare kosten met efficiëntiefactor (BKMEF) zijn kosten waarover de operator rechtstreekse controle heeft, zodat hij ze kan verlagen, schrappen of de evolutie ervan op globaal niveau kan beheersen (en niet alleen op eenheidsniveau). Dit is de categorie die algemeen wordt erkend binnen de regulatoire praktijk. In het geval van beheersbare kosten met efficiëntiefactor kan de operator zowel de prijzen als de volumes beïnvloeden.

De onderstaande lijst geeft de beheersbare kosten met efficiëntiefactor weer op basis van de balans van VIVAQUA. Gelieve er nota van te nemen dat deze rubrieken enkel ter informatie worden vermeld en dat enkel de rekeningen van VIVAQUA in 2021 in aanmerking zullen worden genomen. Deze rubrieken en hun indeling zullen sowieso veranderen met de herziening van het boekhoudsysteem van VIVAQUA die in het cockpitproject is gepland²⁶.

²⁶ Het cockpitproject is het project dat VIVAQUA heeft geïnitieerd om haar volledige analytische boekhouding te herschikken en te herparametriseren.

Kostencategorie	Motivering
Aankoop van leveringen en grondstoffen	VIVAQUA oefent rechtstreekse controle uit op de leveringen en de grondstoffen die het koopt en gebruikt (waarbij het gaat om elementen die niet rechtstreeks in verband staan met de geproduceerde watervolumes). In deze kostencategorie wordt rekening gehouden met de schommelingen in de voorraden. We wijzen erop dat deze kosten niet rechtstreeks samenhangen met de geproduceerde en verdeelde hoeveelheden.
Inhuurneming exclusief panden	VIVAQUA oefent rechtstreekse controle uit op de in huur genomen goederen. De Regulator is van mening dat de operator in staat zou moeten zijn om zijn kosten en/of de hoeveelheden te verlagen. We wijzen erop dat deze kosten niet rechtstreeks samenhangen met de geproduceerde en verdeelde hoeveelheden.
Uitbesteed onderhoud	VIVAQUA heeft rechtstreekse controle over de onderhoudsbeurten die hij bestelt. De Regulator is van mening dat de operator in staat zou moeten zijn deze kosten en/of hoeveelheden te verlagen. We wijzen erop dat deze kosten niet rechtstreeks samenhangen met de geproduceerde en verdeelde hoeveelheden. Deze post moet worden gezien in samenhang met het door VIVAQUA zelf uitgevoerde onderhoud (om te bekijken welke oplossing goedkoper is).
Kantoor- en administratiekosten	VIVAQUA heeft rechtstreekse controle over de kantoorkosten. De Regulator is van mening dat de operator in staat zou moeten zijn deze kosten en/of hoeveelheden te verlagen.
Elk ereloon dat uit een beslissing van VIVAQUA voortkomt of dat te voorzien valt	Indien VIVAQUA besluit naar de rechtbank te stappen als eiser, worden de daaraan verbonden kosten beschouwd als beheersbaar, want de operator oefent een beslissingsvermogen uit. Deze lasten omvatten ook de kosten in verband met de erelonen van notarissen en bedrijfsrevisoren.
Bijdragen, schenkingen en subsidies	
Bewaking	
De kosten verbonden aan het personeel (beroepsopleidingskosten, verplaatsing van personeel, diverse beloningen, salarissen, verlof, RSZ ...) exclusief kosten verbonden aan Hydralis	VIVAQUA heeft rechtstreekse controle over zijn personeel. Tijdens de workshop over zijn activiteitenperimeter ging de operator in op de diverse middelen om de flexibiliteit en de inzetbaarheid van zijn personeel te verhogen. Aangezien de loonkosten en de bijbehorende kosten niet rechtstreeks beïnvloed worden door het geproduceerde en verdeelde volume water, zullen deze kosten worden beschouwd als beheersbaar met een efficiëntiefactor.
Diverse lasten	Tenzij anders aangetoond zullen alle diverse lasten standaard worden beschouwd als beheersbaar met efficiëntiefactor, waarbij het doel is dat deze categorie op termijn kleiner wordt.
Kosten verbonden aan voertuigen (nutsvoertuigen of bedrijfswagens), met uitzondering van boetes	Aangezien VIVAQUA in staat is zijn wagenpark te beheersen, worden alle eraan verbonden kosten als beheersbaar beschouwd. De Regulator is van mening dat de operator in staat is de kosten en/of volumes te verlagen. We wijzen erop dat deze kosten niet rechtstreeks samenhangen met de geproduceerde en verdeelde hoeveelheden water.

Tabel 10: BKMEF-categorieën

Zoals eerder gezegd gaat het om een lijst die ter illustratie wordt meegedeeld. De lijst met bovenstaande kosten is definitief noch exhaustief. Bovendien kunnen sommige categorieën in meerdere klassen voorkomen.

2.2.2 Beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor

Beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor (BKZEF)²⁷, dat wil zeggen kosten waarover de operator controle kan uitoefenen op het niveau van de eenheidskost, maar waarvan het totaal rechtstreeks samenhangt met het geproduceerde, verdeelde en opgevangen volume water. Voor deze eerste tariefperiode worden de kosten waarover de operator in principe controle kan uitoefenen op het niveau van de eenheidsprijs of het volume, maar waarvan die eenheidsprijs vooraf is vastgelegd²⁸, beschouwd als beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor.

Onderstaande lijst vermeldt alle beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor op basis van de balans van VIVAQUA. Hierbij dient opgemerkt dat de rubrieken ter indicatie worden opgegeven dat bepaalde rekeningen kosten van verschillende aard kunnen omvatten.

Gezien de eventuele evolutie van de kostenposten van de operator is het noodzakelijk de definitie van de beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor in gedachten te houden. Elke kostenpost waarvan het totaalbedrag rechtstreeks samenhangt met de geproduceerde, verdeelde en opgevangen volumes water, wordt beschouwd als BKZEF. Wel geldt dat, om rekening te houden met het specifieke karakter van bepaalde kosten die per definitie beheersbaar zijn op lange termijn maar gedurende de volgende tariefperiode 'niet comprimeerbaar' zijn, zulke kosten ook als beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor zullen worden beschouwd (bv. verzekeringen, huur ...).

²⁷ Aangezien het om de eerste tariefmethodologie gaat, hebben BRUGEL en VIVAQUA ervoor gekozen bepaalde kosten die van nature beheersbaar zijn maar die a priori moeilijk comprimeerbaar zijn, als BKZEF te beschouwen, hoewel sommige daarvan niet significant worden beïnvloed door de verwerkte en opgevangen watervolumes. Het doel is naarmate de tariefmethodologieën elkaar opvolgen, het aantal als zodanig beschouwde posten te verminderen.

²⁸ Voorbeelden: Huur, huurkosten, verzekeringen enz.

Kostencategorie	Motivering
Huur en huurlasten van gebouwen	VIVAQUA heeft een duidelijk zicht op zijn huurkosten, maar is slechts beperkt in staat om die te verlagen. De Regulator heeft besloten die gedurende deze eerste tariefperiode als BKZEF te beschouwen. In het geval dat de huurlasten niet forfaitair zijn, zullen ze als BKMEF worden beschouwd.
Aankoop van leveringen en grondstoffen	Deze categorie omvat alle leveringen of grondstoffen waarvoor VIVAQUA directe controle uitoefent op de prijs, maar niet op de gebruikte volumes (elementen die in rechtstreeks verband staan met de geproduceerde watervolumes, zoals reagentia). In deze kostencategorie wordt rekening gehouden met de schommelingen in de voorraden.
Storting van slib	Gezien de variatie in de hoeveelheid slib en de kwaliteit ervan afhankelijk van het geproduceerde water en gezien het feit dat VIVAQUA een relatief beperkte controle heeft over de prijzen, worden deze kosten als BKZEF beschouwd.
Energieaankoop	VIVAQUA kan de eenheidsprijzen van water, gas en elektriciteit niet beheren, maar wel de hoeveelheid verbruikte middelen in verhouding tot de geproduceerde, gedistribueerde en ingezamelde hoeveelheden water. Bijgevolg zullen deze kosten als BKZEF worden beschouwd..
Analyse	Net als bij de BMWB zijn de analyses/tests/controles wettelijk verplicht en dus niet comprimeerbaar. Wel zijn ze voorspelbaar en zijn de kosten relatief stabiel. Deze kosten worden dus geklasseerd als BKZEF.
Verzekeringen in verband met de exploitatie	VIVAQUA heeft een duidelijk zicht op zijn verzekeringskosten in verband met de exploitatie, maar is slechts beperkt in staat om die te verlagen. De Regulator heeft besloten die gedurende deze eerste tariefperiode als BKZEF te beschouwen.
Alle kosten in verband met onbetaalde facturen (incl. deurwaarders- en gerechtskosten)	Door de kosten in verband met uitstaande bedragen als BKZEF te definiëren, wil de Regulator vermijden dat de operator zijn inspanningen vermindert met betrekking tot het innen van zijn vorderingen. Het plafond wordt vastgelegd op basis van een welbepaald percentage uitstaande bedragen en zal variëren afhankelijk van de aan de gebruikers gefactureerde bedragen. Zie 5.1.3.2.3
Lekken ges op het net	Zie 5.1.3.7

Tabel 11: BKZEF-categorieën

Zoals eerder gezegd gaat het om een lijst die ter illustratie wordt meegedeeld. De lijst met bovenstaande kosten is definitief noch exhaustief. Bovendien kunnen sommige categorieën in meerdere klassen voorkomen.

2.3 Niet-beheersbare kosten

Niet-beheersbare kosten zijn kosten waarover de operator op korte of lange termijn geen directe controle heeft en waarvan de schommelingen afhankelijk zijn van externe factoren.

Onderstaande lijst geeft de niet-beheersbare kosten weer op basis van de balans van VIVAQUA. We wijzen erop dat de rekeningnummers ter indicatie zijn vermeld.²⁹

²⁹ Afgezien van de aan Fondsen en statutaire vergoedingen verbonden kosten die afkomstig zijn van de oude boekhouding van HYDROBRU verwijzen de rekeningnummers naar de boekhouding van VIVAQUA zoals meegedeeld door VIVAQUA.

Kostencategorie	Motivering
Alle erelonen waarvan de noodzaak door de context wordt gerechtvaardigd	In de gevallen waarin deze kosten een eigen noodzaak hebben die door de context wordt opgelegd (vonnis, beroep tegen de BMWB ...), kunnen ze als niet-beheersbaar worden beschouwd. De rest wordt als beheersbaar beschouwd.
Servicecontract sanering BMWB	Deze lasten omvatten de kosten voor gewestelijke openbare sanering. Zie 5.1.3.5
Bezoldiging van de RvB en LB	In het geval dat deze kosten wettelijk worden bepaald, is het voor VIVAQUA onmogelijk ze te verlagen. Ze worden als niet-beheersbaar beschouwd.
Afschrijvingen	De afschrijvingen vloeien rechtstreeks voort uit de investeringen. Afschrijvingen als beheersbaar beschouwen komt erop neer de operator aan te moedigen om zijn investeringen te verlagen. Dit zou in strijd zijn met de doelstellingen van deze tariefmethodologie. Zie 5.1.3.2.1
Alle door de wet opgelegde belastingen (provincie, gewest, federale staat), taksen, heffingen of andere bijdragen.	VIVAQUA heeft geen rechtstreekse controle over de belastingen die het moet betalen. Die zijn afhankelijk van zijn resultaat, dat op zijn beurt weer afhankelijk is van de niet-beheersbare kosten (en de eventueel toegekende subsidies). De wettelijke bijdragen zijn eveneens kosten waarover VIVAQUA geen enkele controle heeft. Die moeten dus als niet-beheersbaar worden beschouwd.
Sociaal fonds en solidariteitsfonds	Aangezien deze posten AAB zijn, worden ze als niet-beheersbaar beschouwd.
Financiële kosten	De interesten zijn direct verbonden aan de investeringen en worden als niet-beheersbaar beschouwd om te beantwoorden aan de doelstellingen van de tariefmethodologie met betrekking tot investeringen.
Gerealiseerde minderwaarden en opgetekende waardeverminderingen	VIVAQUA heeft geen rechtstreekse controle over de minderwaarden en waardeverminderingen. Alleen gerealiseerde minderwaarden en opgetekende waardeverminderingen worden aanvaard.
De kosten in verband met Hydralis	Zie punt 2.4.2.14 hieronder
Billijke marge	Zie punt 2.5 hieronder
Toegelaten financieringsmarge	Hangt direct samen met de investeringsbehoefte en de financieringswijze daarvan (zie sectie 2.4.66)
Innovatie-enveloppe	Zie 5.1.3.3
Voorzieningen voor terugkerende kosten	Zie 5.1.3.2.2

Tabel 12: Categorieën NBK

Zoals eerder gezegd gaat het om een lijst die ter illustratie wordt meegedeeld. De lijst met bovenstaande kosten is definitief noch exhaustief. Bovendien kunnen sommige categorieën in meerdere klassen voorkomen.

2.4 Diverse opmerkingen en specifieke behandelingen van bepaalde kosten

2.4.1 Verworpen kosten

De Regulator heeft de mogelijkheid om alle kosten die hij onredelijk acht, te verwerpen. Alle criteria zijn in de bijlagen opgenomen. Deze criteria zullen niet systematisch op elke post van het totale inkomen worden toegepast. Ze kunnen zowel door de regulator als door de operator worden gebruikt om de dekking of niet-dekking van een kost door de tarieven te rechtvaardigen. Deze criteria zijn geïnspireerd op de traditioneel door de DNB toegepaste regulatoire praktijk, aangepast in het kader van deze eerste tariefmethodologie voor WATER.

Boetes (niet-aftrekbare boetes, OSIRIS – boetes ...) worden standaard niet aanvaard, behalve indien naar behoren gemotiveerd. Er moet ook worden benadrukt dat de btw-rekeningen niet in aanmerking worden genomen binnen de tariefmethodologie, met uitzondering van niet-aftrekbare btw: die kan worden beschouwd als een 'taks' en dus als een niet-beheersbare kost.

2.4.2 Niet-uitgegeven kosten

Algemeen geldt dat, behalve in de hieronder uiteengezette uitzonderingsgevallen, alleen de daadwerkelijk uitgegeven kosten in aanmerking worden genomen voor de tarieven. Voorziene kosten of waardeverminderingen worden alleen in het totaal inkomen verwerkt als ze daadwerkelijk zijn uitgegeven.

2.4.2.1 Afschrijvingen

In zijn tariefvoorstel moet de operator een onderscheid maken tussen de afschrijvingen die samenhangen met investeringen die voorafgaand aan de tariefperiode zijn gerealiseerd en die welke na het begin van deze periode hebben plaatsgevonden:

- De historische activa (ante 2022) worden afgeschreven op basis van de historische aanschaffingswaarde, aan de huidige boekhoudkundige koersen en totdat de restwaarde nul is. Ze worden voor 100% gedekt door de tarieven voor het gedeelte dat gefinancierd wordt door de schulden en de eigen middelen.
- De nieuwe activa (post 2022) zullen worden afgeschreven op basis van de historische aanschaffingswaarde, tegen dezelfde snelheid als de reële vernieuwingspercentages of de theoretische levensduur van de asset als deze percentages niet gekend zijn. Voor het totaal inkomen wordt alleen rekening gehouden met de afschrijvingen op het gedeelte van de activa dat door eigen vermogen en door schulden is gefinancierd.

Deze verschillen in de behandeling worden gerechtvaardigd door het feit dat:

- Een groot deel van de bestaande vaste activa reeds is afgeschreven en dat het moeilijk voorstelbaar is om een boekhoudkundige herevaluatie op te leggen;
- De aanvankelijke financieringsbron niet gemakkelijk kan worden geïdentificeerd en het dus niet mogelijk is het zelf gefinancierde deel van de activa te isoleren;
- Alleen de nieuwe investeringen zullen worden beloond, waardoor het verschil in behandeling gerechtvaardigd is.

Ten slotte kunnen deze activa, voor zover zij door derden of door subsidies worden gefinancierd en deze inkomsten in de balans worden opgenomen om in hetzelfde tempo te worden afgeschreven als de onderliggende activa, op dezelfde wijze worden behandeld als voor de financiering met eigen middelen, op voorwaarde dat de afschrijving elk jaar op de juiste wijze in de inkomsten wordt opgenomen.

2.4.2.2 Voorzieningen voor terugkerende kosten

Aangezien bepaalde kosten zeker, specifiek en terugkerend zijn (bijvoorbeeld de vervanging van actieve koolstof), zal het tariefvoorstel voorzieningen omvatten om deze kost jaarlijks te spreiden over de volledige tariefperiode.

2.4.2.3 Uitstaande bedragen

Een deel van de kosten in verband met achterstallige jaarlijkse afrekeningsfacturen kan worden gedefinieerd als oninbaar en de bedragen die dan via onbetaalde facturen worden in aanmerking genomen, worden aldus in de BKZEF ingedeeld. BRUGEL is zich bewust van het feit dat openstaande facturen slechts gedeeltelijk door de operator kunnen worden beheerst. Wel wil de Regulator dat de operator de nodige inspanningen doet om ervoor te zorgen dat de gebruikers voor de geleverde diensten betalen. De operator zal bijgevolg in zijn tariefvoorstel een bedrag in aanmerking kunnen nemen dat in overeenstemming wordt geacht met de gebruikelijke percentages oninbare vorderingen. Dit zou hem in staat moeten stellen zijn kosten terug te winnen.

Om de goede opvolging van deze problematiek en zijn evolutie te verzekeren, zal VIVAQUA bovendien bepaalde informatie meedelen, aangezien in de praktijk 100% van de onbetaalde facturen niet vanaf het eerste jaar in aanmerking worden genomen.

In toepassing van het voorzichtigheidsprincipe stelt VIVAQUA voor om een waardevermindering voor commerciële risico's van 30%, 75% en 100% van de vorderingen met respectievelijk meer dan 1, 2 of 3 jaar tot de vervaldag te blijven boeken, zoals het voorheen deed ingevolge de bepalingen van artikel 11 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van een opvolgings- en rapporteringshulpmiddel ter bepaling van de reële kostprijs van het water in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, genomen op 3 december 2015.³⁰

Deze waarderingsregel is vergelijkbaar met die van de Waalse operatoren die actief zijn in de drinkwaterdistributie.³¹ VIVAQUA doet echter geenszins afstand van haar recht om de betrokken vorderingen, die volledig opeisbaar blijven, te vervolgen. Het bedrag van de aldus gevormde voorziening wordt jaarlijks bij het afsluiten van het boekjaar geherwaardeerd.

³⁰ "De dubieuze vorderingen staan los van de andere handelsvorderingen en zijn het voorwerp van een waardevermindering die wordt bepaald op basis van het bedrag van de facturen die in de loop van het boekjaar als oninbaar zijn geboekt. Deze waardevermindering wordt jaarlijks aangepast op basis van dezelfde criteria."

³¹ 14 juli 2005 - Besluit van de Waalse regering tot wijziging van het besluit van de Waalse regering van 3 maart 2005 inzake het waterwetboek, tot vaststelling van een gestandaardiseerd rekeningstelsel voor de watersector in het Waals Gewest (M.B. 26.08.2005).

Art. R. 308bis - 20. - De dubieuze vorderingen worden geïsoleerd van andere handelsvorderingen met een looptijd van minder dan één jaar en zijn onderhevig aan een bijzondere waardevermindering die forfaitair wordt bepaald op basis van de ouderdom van de uitstaande vorderingen: meer dan één jaar 30%; meer dan twee jaar 75%; meer dan drie jaar 100%.

2.4.3 Innovatie-enveloppe

Om aan de 6de doelstelling te beantwoorden, die in sectie 1.2 van deze methodologie wordt voorgesteld, kan de operator in zijn tariefvoorstel een vast extra bedrag opnemen om eventuele innovatieprojecten te betalen. BRUGEL verzoekt de operator om een aantal innovatieprojecten te steunen die hem de mogelijkheid bieden om **bijvoorbeeld pilootprojecten** en verkennende of haalbaarheidsstudies op te zetten, of meer algemeen **R&D-initiatieven te steunen**.

Voor de identificatie van een innovatief project zou de operator zich met name kunnen baseren op de door de OESO voorgestelde definitie³²: *“Een innovatie is de realisatie van een nieuw of merkbaar verbeterd product (een goed of een dienst) of procédé, een nieuwe commercialiseringsmethode of een nieuwe organisatiemethode binnen de praktijk van de onderneming, de organisatie van de werkplek of de externe betrekkingen.”*

Gezien de hierboven gegeven definitie lijkt het erop dat de kosten voor een innovatief project mogelijk niet meteen noodzakelijk zijn, maar dat ze de operator in staat stellen initiatieven te nemen die van potentieel belang kunnen zijn voor de gebruikers en het Gewest. Bovendien moet een innovatief project direct kunnen worden stilgezet zonder dat dit een negatieve impact heeft op de operator.

Concreet moet het bedrag van de innovatie-enveloppe dat in het tariefvoorstel van de operator wordt opgenomen, uitgebreid worden gemotiveerd voor wat betreft:

- Het innoverende karakter van het project;
- De investeringsbedragen en/of de bijkomende kosten die de projecten met zich meebrengen;
- De uitvoering van alle ingediende projecten (voornaamste stappen en deadlines).

Het bedrag van de innovatie-enveloppe zal worden beschouwd als een niet-beheersbare kost. Alleen de bijkomende kosten in vergelijking met de ‘As is’-situatie worden in aanmerking genomen. In het geval dat de operator geen concreet project voorstelt, is de innovatie-enveloppe gelijk aan 0.

2.4.4 De bijdragen aan het HYDRALIS pensioenfonds

2.4.4.1 Context

Gedwongen door de wet van 27 oktober 2006 betreffende de verplichte uitbesteding van de pensioentoezeggingen³³ heeft de Raad van Bestuur van VIVAQUA zich begin april 2009 uitgesproken ten gunste van de oprichting van een IBP (instelling voor bedrijfspensioenvoorziening). Deze strategische keuze berust op de resultaten van een vergelijkende studie die na de financiële crisis van Q4 2008 werd uitgevoerd, tussen:

- a. Aanpassing van het bestaande pensioenverzekeringscontract dat sinds 29/03/1983 tussen VIVAQUA en ETHIAS bestond, om het conform te maken met de vereisten van artikel 139 van de wet op de WIBP;
- b. Omzetting van het ‘Pensioenfonds dat op 31/12/2004 in de vorm van een onderlinge verzekeringsmaatschappij was opgericht in een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening.

³² <https://www.oecd.org/site/innovationstrategy/defininginnovation.htm>

³³ Jaarverslag van de Raad van Bestuur aan de Algemene Vergadering van IBP HYDRALIS op 31 december 2010.

De oprichting van een IBP was voornamelijk gemotiveerd door (1) een zelfstandiger beheer en (2) een spreiding van de risico's door een beroep te doen op meerdere operatoren en producten. In december 2009 werd de IBP Hydralis opgericht.

Gezien de door VIVAQUA³⁴ voorgelegde cijfers lijkt deze strategische keuze gunstig te hebben uitgepakt voor VIVAQUA, en uiteindelijk ook voor de Brusselse gebruikers:

- Van 2010 tot en met 2018 vertoonde HYDRALIS een positief resultaat van EUR 238,2 mln. In het hypothetische geval dat men bij Ethias zou zijn gebleven, zou het positieve resultaat EUR 131,4 mln zijn geweest.
- Als VIVAQUA zich van bij de oprichting in 2012 bij de RSZPPO zou hebben aangesloten, zou het EUR 24,6 mln meer hebben betaald in de periode 2012-2018³⁵.
- Indien VIVAQUA zou besluiten zich in 2019 bij de RSZPPO aan te sluiten, zouden de totale kosten voor 2019 uitkomen op EUR 38,5 mln, tegenover een geschatte bijdrage van EUR 28,2 mln aan Hydralis in het jaar 2019.

Helaas houdt deze keuze ook een hoger risiconiveau in. Het meest recente voorbeeld dateert van het boekjaar 2018. Daarin is een verlies van EUR 83,8 mln te zien dat voornamelijk te verklaren valt door de daling van de aandelenmarkt in december 2018. Nadat een financieringstekort was vastgesteld, stelde Hydralis een herstelplan voor dat onder meer bestond uit een spreiding over 6 jaar van een bedrag van EUR 38 mln, d.w.z. EUR 8,5 mln.

In de context van de tariefmethodologie wil de Regulator een klassering vastleggen (beheersbaar vs. niet-beheersbaar) en een behandeling van de pensioenlasten voorstellen die enerzijds de strategische vrijheid van VIVAQUA respecteert en anderzijds het door de gebruiker gedragen risiconiveau beperkt.

2.4.4.2 Methodologisch voorstel

De pensioenlasten ten laste van VIVAQUA hebben bepaalde bijzondere kenmerken die het moeilijk maken ze als klassieke beheersbare of niet-beheersbare kosten te klasseren en te behandelen:

- Het zijn **beheersbare kosten**, want:
 - De oprichting van een IBP is het resultaat van een strategische beslissing van VIVAQUA;
 - Hydralis heeft controle over het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille;
 - De personeelskosten en de bijbehorende kosten worden over het algemeen als beheersbaar beschouwd.
- Het zijn **niet-beheersbare kosten**, want:
 - Hydralis heeft geen controle over de volatiliteit van de beursmarkten (bv. het netto rendement van het Fonds was -2,03% in 2011 en 12,75% in 2012);
 - VIVAQUA staat garant voor een jaarlijks minimumrendement van 4,5%;

³⁴ IBP Hydralis is door VIVAQUA aan BRUGEL gepresenteerd tijdens een bijeenkomst op 24 april 2019. De gepresenteerde cijfers zijn afkomstig van slides die door VIVAQUA zijn verstrekt.

³⁵ Dit cijfer moet genuanceerd worden, want HYDRALIS had slechte rendementen in 2011 en 2018.

- De pensioenkosten hangen samen met het (historisch) statutair personeel van VIVAQUA. Sinds 2018 benoemt VIVAQUA niet langer statutair personeel.

Naast deze specifieke aspecten:

- Een rendement van meer van 4% van het pensioenfonds leidt niet tot de uitbetaling van het Hydralis-aandeel aan VIVAQUA, maar zorgt ervoor dat Hydralis sneller een dekkingsgraad van 100% kan bereiken van de pensioentoezeggingen, en verkleint dus de kans op een toekomstige tussenkomst van VIVAQUA bij slechte prestaties;
- De eventuele aanvullende bijdrage van VIVAQUA hangt alleen af van het niveau van de financiële markten op 31 december van elk jaar.

Om te reageren op het 'hybride' karakter van de pensioenlasten in verband met het fonds Hydralis stelt de Regulator voor die te klasseren als **niet-beheersbare kosten** tot de dekkingsgraad van 100% is behaald. Op basis van de door Hydralis gepresenteerde planning (zie verderop) moet dit percentage tegen 2026 bereikt zijn, dat is dus tegen het einde van de eerste tariefperiode.

De in het tariefvoorstel in aanmerking genomen bedragen zijn gebaseerd op de bedragen die ten grondslag liggen aan de verbintenissen inzake de dekkingsgraad voor de jaren 2021-2026 zoals die zijn voorgesteld in het jaarverslag 2018 van Hydralis, namelijk:

Jaar	Dekkingsgraad
2022	96,59%
2023	97,65%
2024	98,67%
2025	99,67%
2026	100,0%

Tabel 13: Dekkingsgraad Hydralis

In het geval van een daling van de financiële markten die een aanvullende bijdrage van de kant van VIVAQUA noodzakelijk maakt, zal die door de Regulator worden aanvaard ten belope van het bedrag dat de operator gedurende de tariefperiode extra zou hebben moeten betalen als hij voor de RSZPPO had gekozen³⁶. Elk bedrag daarboven zal door de Regulator als onredelijk worden beschouwd.

In de praktijk geldt dat, als het rendementspercentage van het fonds lager is dan 4,5%, de operator tijdens de ex-postcontrole een nota aan de Regulator voorlegt waarin de berekening wordt voorgesteld van het door de tarieven te dekken bedrag (d.w.z. RSZPPO-bijdragen – bijdragen Hydralis gedurende de volledige tariefperiode).

2.4.5 Kosten in verband met het dienstverleningscontract met de BMWB (Cascade)

2.4.5.1 Context

Binnen de Brusselse watersector zijn twee spelers actief: de BMWB en VIVAQUA. Deze sectie bevat een definitie van de rollen van elk van deze spelers en hun interacties. Artikel 38/2, eerste streepje van de Ordonnantie bepaalt dat de waterprijs wordt gefactureerd via een integrale factuur. In de praktijk is

³⁶ Schatting van +/- EUR 10 mln per jaar in de presentatie van VIVAQUA van 24 april 2019.

VIVAQUA degene die het verbruik opneemt en zorgt voor de – integrale – facturering van de waterprijs aan de Brusselse abonnees. In overeenstemming met de Ordonnantie³⁷ omvat deze integrale factuur een jaarlijkse bijdrage³⁸, een variabel bedrag dat de waterdistributie dekt, een variabel bedrag dat de gemeentelijke sanering dekt en een variabel bedrag dat de gewestelijke sanering omvat afhankelijk van het aantal verbruikte m³.

Op basis van het voorgaande komt naar voren dat VIVAQUA alle administratieve kosten voor de facturering draagt, evenals het wanbetalingsrisico, en dit voor de volledige factuur. In Vlaanderen en in Wallonië delen de operatoren op het vlak van waterverdeling de kosten met de gewestelijke saneerders (resp. Aquafin en SPGE), zowel voor wat de administratieve beheerskosten voor de facturering en de inning aangaat als voor wat de afhandeling van onbetaalde facturen betreft.

2.4.5.2 Analyse

De Ordonnantie bepaalt in artikel 17, §3: “De wateroperator bedoeld in paragraaf 1, 3°, VIVAQUA, neemt, met het oog op het behoud van de kwaliteit van het water, de sanering van het huishoudelijk en industrieel afvalwater voor zijn rekening op basis van het volume water dat hij verdeelt in het Gewest. De wateroperator kan die sanering zelf uitvoeren of toevertrouwen aan een derde via een dienstencontract voor sanering. ”

Aangezien de twee gewestelijke zuiveringsstations en de aanvoerriolen die het afvalwater naar die stations brengen onder de BMWB vallen, heeft VIVAQUA logischerwijs een dienstverleningscontract met de BMWB afgesloten voor de gedeeltelijke verzorging van de ('gewestelijke') sanering, terwijl het zelf zorgt voor de opvang en de aanvoer van het afvalwater tot aan die riolen ('gemeentelijke' sanering). Dit contract is een overeenkomst tussen de twee instellingen waar de eindgebruiker geen rol bij speelt. Die heeft dus geen enkele contractuele of reglementaire band met de BMWB. Strikt genomen factureert VIVAQUA de gewestelijke bijdrage aan de eindgebruiker dus niet 'in naam en voor rekening van de BMWB'³⁹.

Dit neemt niet weg dat, binnen de logica van een analyse van de reële kostprijs van elke activiteit zoals voorzien door de Ordonnantie, de kost van de transversale ondersteunende activiteiten die nodig zijn voor de goede uitvoering van de genoemde basisdiensten⁴⁰, adequaat (proportioneel) tussen beide diensten is verdeeld. Aangezien de klantendienst van VIVAQUA voor de facturering en de inning van de door de gebruikers verschuldigde bedragen zorgt in toepassing van de vastgelegde tarieven (distributieabonnementsbijdrage en eenheidstarieven per m³ voor de distributie, de gemeentelijke sanering en de gewestelijke sanering), en zo bijdraagt aan de dekking van de kosten van deze activiteiten, is het logisch dat de kosten van deze dienst (evenals het risico op wanbetaling) adequaat worden verdeeld en doorberekend naar de verschillende activiteitstarieven, net als bij andere

³⁷ De Ordonnantie heeft het over een: “(...) integrale factuur die ten minste de prijs van de distributie van het water bevat, in hoofdzaak, en de prijs van de sanering (opvang en zuivering), in bijzaak”

³⁸ De huidige methodologie introduceert een vast element in de tariefstructuur dat in deze vergoeding is inbegrepen.

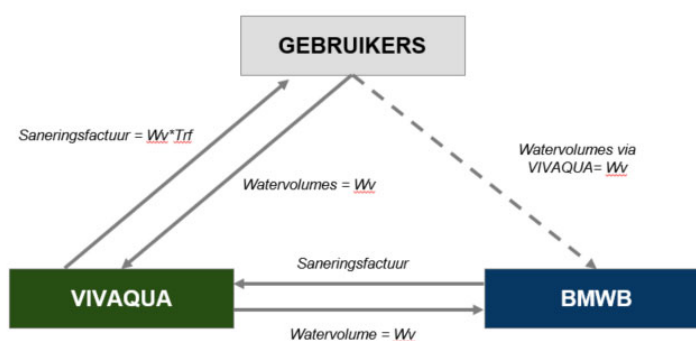
³⁹ Dit zou overigens een btw-percentage van 21% betekenen in plaats van de 6% die op dit moment op de bij de drinkwaterverdeling komende saneringsdienst wordt toegepast, zowel op gemeentelijk als gewestelijk vlak.

⁴⁰ Art. 38, §1 van de Ordonnantie spreekt in dit verband van “de bescherming van de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water; de productie van water bestemd voor menselijke consumptie, met inbegrip van de onttrekking, de opslag, de eventuele opstuwing en de behandeling; de distributie van voor menselijke consumptie bestemd water; de opvang van afvalwater; de zuivering van afvalwater”.

ondersteunende diensten (waarbij de kosten binnen de perimeter van de gereuleerde activiteiten vallen).

2.4.5.3 Tenuitvoerlegging

Uit de principes die in de vorige paragraaf uiteen werden gezet, blijkt dat er 'twee saneringsfacturen' moeten worden gedefinieerd. De eerste heeft te maken met de facturering tussen de BMWB en VIVAQUA (zie de variabele V in onderstaand schema). De tweede hangt samen met het totaalbedrag dat door VIVAQUA aan de gebruikers wordt gefactureerd (zie de variabele $V \times P$ in onderstaand schema). Het saneringstarief wordt dus cascadegewijs ingeschat op basis van (1) de door de BMWB gedragen kosten en (2) de risico's op wanbetaling⁴¹ en de factureringskosten die door VIVAQUA worden gedragen.



Figuur 3: Relaties tussen de actoren in de watersector in het BHG

In de hierna volgende paragraaf worden de methodologische principes gedefinieerd die moeten worden toegepast om het door de BMWB aan VIVAQUA gefactureerde bedrag te bepalen voor de gerealiseerde gewestelijke saneringsdienst. In de tweede paragraaf worden de operationele interacties tussen de drie spelers gepresenteerd (VIVAQUA – BMWB – GEbruiker).

2.4.5.3.1 Facturering tussen de BMWB en VIVAQUA

Theoretisch wordt een tarief berekend door de begrote kosten te delen door het begrote verdeelde volume. In het geval van een cascade tussen twee actoren moet worden vastgelegd welke waarden (begroot of gerealiseerd) in aanmerking moeten worden genomen om (1) de inbaarheid van de kosten voor beide operatoren en (2) de reflectiviteit van de kosten te verzekeren en (3) de operatoren aan te zetten tot efficiëntie.

Op basis van de hierboven vermelde overwegingen zijn er drie manieren mogelijk om het totaalbedrag van de factuur te bepalen⁴²:

⁴¹ Het beheer van onbetaalde facturen maakt geen deel uit van deze sectie, maar zal worden behandeld als onderdeel van het totaal te innen bedrag.

⁴² Het eindbedrag van de factuur is onafhankelijk van het operationele proces in verband met de facturering, dat in het volgende gedeelte zal worden toegelicht. Anders gezegd: het feit dat een factuur aan het begin van de periode aan het eind van de periode wordt geregulariseerd, heeft geen impact op de hieronder gepresenteerde ontwikkelingen.

1. Een factuur die vooraf door de met de gewestelijke sanering belaste operator (BMW) is vastgelegd op basis van de begrote volumes (bV) en de begrote kosten (bK), dat wil zeggen een factuur die gelijk is aan $bV \cdot bK$.
→ Een vaste factuur die gelijk kan worden gesteld aan een forfait dat voorafgaand aan de levering van de diensten is gedefinieerd;
2. Een factuur achteraf die de kosten dekt die effectief door de met de gewestelijke sanering belaste operator zijn gedragen, dat wil zeggen een factuur die gelijk is aan $rV \cdot rK$ (reële volumes en reële kosten).
→ Een variabele factuur die 100% van de gedragen kosten dekt
3. Een factuur achteraf op basis van de gerealiseerde volumes en de begrote kosten van de met de gewestelijke sanering belaste operator, dat wil zeggen een factuur die gelijk is aan $rV \cdot bK$ (reële volumes en begrote kosten) → Variabele factuur die 100% van de begrote kosten dekt

2.4.5.4 Methodologisch voorstel

Er wordt voorgesteld dat VIVAQUA, dat op dit moment de volledige administratieve last in verband met het factureringsproces en het risico op wanbetaling draagt, de mogelijkheid krijgt om, bij uitblijven van een directe tenlasteneming door de BMW of het Gewest, een deel van deze kosten zou doorrekenen in het aan de eindgebruiker aangerekende tarief voor de gewestelijke sanering. Concreet zou het VIVAQUA dus worden toegestaan om aan de eindgebruiker een gewestelijk saneringstarief op te leggen dat hoger is dan de contractueel tussen VIVAQUA en de BMW overeengekomen prijs om deze dienst te verzorgen; dit op basis van een verdeelsleutel die in het tariefvoorstel moet worden vastgelegd.

Vervolgens is het aanbevolen om het tussen de BMW en VIVAQUA te factureren eindbedrag te definiëren op basis van de effectief verdeelde volumes en de begrote kosten, want deze methode maakt het mogelijk om:

- De vorming van een positief of negatief saldo bij VIVAQUA te vermijden;
- Te vermijden dat de met de distributie belaste operator baat heeft bij of lijdt onder de goede/slechte prestaties en de risico's van de met de gewestelijke sanering belaste operator;
- De incentive regulation te behouden die samenhangt met een efficiënt beheer van de middelen door de met de gewestelijke sanering belaste operator.

Praktisch kan de invoer van dit systeem een liquiditeitsprobleem bij de BMW met zich meebrengen, want die zal pas ruim een jaar na dato voor zijn diensten worden betaald. BRUGEL stelt daarom voor een systeem in te voeren met forfaitaire maandelijkse facturen met vereffening van de rekeningen op basis van de reële volumes aan het einde van het jaar, voorafgaand aan de ex-postcontrole.

Nadat de saneringstarieven door de Regulator zijn goedgekeurd, heeft VIVAQUA 20 kalenderdagen de tijd om de impact daarvan op zijn tariefvoorstel te presenteren, samen met de eindtarieven die op de gebruikers zullen worden toegepast (d.w.z. de tarieven die rekening houden met de factureringskosten en de risico's op wanbetaling).

In het geval dat het tariefvoorstel van de BMW niet binnen de opgelegde termijn wordt ingediend en/of niet door de Regulator wordt goedgekeurd, gaat VIVAQUA uit van de saneringstarieven die van toepassing waren in het jaar voorafgaand aan de datum van indiening van het tariefvoorstel⁴³. In

⁴³ In het voorliggende geval zal VIVAQUA zich baseren op de in 2020 toegepaste tarieven.

overeenstemming met wat hierboven werd uiteengezet, heeft VIVAQUA 20 kalenderdagen de tijd om de impact van de overweging van deze tarieven op zijn tariefvoorstel te presenteren. De operator zal ook de 'tussentijdse' tarieven presenteren die aan de gebruikers worden aangerekend. Naast de risico's op wanbetaling en de factureringskosten kunnen deze tarieven rekening houden met een inflatiefactor.

Het is de Regulator om het even welke factureringstermijnen de operatoren onderling afspreken, mits het bedrag 'rv*bK' duidelijk herkenbaar is in de door VIVAQUA aangerekende kosten en in de ontvangsten van de BMWB tijdens de ex-postcontrole. Idealiter zou het factureringsproces ten laatste op 31 maart van elk jaar afgerond moeten zijn. Deze principes zullen identiek worden overgenomen en vastgelegd in het methodologisch gedeelte. Voorts moet rekening worden gehouden met de relatieve gewichtsverschillen tussen de volumes van de verschillende tariefschijven, tussen de initiële ramingen die bedoeld zijn om het evenwichtstarief (trf) en de werkelijk gefactureerde volumes voor elke schijf vast te stellen. Alle afwijkingen tussen de door de BMWB gefactureerde bedragen en de bedragen die VIVAQUA ontvangt voor het gedeelte gewestelijke sanering, kunnen als niet-beheersbaar worden beschouwd.

In geval van een tariefwijziging van de BMWB tijdens de regulatoire periode. Na goedkeuring door BRUGEL van het nieuwe tarief van de BMWB beschikt VIVAQUA over 30 kalenderdagen om een specifiek tariefvoorstel in te dienen. BRUGEL moet dit voorstel binnen 20 kalenderdagen valideren.

2.4.6 Overeengekomen financieringsmarge

De in het totaal inkomen opgenomen kosten zijn de aan de vaste activa verbonden uitgaven die in de balansrekeningen te vinden zijn. In een ideale situatie komen ze globaal overeen met de afschrijvingen en de financieringskosten. Is dat niet het geval en zijn de verschillen te groot, dan moet worden bekeken of het pertinent is deze verschillen te integreren.

Deze kosten worden gekarakteriseerd als niet-boekhoudkundig, aangezien het om inkomsten voor de operator gaat en er geen overeenkomstige kosten aan verbonden zijn. Deze vaststelling heeft geen invloed op de berekening van het totale gereguleerde inkomen.

Inleiding

Artikel 39/2 van de kaderordonnantie water bepaalt dat "BRUGEL de tariefmethodologieën opstelt met inachtneming van de volgende richtsnoeren: (...) 4°. De tariefmethodologie maakt de evenwichtige ontwikkeling mogelijk van de investeringen die nodig zijn voor de uitvoering van de opdrachten van openbare dienst, in overeenstemming met de investeringsplannen van de wateroperatoren zoals die werden goedgekeurd door de Regering na advies van het Instituut [Leefmilieu Brussel]."

Na lezing van dit artikel wordt duidelijk dat de Regulator een tariefmethodologie moet opstellen die de operatoren in staat stelt alle nodige investeringen te doen voor een goede uitvoering van de openbaredienstopdrachten, waaronder de vooraf na advies van Leefmilieu Brussel door de Regering goedgekeurde investeringen. Rekening houdend met de externe component van de waarde van de investeringen wil de Regulator dus methodologische keuzes maken die de operator toegang bieden tot de benodigde cashflows om investeringen te doen en tegelijk de impact op de tarieven beperkt houden.

2.4.6.1 *Herhaling van de theorie*

Net als elke andere marktspeler financiert VIVAQUA zijn investeringen via (1) eigen kapitaal en (2) schulden. In bepaalde gevallen is het ook mogelijk dat een deel van de investeringen via subsidies wordt gefinancierd.

Hoewel het de operator in het algemeen vrij staat om voor de ene of andere financieringsbron te kiezen, kan de Regulator methodologische regels invoeren om de keuze te beïnvloeden en een optimale financiële structuur na te streven. Om investeringen uit eigen kapitaal te stimuleren, kan de Regulator een aantrekkelijk rendementspercentage vastleggen. Wil de Regulator daarentegen het gebruik van krediet stimuleren, dan kan hij een degressief percentage vastleggen met betrekking tot de verhouding tussen Equity (eigen middelen) en schulden (E/D) (Equity/Debt)⁴⁴.

In het algemeen worden de investeringen weerspiegeld in de tarieven via drie kostencategorieën:

- (1) De afschrijvingen (niet-beheersbare kosten);
- (2) De interesten op de schuld (niet-beheersbare kosten);
- (3) De billijke marge, dat wil zeggen de kapitaalkosten ⁴⁵ (niet-beheersbare kosten).

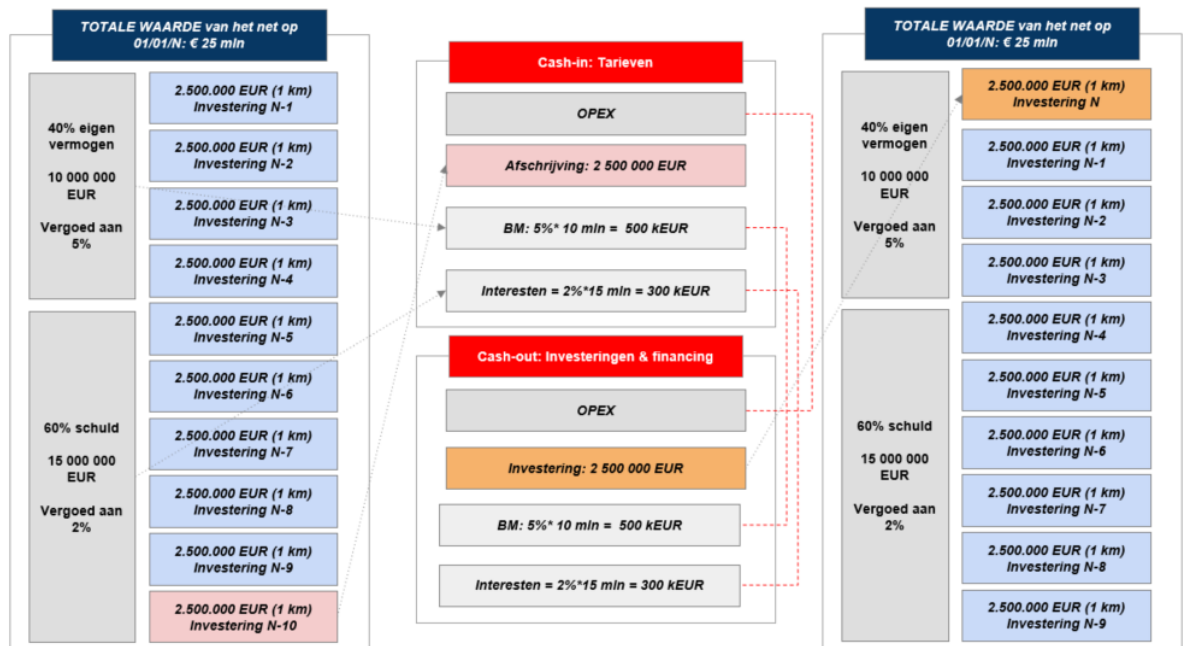
De investeringen van de wateroperatoren zijn voornamelijk investeringen in vernieuwing. Wanneer de operator dus regelmatig in zijn net investeert, zou de exploitatiekasstroom voldoende moeten zijn om de investerings- en financieringskasstromen te dekken.

Onderstaande figuur toont hoe de verschillende kosten weerspiegeld worden in de tarieven. In het geval van een reguleringsmodel van het type Cost+ zijn de tarieven (de voornaamste bron van cash voor de operator) meestal gebaseerd op de exploitatiekosten (OPEX), de waarde van de afschrijvingen, het bedrag van de billijke marge en de interesten. Correct gekalibreerd moeten de tarieven de operator in staat stellen aan de eigen investeringsbehoeften te voldoen en de financieringskosten te dragen (billijke marge (BM) + interest op de schuld). De afschrijvingen zijn immers een 'non-cash item'⁴⁶. De door hun weerspiegeling in de tarieven gegenereerde cash zou het daarom mogelijk moeten maken de vernieuwing van de netten te verzekeren.

⁴⁴ Voorbeeld: Toegepast rendementspercentage binnen de energiesector (elektriciteit en gas) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wanneer de gearing een bepaald niveau overstijgt (40%), wordt het rendementspercentage niet langer berekend op basis van het CAPM, maar op basis van het OLO-rendement, waaraan basispunten worden toegevoegd.

⁴⁵ Net zoals de interesten de kost van de schuld weergeven, geeft de billijke marge de kost weer van het kapitaal dat door de operator is geïnvesteerd.

⁴⁶ Niet-uitgegeven kosten



Figuur 4: Weerspiegeling van de verschillende kosten in de tarieven

Ter herinnering:

- Kasstroom exploitatie (1):
 - Deze stroom is gelijk aan het verschil tussen het zelffinancieringsvermogen van de operator en zijn variatie in de behoefte aan bedrijfskapitaal. Het eerste element wordt gemeten op basis van de EBITDA en de door de onderneming betaalde belastingen. Het tweede element geeft het door de onderneming vastgezette geld weer om zijn exploitatiecyclus te financieren (Δ voorraad + Δ klantenvorderingen - Δ leveranciersschulden).
 - In het geval van zwakke variatie in de behoefte aan bedrijfskapitaal en een efficiënt Cost+-model blijkt dat de voornaamste *driver* voor de kasstroom exploitatie bestaat uit de afschrijvingskosten die in de tarieven zijn meegerekend, voor zover vooraf geen onderinvesteringsbeleid is toegepast.
- Kasstroom investeringen (2):
 - Deze stroom omvat alle uitgaven en ontvangsten in verband met de vaste activa. Dit is met andere woorden het verschil tussen de aankoop en de verkoop van vaste activa.
 - In het geval van een operator bestaat deze stroom voornamelijk uit gedane investeringen om het net te vernieuwen.
- Kasstroom financiering (3):
 - De financieringskastroom heeft betrekking op de uitgaven en inkomsten in verband met de financieringsmiddelen (d.w.z. rendementspercentage, eigen vermogen, interesten, schulden en subsidies).
 - In het geval dat de operator een relatief stabiele financieringsstructuur heeft (E/D), blijkt de financieringskastroom voornamelijk te bestaan uit de billijke marge en eventueel de incentive en subsidies.

In een gereguleerde context waarbinnen de door de operator gedragen kosten gedekt moeten worden, lijkt het logisch om te mikken op een stabiele netto kasstroom (kasstroom exploitatie + kasstroom investeringen + financieringskasstroom) die dicht bij nul ligt.

2.4.6.2 Context

Bij de opstelling van de tariefmethodologie mag het verleden niet buiten beschouwing worden gelaten. De methodologie moet passen binnen de continuïteit van de door de operatoren in de sector genomen beslissingen en maatregelen. Naast het verleden moet de tariefmethodologie ook de bereidheid van de overheden in termen van toekomstige investeringen weergeven. Rekening houdend met deze principes worden in de volgende gedeelten de voornaamste aspecten van de Brusselse context voorgesteld.

2.4.6.2.1 Een door Leefmilieu Brussel goedgekeurd investeringsplan

In overeenstemming met de Ordonnantie heeft VIVAQUA zijn meerjarig investeringsplan aan Leefmilieu Brussel meegedeeld. Dit plan stelt de geplande investeringen voor de 6 jaar tussen begin 2020 en eind 2026 voor.

Op basis van de in het plan vermelde cijfers komen de door VIVAQUA geplande investeringen (inclusief 15% overhead) in constante euro's uit op⁴⁷:

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
TOTAAL	91,66 M€	96,50 M€	114,07 M€	110,29 M€	112,36 M€	120,36 M€	109,15 M€

Tabel 14: Investeringsplan

Alle door de regering goedgekeurde wijzigingen in het investeringsplan zullen door de tarieven worden gedekt. Eind september 2019 is een geactualiseerd investeringsplan aan de administratie voorgelegd. Hieruit komt naar voren dat het voorziene investeringsbedrag ongeveer 10% hoger is dan het hierboven getoonde bedrag.

We wijzen erop dat deze investeringen hoofdzakelijk te maken hebben met de vernieuwing van de diverse netten. De toename wordt voornamelijk verklaard door een toename van de herstellingen (inclusief ETAL⁴⁸ Invest) aan het gemeentelijke saneringsnet.

Alle wijzigingen in het door de overheid goedgekeurde investeringsplan worden bekostigd door de tarieven. Verwijzend naar de hierboven behandelde notie van de kasstroom investeringen blijkt dat de tariefmethodologie geen invloed heeft op deze stroom, want die is al door de Brusselse Regering goedgekeurd.

2.4.6.2.2 Onvoldoende afschrijvingen

In het rapport 'Reële kosten' 2018 worden de afschrijvingskosten geëvalueerd op 52 miljoen euro. Op basis van een bespreking tussen de Regulator en VIVAQUA komt naar voren dat het verschil tussen de

⁴⁷ Cijfers afkomstig van bijlage 1 van het meerjarenplan dat door VIVAQUA aan Leefmilieu Brussel is meegedeeld.

⁴⁸ Programma voor de opmaak van de plaatsbeschrijving van het saneringsnet

afschrijvingen en de investeringen in toekomstige vernieuwingen verklaard kan worden door een langdurige periode van onderinvestering en een te sterke afschrijving van de oudere assets⁴⁹.

Verwijzend naar de notie van de kasstroom exploitatie die hierboven wordt behandeld, blijkt duidelijk dat het autofinancieringsvermogen te zwak dreigt te zijn als alleen rekening wordt gehouden met de huidige afschrijvingen. Er zijn twee oplossingen mogelijk: (1) de financieringskasstromen versterken door de schuld te verhogen of (2) VIVAQUA toelaten in zijn tarieven een extra bedrag te verrekenen om zijn autofinancieringsvermogen te versterken. Het volgende punt zet de redenen uiteen die de tweede optie ondersteunen.

2.4.6.2.3 Hoge schuldgraad

De schuld van VIVAQUA bedraagt 823⁵⁰ miljoen euro. In 2018 bedragen de kosten van de schulden van VIVAQUA 25 miljoen euro⁵¹. Hoewel het eigen vermogen 621 miljoen euro bedraagt, bestaat dit voornamelijk uit herwaarderingsmeerwaarden (312,9 miljoen euro) en belastingvrije reserves (238 miljoen euro).

Bovendien is VIVAQUA in zijn capaciteit tot het aangaan van schuld beperkt door twee contractuele ratio's die met de EIB zijn overeengekomen:

- (1) $\text{EBITDA} / (\text{interesten} + \text{hoofdsom}) > 109\%$
- (2) $\text{Netto financiële schuld} < 9,5 * \text{EBITDA}$

Rekening houdend met deze informatie lijkt het erop dat, los van de toevoeging van een nieuwe financieringsbron (subsidie, vervroegde terugbetaling ...), een versterking van de kasstroom door het aangaan van schulden wenselijk noch realiseerbaar is, want daarmee riskeert VIVAQUA (1) hogere interestkosten teweeg te brengen en (2) niet langer toegang te hebben tot de EIB-lening, omdat de ratio's dan niet langer worden gerespecteerd.

2.4.6.2.4 Strategisch plan 'VIVAnext'⁵²

'Onze financiële duurzaamheid garanderen en tegelijk investeren in onze transformatie' is een van de 6 krachtlijnen van het strategisch plan 'VIVAnext'⁵³, dat van 2019 tot 2024 loopt.

Om de resultaten van deze krachtlijn te evalueren, heeft VIVAQUA meerdere indicatoren opgesteld, waaronder:

- Een jaarlijkse stijging van de schuld gelijk aan 0 EUR in 2024;
- Een financiële schuld geplafonneerd op 1 miljard euro;
- Een daling van de jaarlijkse terugkerende operationele uitgaven met 45 miljoen euro⁵⁴;
- Extra jaarlijkse inkomsten (inflatie inbegrepen) van 40 miljoen euro.

Deze doelstellingen tonen het streven van VIVAQUA om zijn schuldgraad te beperken. Het is duidelijk dat VIVAQUA zijn investeringen veilig wil stellen via een vermindering van zijn terugkerende

⁴⁹ De vaste activa zijn afgeschreven op basis van de looptijd van de onderliggende leningen, zonder rekening te houden met hun effectieve levensduur.

⁵⁰ Dit bedrag houdt rekening met de schuld die werd aangegaan om het pensioenfonds te dekken

⁵¹ Jaarrekening 2018 van VIVAQUA, beschikbaar op de site van de Nationale Bank van België.

⁵² Openbaar raadpleegbaar: https://www.vivaqua.be/sites/default/files/vivaqua_strategischplan_nl_0.pdf

⁵³ Het strategisch plan is openbaar raadpleegbaar: https://www.vivaqua.be/sites/default/files/vivaqua_strategischplan_nl_0.pdf

⁵⁴ In de context van een tariefmethodologie die gebaseerd is op het Cost+-model heeft de beperking van de kosten in termen van waarde en tijd een beperkt effect op de kasstromen exploitatie.

operationele uitgaven (via een optimalisering van zijn processen) en door zijn jaarlijkse inkomsten te verhogen. BRUGEL juicht de door VIVAQUA gerealiseerde oefening toe en wijst op de ambitie van VIVAQUA inzake financiële duurzaamheid.

Vanuit regulatorisch oogpunt heeft BRUGEL allereerst een controlerende taak en moet ze anticiperen op eventuele afwijkingen. De Regulator maakt er een erezaak van de impact van de methodologische keuzes op de operationele en strategische vrijheden van de operator te beperken. BRUGEL wil daarom een tariefmethodologie definiëren die de operator in staat stelt de door hem gestelde doelstellingen te behalen. Hoewel ze het eens is met de principes (beperking van de schuldenlast, vermindering van de operationele kosten en toename van de inkomsten) die in het strategisch plan van VIVAQUA worden uiteengezet omdat die een positieve impact hebben op het nettoresultaat van de operator en dus op zijn vermogen tot autofinanciering, moet de Regulator die in regulatorische termen wel efficiënt omzetten om zijn prerogatieven te kunnen vervullen (controleren en anticiperen). Daarom zal bij de berekening van de efficiëntiefactor voor de BKMEF rekening worden gehouden met de impact van VIVAnext vanaf het moment dat de netto impact op de kosten positief is.

Volgende tabel vat de impact van de context en de beperkingen op de kasstromen samen:

Kasstroom exploitatie – VARIABEL & POSITIEF
De huidige autofinancieringscapaciteit van de operator is niet hoog genoeg om hem in staat te stellen positieve of neutrale netto cashflows⁵⁵ te hebben.
Kasstroom investeringen – VAST & NEGATIEF
- De kasstromen investeringen zijn vastgelegd in het meerjarig investeringsplan dat door de Brusselse Regering is goedgekeurd. - Ze zijn relatief stabiel voor de door de tariefmethodologie omkaderde periode. - Deze cashflows moeten in de volgende periodes negatief zijn.
Kasstroom financiering – PLAFOND & NUL/NEGATIEF
- De capaciteit van VIVAQUA om zijn nieuwe investeringen te financieren door nieuwe leningen aan te gaan wordt ingeperkt door de ratio's van de EIB. - De billijke marge zou moeten toenemen als deze en de potentiële positieve winst in verband met de incentive regulation in het net/de infrastructuur worden geïnvesteerd.

Tabel 15: Beperking kasstroom

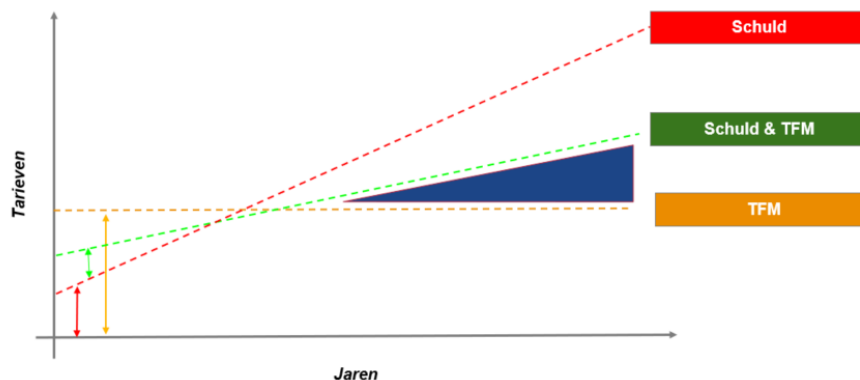
2.4.6.3 Methodologische principes

Om de operator in staat te stellen de investeringen uit te voeren die in het door de Brusselse Regering goedgekeurde meerjarige investeringsplan vermeld staan en/of die nodig zijn voor de realisatie van zijn gereguleerde activiteiten en tegelijk het aangaan van bijkomende schulden te beperken, kan de operator in zijn tariefvoorstel uitgaan van een 'toegelaten' financieringsmarge (TFM). Deze toegelaten financieringsmarge moet de operator in staat stellen **de reflectiviteit en de recupereerbaarheid** te verzekeren **van de kosten** die hij effectief zal moeten dragen om een evenwichtige ontwikkeling mogelijk te maken van de investeringen die nodig zijn voor de realisatie van de openbaredienststopdrachten. Er moet worden benadrukt dat hoewel de algemeen toegelaten kosten om de recupereerbaarheid van die investeringen te verzekeren voldoende zijn, geen gebruik moet worden gemaakt van de toegelaten financieringsmarge.

⁵⁵ Netto cashflows: OCF + CF. Invst. + CF Financing

De definitie van het te overwegen bedrag voor de TFM is een compromis tussen drie principes: betaalbaarheid, stabiliteit en voorspelbaarheid van de tarieven. De operator staat voor drie keuzes:

- Nieuwe schulden aangaan (rode curve) – Met deze keuze kan een aanzienlijke stijging van de tarieven gedurende de eerste tariefperiodes worden vermeden en kan een zekere stabiliteit worden verzekerd. Hiermee kan echter niet worden voldaan aan het efficiënte karakter van de kosten, zoals bepaald in de Ordonnantie (Art. 39/2.2°), want op lange termijn is de totale door de gebruiker gedragen kost (zie oppervlakte onder de rode curve) hoger dan in de andere scenario's⁵⁶;
- Een hoge TFM definiëren (gele curve) – Met deze keuze kan aan het efficiënte karakter van de kosten worden voldaan zoals bepaald in de Ordonnantie (Art. 39/2.2°), want de totale door de gebruiker gedragen kost wordt beperkt tot het minimum (oppervlakte onder de gele curve). Wel levert dit een aanvankelijke tariefsprong op die aanzienlijk kan blijken.
- De schuld en de TFM in evenwicht brengen (groene curve) – Indien juist afgestemd, lijkt dit een goed compromis tussen de impact op korte en lange termijn.
- Een progressieve TFM bepalen om de groene curve te volgen, en daarna de oranje curve om de schulden te beperken.



Figuur 5: Impact van de financiering op de tarieven

Met het oog op de hierboven uiteengezette overwegingen zal de operator aan de Regulator een gedetailleerde berekening voorleggen van de TFM die hij op de tarieven wil toepassen. Om zijn keuze te motiveren, zal de operator de analyses en informatie over de tariefimpact van de drie scenario's gedurende de eerste tariefperiode aan de Regulator voorleggen.

Net als de afschrijvingen zal de TFM worden beschouwd als een niet-beheersbare kost binnen de beperkingen van de bedragen die worden vermeld in het meerjarige investeringsplan en/of het plan voor de noodzakelijke investeringen voor de uitvoering van deze gereguleerde activiteiten.

⁵⁶ Bovendien zou de operator zich in de huidige financiële situatie waarschijnlijk niet in de optimale omstandigheden bevinden voor het verkrijgen van een lening.

2.4.6.3.1 Praktisch

In zijn tariefvoorstel zal de operator een gedetailleerde analyse voorstellen van de drie hierboven genoemde cashflowcategorieën:

Operationele kasstromen

- De opbrengsten van de operator hangen voornamelijk af van (1) de verkochte watervolumes & (2) de tarieven, die worden gedefinieerd in naleving van de principes van de voorliggende methodologie.
- In overeenstemming met het principe van de recupereerbare kosten moeten de lasten rekening houden met de principes die zijn opgenomen in het gedeelte over de beheersbare en niet-beheersbare kosten.
- We wijzen erop dat de operationele CF positief moeten zijn, want deze tarieven houden rekening met de financiële kosten en de billijke marge waarnaar wordt gekeken voor de financieringskasstromen. Bovendien betekenen de afschrijvingen geen *cash-out* en worden die dus toegevoegd aan de berekening van de operationele cashflows, in overeenstemming met de praktijk.

Investeringskasstromen

- Deze zijn identiek aan de toegelaten investeringswaarde in het meerjarige investeringsplan en de investeringen die nodig zijn voor de uitvoering van deze gereguleerde activiteiten en die niet in het meerjarige investeringsplan staan.

Financieringskasstromen

- De *cash-outs* bestaan uit de terugbetaling van de hoofdsom van de schuld, de financiële kosten en de billijke marge.
- De *cash-ins* bestaan uit nieuw geïnvesteerde kapitalen (BM & incentive regulation), subsidies, investeringen van derden en toename van de schuld.

Op basis van de resultaten van deze analyse zijn er twee mogelijkheden:

- a. $CF_o + CF_i + CF_f < 0$, dan is de toegelaten financieringsmarge gelijk aan het omgekeerde van deze som.
- b. $CF_o + CF_i + CF_f \geq 0$, dan is de toegelaten financieringsmarge nul.

2.4.6.3.1.1 Analyse in cijfers

In het gedeelte hierna worden de hierboven voorgestelde principes in de praktijk gebracht. De volgende cijfers zijn gebaseerd op de beschikbare informatie (bv. jaarrekeningen, strategisch plan VIVAnext enz.) en de besprekingen tussen de operator en de Regulator. In dit stadium is het belangrijk om op te merken dat de waarden het mogelijk maken tendensen en ordes van grootte vast te stellen. De operator kan deze cijfers niet als basis gebruiken voor de realisatie van zijn tariefvoorstel.

Presentatie van de hypothesen

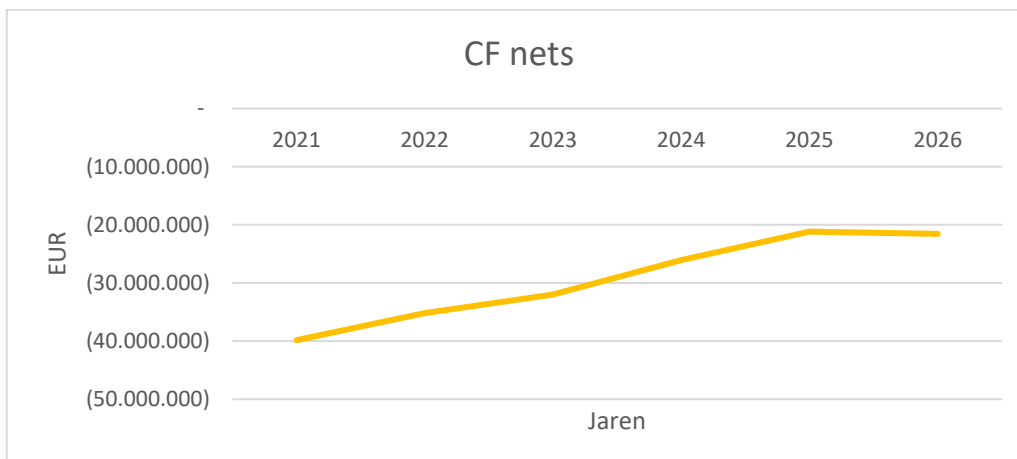
- De opbrengsten worden geraamd op **390 miljoen** euro, en wel op de volgende manier:

- De verkoop van water en de waterzuiveringsdiensten vertegenwoordigen € 270.000.000, voor alle gewesten samen.
- De andere prestaties worden geraamd op 10,0 miljoen euro op basis van een bespreking met VIVAQUA.
- De geproduceerde vaste activa liggen tussen 100 miljoen euro en 110 miljoen euro;
- De overige bedrijfsopbrengsten worden geschat op 5 miljoen EUR, wat het gemiddelde is van de cijfers die de afgelopen jaren in de jaarrekening van VIVAQUA zijn opgenomen.
- De kosten worden geraamd op **367 miljoen euro**, en wel op de volgende manier:
 - Toelevering en goederen komen op 14 miljoen euro;
 - De DDG worden geschat op 133 miljoen EUR. Ze zijn gebaseerd op die van 2019, die zijn gedaald ten opzichte van 2018, met name door de kosten die verband houden met de daling van de verkochte volumes sindsdien (-24 miljoen m³);
 - De bezoldigingen worden geraamd op 118 miljoen euro;
 - De afschrijvingen evolueren van 2021 tot 2026 van 54 naar 61 miljoen euro;
 - De waardeverminderingen op voorraden worden geraamd op 2,2 miljoen euro;
 - De voorzieningen worden geraamd op 1,0 miljoen euro.
 - Er is rekening gehouden met VIVAnext, in overeenstemming met de cijfers die door de operator aan de Regulator zijn gepresenteerd. Ze evolueren tussen een bijkomende kost van 3,7 miljoen in 2021 euro naar een vermindering van de kosten met 15 miljoen euro vanaf 2026.
- De meegerekende investeringen zijn gebaseerd op een vernieuwing van het net zoals gepresenteerd in het meerjarige investeringsplan. Die variëren van **110 miljoen euro tot 120 miljoen euro** voor de periode 2022-2026.
- De financieringskasstromen variëren rond **13 miljoen euro** over deze periode. Er wordt met de volgende hypothesen gewerkt:
 - De operator investeert 80% van het bedrag van de incentive regulation in het net, evenals 80% van de billijke marge;
 - De operator kan zijn schuld jaarlijks met 5,5 miljoen euro verhogen en zich daarbij houden aan de ratio's van de EIB⁵⁷;
 - De operator heeft terugkerende financiële opbrengsten van 900.000 euro;
 - De operator draagt interestkosten die variëren van 21,9 miljoen euro tot 22,5 miljoen euro.

Resultaten

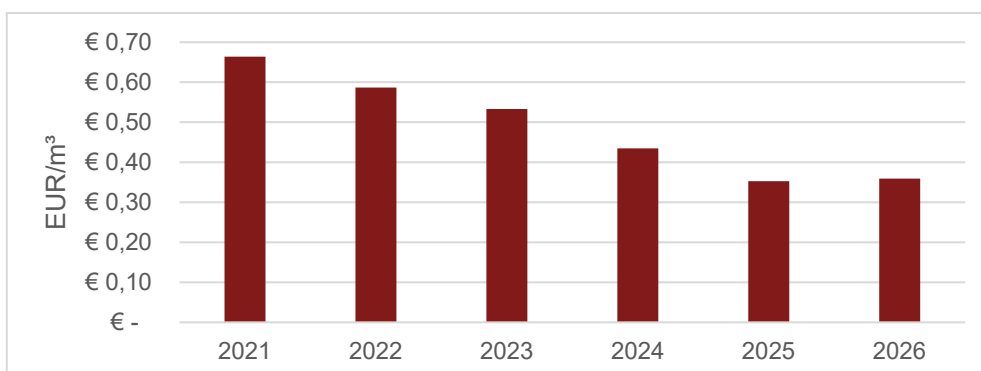
Onderstaande grafiek toont de evolutie van de netto cashflows gedurende de tariefperiode. De verbetering van de situatie is voornamelijk te danken aan de invoering van de maatregelen van het strategisch plan VIVAnext. De totale waarde van de netto cashflows voor de periode bedraagt – 175,0 miljoen euro.

⁵⁷ Merk op dat de minimale ratio EBITDA/(int+hoofdsom) in deze simulaties 109,9% is.



Figuur 6: Evolutie van de netto cashflows

Onderstaande grafiek toont de toegelaten financieringsmarge⁵⁸ die de operator nodig zal hebben om op netto cashflows van ongeveer 0 uit te komen. Ze variëren van 0,66 euro/m³ tot 0,36 euro/m³. Dat betekent een gemiddelde van 0,5 euro per m³ gedurende de periode.



Figuur 7: Tariefverhoging in samenhang met de TMF

2.4.7 Verliezen op het net

VIVAQUA heeft te kampen met verliezen op het distributienet die 11 tot 14% per jaar bedragen. Deze verliezen komen tot uiting in een hoeveelheid water die aan het distributienet wordt geleverd en die niet wordt gefactureerd (Non-Revenue Water). Een deel van deze verliezen valt te verklaren door een toegestaan maar niet-geboekt verbruik op het net (reiniging van straten, brandbestrijding,...) en de zichtbare verliezen (bv. fraude), terwijl de rest kan worden verklaard door de volumes die verloren gaan als gevolg van lekken op het net (reële verliezen). Het eerste deel is al behandeld in de definitie van de activiteitsperimeter; BRUGEL stelt voor de lekken op het net te herdefiniëren als een aparte post in het totaal inkomen. De evaluatie van deze inkomstenpost lijdt onder het feit dat VIVAQUA - net als alle andere waterbedrijven - momenteel niet in staat is om de lekkage van het distributienet te meten. De berekening is gebaseerd op ruwe schattingen van de verschillende componenten van het niet-

⁵⁸ Merk op dat de toegelaten financieringsmarge niet kan worden beschouwd als een tariefverhoging. Het tarief daalt in werkelijkheid, allereerst dankzij VIVAnext, maar ook omdat de afschrijvingen toenemen. Ook die moeten in de tarieven worden weerspiegeld.

geboekt verbruik. Aangezien VIVAnext deze kosten echter in aanmerking neemt in zijn potentiële winst, kan BRUGEL dit onderscheid conceptueel niet negeren binnen de totale inkomsten. De hieronder beschreven aanpak moet daarom worden beschouwd als een standaardbenadering die halverwege de tariefperiode zal worden geherwaardeerd.

Eau potable délivrée en RBC	Revenue Water	Consommation autorisée et facturée	Secteur résidentiel	
			Secteur non-résidentiel	
	Non-Revenue Water (NRW)	Consommation autorisée mais non facturée	Nettoyage des voiries	
			Pompier (hydrants)	
		Pertes	Pertes commerciales (consommation non-autorisée et défaut de mesure)	
			Pertes techniques (purge conduite)	
			Pertes réelles (fuites)	acceptables
				évitable

Na besprekingen met de operator stelt BRUGEL voor deze kost te evalueren op basis van de marginale productiekosten in het waterwingebied Tailfer, vermenigvuldigd met het aanvaardbare percentage verloren m³ wegens lekken op het net. Aangezien deze kost rechtstreeks samenhangt met het aantal verbruikte m³ waarop VIVAQUA geen grip heeft, stelt BRUGEL voor deze kosten te beschouwen als beheersbaar, maar zonder efficiëntiefactor.

In de praktijk van de tariefmethodologie betekent dit het volgende:

1. Als eerste stap stelt BRUGEL een aanvaardbaar percentage lekkage op het net voor van 10% van het totale volume dat aan het distributienet wordt geleverd. In dit stadium beschikt BRUGEL over onvoldoende elementen om dit cijfer volledig te objectiveren. Dit percentage zal in de loop van de periode worden verfijnd.

In de methodologie nodigt BRUGEL VIVAQUA uit om deze verschillende percentages te motiveren met betrekking tot de veronderstellingen die aan het tariefvoorstel ten grondslag liggen.

2. VIVAQUA deelt vertrouwelijk de jaarlijkse marginale kost voor het waterwingebied Tailfer mee.

Gezien het gebrek aan informatie om de reële verliezen te meten of in te schatten, moeten de hierboven vermelde percentages vanaf 2024 worden gedetailleerd en gevalideerd. Het toepassen van deze schattingen tijdens het eerste deel van de regulatoire periode heeft echter als voordeel dat VIVAQUA in zijn VIVAnext-plan rekening kan houden met de doelstellingen.

In overleg met BRUGEL zullen de aanvaardbare lekpercentages in de tariefmethodologie worden vastgelegd. Een eerste werkhypothese, alleen geldig voor het eerste deel van de regulatoire periode

(2022-24), houdt in dat de huidige reële verliezen als aanvaardbaar worden beschouwd. Anders gezegd, het is niet aanvaardbaar dat de situatie verslechtert. In een tweede fase zal samen met BRUGEL een aanvaardbaar verliespercentage worden vastgelegd voor 2024, gebaseerd op nauwkeurigere schattingen of metingen.

De schattingen van de zichtbare verliezen en de niet-gefactureerde watervolumes zullen worden gebruikt bij de berekening van de specifieke tarieven voor hydranten, openbare aftappunten en, indien van toepassing, de frauduleuze waterafname.

Deze bepaling kan aanleiding geven tot kosten die als niet-boekbaar zullen worden gekenmerkt, aangezien het om inkomsten voor de operator gaat en er geen overeenkomstige kosten aan verbonden zijn. Deze vaststelling heeft geen invloed op de berekening van het totale gereguleerde inkomen.

2.4.8 Milieukosten⁵⁹

Aangezien over de besprekingen een gezamenlijke nota werd opgesteld voor de twee operatoren neemt BRUGEL hier de algemene mechanismen over zonder rekening te houden met de specifieke kenmerken van beide operatoren.

BRUGEL wijst er ook op dat de operatoren in dit stadium niet hebben ingestemd met de principes die hieronder worden uiteengezet.

2.4.8.1 Context

Omdat het concept nieuw is en nog niet duidelijk is gedefinieerd, is na workshops en besprekingen met de wateroperatoren beslist de tijd te nemen om na te denken en de integratie van deze kostencategorie dus uit te stellen tot een later moment.

De ordonnantie 'Water' bepaalt dat "de tariefmethodologie moet toelaten om de reële kostprijs van het water te bepalen ... inclusief milieukosten en kosten van de hulpbronnen". Deze beschouwing moet dus in de uitwerking van de methodologieën worden opgenomen.

Aangezien er in de Europese wetgeving en zelfs in de wetenschappelijke literatuur geen eenduidige definitie bestaat, moeten de milieukosten duidelijk voor het BHG worden gedefinieerd en in hun interpretatie worden beperkt om te vermijden dat de factuur onredelijk hoog wordt.

Daarom kiest de Regulator ervoor deze kosten te integreren mits ze strikt aan de volgende voorwaarden voldoen:

1. Ze moeten rechtstreeks voortvloeien uit een van de aan de operator toevertrouwde opdrachten (rechtstreekse gereguleerde activiteit, aanverwante activiteit of AAB);
2. Het moet gaan om uitgegeven kosten;
3. De kosten moeten inherent zijn aan de activiteit, dat wil zeggen dat de kosten niet volledig kunnen worden vermeden zonder aanzienlijke structurele wijziging en/of dat de kosten ontstaan door de invoering van preventieve of beperkende maatregelen en maatregelen ter bestrijding van verontreiniging.

⁵⁹ Voor meer uitleg over dit thema, zie voorbereidende akte

Opgelet: de milieukosten of kosten van de hulpbronnen mogen niet worden verward met andere, onafhankelijke maatregelen om de algemene ecologische impact van de economische activiteit te beperken (aankoop van groene stroom voor de werking van de pompen, beperking van de vervuiling door dienstvoertuigen ...). Alleen de maatregelen die zijn bedoeld om rechtstreeks op te treden tegen negatieve externe gevolgen die door de activiteit in het natuurlijke watermilieu worden veroorzaakt, worden in aanmerking genomen.

Het door BRUGEL verdedigde principe is geen impact te hebben op het globale kostenbedrag, maar eerder een verschuiving van een deel van de kosten of de bestaande exploitatieopbrengsten naar de lijn 'Milieu & Hulpbron'. De impact op de tarieven (en dus op de gebruiker) moet uiteindelijk neutraal zijn, maar de structuur moet beter beantwoorden aan de Europese doelstellingen.

Behalve waar de kost verplicht is geworden, wordt aanbevolen de kosten op te nemen in de beheersbare kosten.

BRUGEL stelt voor om:

- de milieukosten en de kosten van de hulpbron te definiëren als kosten die rechtstreeks verband houden met de opdracht enerzijds en de impact op het natuurlijke milieu anderzijds
- de kosten te ramen vanuit een zuiver boekhoudkundig perspectief.

De kosten voor de hulpbron worden gedefinieerd als de niet-gerichte drinkwaterverliezen op het net. Ze worden beschouwd als beheersbaar, maar zonder efficiëntiefactor als gevolg van het inherente karakter van de kosten. De regulator vermoedt dat dit verlies onvermijdelijk is, maar kan niet aanvaarden dat dit verlies boven een bepaald volume uitkomt. De kosten worden berekend op basis van de marginale kost of de gemiddelde variabele bevoorradingskost.

De milieukosten worden als volgt gedefinieerd:

- 1) **Preventieve en herstellende maatregelen** - Het gaat om vooraf genomen maatregelen om de risico's op schade te beperken, of om maatregelen achteraf om de schade te herstellen. In deze optiek worden de kosten als niet-beheersbaar beschouwd (indien ze in het meerjarige investeringsplan zijn opgenomen of verplicht zijn gesteld). In dat geval worden de kosten van een maatregel geherkwalificeerd als milieukosten: de winningsbijdragen en de milieutaksen.
- 2) **De kosten die inherent zijn aan de activiteit** en die per definitie niet (volledig) kunnen worden vermeden en dus zullen worden behandeld als beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor. In dit geval stelt BRUGEL voor een fractie van de toegelaten financieringsmarge die overeenkomt met de vergoeding voor de waterspelers te herklasseren als milieukost, zodat die kan worden gebruikt voor de uitoefening van de openbaredienststopdracht. Door dit systeem in te voeren, worden de aanbevelingen van BRUGEL opgevolgd doordat er geen bijkomende investeringen worden gedaan, maar wordt uitgegaan van de hypothese dat een deel van de bestaande investeringen volstaat om dit probleem te beperken.
 1. Drinkwaterlekken op het net
 2. Lozing van afvalwater

- 3) **Ontvangen voordelen voor een dienst die niet volledig is verleend.** Aangezien deze kosten hadden kunnen worden vermeden of systematisch geherinvesteerd hadden moeten worden, zullen ze voortaan worden behandeld als beheersbare kosten met efficiëntiefactor. In dit geval stelt BRUGEL voor een fractie van de toegelaten financieringsmarge die overeenkomt met de opbrengst voor de waterspelers te herklasseren als milieukost, zodat die kan worden gebruikt voor de uitoefening van de openbaredienstopdracht.
1. Ontvangen saneringsvergoedingen voor niet-aangesloten gebruikers
 2. De door AQUIRIS betaalde compensatie in het geval van niet-naleving van de aftrekpercentages

2.4.8.2 Methodologisch voorstel

Aangezien over dit thema geen consensus werd bereikt, zullen deze kosten niet worden opgenomen in de totale inkomsten noch in de methodologie. Op de website van BRUGEL is een voorbereidende nota beschikbaar met een stand van zaken van de huidige denkoefeningen van BRUGEL.

Bovendien is in de tussentijd in 2020 een eerste opdracht over dit thema gestart, waarvan de resultaten in 2021 worden verwacht. De opdracht, in samenwerking met Leefmilieu Brussel, heeft betrekking op:

- Een duidelijke definitie van het begrip
- Een screening van bestaande oplossingen die op internationaal niveau van toepassing zijn op de tarieven
- Een lijst van oplossingen die kunnen worden toegepast op het BHG en aanbevelingen om deze te bereiken

Het doel van deze opdracht is om de verschillende belanghebbenden te informeren om zo toekomstige besprekingen te ondersteunen en niet om oplossingen te identificeren die aan het begin van de periode moeten worden geïntegreerd.

2.4.9 Geactiveerde kosten

Parallel aan haar investeringen, die op de balans worden geplaatst en over meerdere jaren worden afgeschreven, activeert VIVAQUA een deel van de operationele kosten voor een vast percentage van het totaalbedrag. Deze behandeling houdt in dat een deel van de operationele kosten die in eerste instantie als beheersbaar worden beschouwd, enerzijds uit de totale inkomsten (en dus uit het oorspronkelijke plafond) gaan en anderzijds gedeeltelijk terugvloeien via afschrijvingen als onbeheersbare kosten.

In haar tariefvoorstel past het dus dat VIVAQUA:

- Uitdrukkelijk aantoont dat er geen sprake is van dubbeltelling op het vlak van totale inkomsten en operationele en investeringskasstromen

- het bedrag bepaalt van het aanvankelijke plafond (op de totale beheersbare kosten) na correctie van de afschrijvingen
- de efficiëntiefactoren berekent op de totale beheersbare kosten met efficiëntiefactor. De potentiële winsten moeten dus terug te vinden zijn in de evolutie van de niet-beheersbare kosten.

2.4.10 Toeslagen

Waar van toepassing⁶⁰ worden de tariefposten in verband met de belastingen, taksen, heffingen, vergoedingen, bijdragen en retributies in de facturering van de tarieven geïntegreerd en voor zover deze toeslag niet wordt gebruikt voor de financiering van andere dan gereguleerde activiteiten.⁶¹

De in dit punt bedoelde toeslagen en hun aanpassingen worden automatisch doorberekend in de tarieven tijdens de 3 maanden na de inwerkingtreding van de regelgeving (rekening houdend met de maanden die zijn verstreken tussen de inwerkingtreding van de toeslag en de weerspiegeling ervan in de tarieven) die daartoe aanleiding geeft, overeenkomstig art. 39/2 11° van de KOW. Zodra VIVAQUA op de hoogte is van een nieuwe toeslag of van de aanpassing van een bestaande toeslag, zal hij de tarieven aanpassen en BRUGEL daarvan zo snel mogelijk via brief of e-mail op de hoogte brengen.

De toeslagen omvatten ook een post in verband met de vennootschaps- en rechtspersonenbelasting. Deze tariefpost omvat, in voorkomend geval, de vennootschaps- en rechtspersonenbelasting ten laste van VIVAQUA in het kader van zijn gereguleerde activiteit.

De laatste post van de toeslagen omvat alle andere belastingen, waaronder de lokale, gewestelijke en federale belastingen, de taksen⁶², de niet-afrekbare btw, de heffingen, toeslagen, vergoedingen, bijdragen en retributies die door VIVAQUA moeten worden betaald.

2.4.11 Niet-geboekte kosten

Niet-geboekte kosten zijn kosten die door de operator worden gemaakt, maar die gewoonlijk niet in de algemene boekhouding en meer in het bijzonder in de resultatenrekening van de operator worden opgenomen. Met name de volgende kosten zijn in deze rubriek opgenomen

1. Toegestane financieringsmarge
2. De billijke marge
3. De milieukosten (naderhand)
4. Lekken

Deze bijkomende kosten zullen dus in aanmerking worden genomen om de tarieven vast te stellen, wat een directe invloed heeft op het omzetcijfer. Aangezien deze kosten echter niet zijn toegestaan/verwacht en dus niet in de algemene boekhouding zijn opgenomen, wordt de stijging van

⁶⁰ In het geval van bijvoorbeeld de toepassing van een toeslag op andere tariefcomponenten (winningsvergoeding, RSZ ...).

⁶¹ Bijvoorbeeld in het geval van bijdragen aan het sociaal fonds of het internationaal solidariteitsfonds die als een AIG worden beschouwd

⁶² Exclusief de btw die op de volledige factuur van toepassing is.

de omzet niet gecompenseerd door een stijging van de geboekte kosten, wat automatisch leidt tot een boekhoudkundige winst.

Om een getrouw beeld van de boekhouding te behouden, zal de behandeling van deze specifieke lasten dus verschillend worden behandeld:

1. De toegestane financieringsmarge wordt idealiter op het niveau van de balans behandeld, omdat deze anders een fictief positief resultaat zou opleveren aangezien die rechtstreeks wordt geïnvesteerd. Andere oplossingen kunnen worden besproken, maar in geen geval zal de invoering van deze marge aanleiding geven tot een belasting die dreigt te worden geannuleerd.
2. De billijke marge wordt normaal gesproken behandeld op het niveau van de resultatenrekening. Deze post komt immers overeen met de aanvaardbare winstdeling om de risico's voor de operator te vergoeden.
3. Desgevallend zullen potentiële milieukosten verschillend worden behandeld, afhankelijk van het feit of het gaat om een eenvoudige overdracht van operationele kosten van de ene naar de andere rekening of dat deze nieuwe kosten worden toegevoegd aan een fonds in de balans. In het laatste geval worden deze kosten geboekt op de overlopende rekeningen.
4. Lekkage: de boekhoudkundige verwerking zal gebeuren op het niveau van de resultatenrekening, aangezien de overeenkomstige inkomsten in mindering zullen worden gebracht op de periodieke inkomsten.

2.5 Billijke marge

Artikel 39/2 van de kaderordonnantie water bepaalt dat “BRUGEL de tariefmethodologieën opstelt met inachtneming van de volgende richtsnoeren: (...)

- 12°. onder voorbehoud van de conformiteitscontrole door BRUGEL, maken de tarieven het mogelijk voor de wateroperatoren om hun kosten en een vergoeding op de nieuwe kapitalen in te vorderen. De controle van die kosten berust op criteria die door BRUGEL als relevant worden beschouwd; (...)
- 16°. De eventuele vergoeding van de nieuwe kapitalen die werden geïnvesteerd in de activa – ongeacht of die onderworpen zijn aan de controle van BRUGEL – moet de wateroperatoren toelaten om de nodige investeringen te doen voor de uitvoering van hun opdrachten teneinde het beheer van de waterkringloop in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verzekeren.”

Beide artikelen brengen twee belangrijke overwegingen naar voren die in gedachten zijn gehouden bij de uitwerking van deze tariefmethodologie:

1. Het in aanmerking nemen van de **kapitaalvergoeding**
 - Hoewel artikel 39/2-16° het heeft over een eventuele vergoeding voor nieuw geïnvesteerde kapitalen wordt in artikel 39/2-12° niet de voorwaardelijke wijs gebruikt.
2. Alleen **nieuw** geïnvesteerde kapitalen

- In beide artikelen focust de KOW zich op vergoedingen voor nieuw geïnvesteerde kapitalen. Dit heeft een impact op de waarde van de Regulated Asset Base zoals gedefinieerd in punt 2.5.2

Deze kosten worden gekarakteriseerd als niet-geboekt, aangezien het om inkomsten voor de operator gaat en er geen overeenkomstige kosten aan verbonden zijn. Deze vaststelling heeft geen invloed op de berekening van het totale gereguleerde inkomen.

Dit gedeelte stelt de overwegingen en de voornaamste principes voor die in de tariefmethodologie zullen worden opgenomen. Hierbij staan drie concepten centraal:

1. De billijke marge (BM)
2. De Regulated Asset Base (RAB)
3. Het rendementspercentage (R)

2.5.1 De billijke marge - Theorie

De billijke marge (BM) is de vergoeding voor door de operator in vaste activa geïnvesteerd kapitaal (inclusief reserves en overgedragen winsten) om het beheer van de waterkringloop op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest mogelijk te maken.

De billijke marge wordt berekend op basis van de volgende formule:

$$ME = RAB \times R$$

Waarbij:

- RAB = de Regulated Asset Base
- R = het rendementspercentage

De billijke marge wordt vooraf bepaald op basis van een projectie van de RAB en het R. Achteraf wordt de billijke marge die voor het resultaat in aanmerking moet worden genomen, berekend op basis van de reële waarden van de RAB en het geactualiseerde rendement.

De billijke marge is een netto vergoeding, eventueel na toepassing van de vennootschaps- en rechtspersonenbelasting maar vóór toepassing van de roerende voorheffing op de dividenden.

2.5.2 De Regulated Asset Base (RAB)

2.5.2.1 Aanvankelijke waarde van de RAB

Op basis van de principes van de Ordonnantie moet een onderscheid worden gemaakt tussen vaste activa van voor de eerste dag van de tariefperiode, in principe 1 januari 2021, en vaste activa van na die datum. Vanaf nu wordt in dit document de eerste categorie vaste activa aangeduid als 'hRAB' (*historische RAB*) en de tweede als 'nRAB' (*nieuwe RAB*).

Indien de vergoeding van het kapitaal enkel de geïnvesteerde nieuwe kapitalen betreft (inclusief overgedragen winsten en reserves), lijkt het logisch om de initiële waarde van de nRAB als **0 EUR** te beschouwen op de eerste dag van de tariefperiode waarop deze methodologie betrekking heeft, hetzij in principe op 1 januari 2021.

2.5.2.2 *Evolutie van het gereguleerde actief in de tijd*

De waarde van elk gereguleerd actief (hRAB en nRAB) evolueert elk jaar vanaf 1 januari 2021 door:

- De toevoeging van de aanschaffingswaarde van de nieuwe gereguleerde materiële vaste activa. Dit zijn meer bepaald de investeringen in het meerjarige investeringsplan die door de Brusselse Regering zijn goedgekeurd;
- De toevoeging van de aanschaffingswaarde van nieuwe softwareprogramma's of informaticaontwikkelingen die in het betrokken jaar als gereguleerde immateriële vaste activa werden geboekt;
- De aftrek van de afschrijvingen van de gereguleerde materiële en immateriële vaste activa die in het betrokken jaar werden geboekt;
- De aftrek van eventuele niet-gerealiseerde meer- of minderwaarden

Het resultaat van de hierboven bedoelde verwerking bepaalt de eindwaarde van de RAB van het jaar N en kan worden overgenomen als initiële waarde van het gereguleerde actief van het jaar N+1.

2.5.2.3 *De waarde van de RAB om rekening mee te houden bij de berekening van de BM*

In overeenstemming met de ordonnantie wordt alleen de nieuwe RAB in aanmerking genomen bij de berekening van de BM. Deze is gelijk aan het gemiddelde van de begin- en eindwaarden van de door eigen vermogen gefinancierde RAB. Dit vertaalt zich in de volgende formule:

$$RAB_{ME} = (S_i * RAB_i + S_f * RAB_f) / 2$$

Waarbij:

- $S_i = E_i / nRAB_i$ = Het aandeel van het door eigen vermogen gefinancierde gereguleerde actief aan het begin van de periode
- $S_f = E_f / nRAB_f$ = Het aandeel van de door eigen vermogen gefinancierde gereguleerde activa aan het einde van de periode
- RAB_i = De waarde van het gereguleerde actief (nRAB) op 1 januari 202X
- RAB_f = De waarde van het actief (nRAB) op 31 december 202X

Het aandeel materiële vaste activa dat via de hieronder vermelde elementen is gefinancierd, wordt niet vergoed door de BM:

- a. Schuld
- b. Toegelaten financieringsmarge (TFM) (zie het punt over de TFM)
- c. Subsidies
- d. Niet-periodieke tarieven (investeringen van derden)

De 'S'-factoren vertegenwoordigen uitsluitend het aandeel investeringen dat door werkelijk eigen vermogen is gefinancierd (bv. incentive regulation, billijke marge, externe kapitaalverhoging, overgedragen winsten en gevormde reserves enz.) binnen de activa die noodzakelijk zijn voor de openbare dienstverplichtingen (ODV).

2.5.3 Rendementspercentage

2.5.3.1 Voorstelling van het CAPM

Het rendementspercentage moet de kost van het eigen vermogen weerspiegelen dat is geïnvesteerd in vaste activa die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van openbare dienststopdrachten die aan de operatoren van de watersector in het BHG zijn toevertrouwd. Om dit te doen, stelt de Regulator voor uit te gaan van de formule van het Capital Asset Pricing Model.

Het Capital Asset Pricing Model (CAPM) werd ontworpen in de jaren 1960 en beschrijft de relatie tussen het risico en het verwachte marktrendement voor de belegging. Met het CAPM kan men dus het rendement berekenen overeenkomstig het risico of het gebruikelijke rendement van de eigen kapitaalmarkt.

$$R_e = r_f + \beta * (r_m - r_f)$$

Waarbij:

- R_e = *Rendementspercentage*
- r_f = *risicovrije rente*
- r_m = *Marktrente*
- $r_m - r_f$ = *Marktrisicopremie*
- β = *meting van het systematische of niet-diversifieerbare risico van de belegging in verhouding tot het rendement van de markt ($\beta_i = \frac{cov(r_i, r_m)}{var(r_m)}$)*

Het CAPM wordt door een groot aantal Europese regulatoren gebruikt. In haar richtsnoer 'Leitfaden zur Wasserpreiskalkulation'⁶³ geeft de Duitse federatie BDEW⁶⁴ duidelijk de voorkeur aan het gebruik van

⁶³ Document verstrekt door PwC Germany

⁶⁴ Duitse federatie van meer dan 1.900 ondernemingen in de water-, gas- en elektriciteitssector (<https://www.bdew.de/>)

het CAPM voor de definitie van de kosten van het geïnvesteerde kapitaal, want dit lijkt het meest geschikte model om aan de volgende criteria te beantwoorden:

- Een theoretisch solide methodologie;
- Haalbaarheid en veeleisendheid op datagebied;
- Transparantie en voorspelbaarheid.

2.5.3.2 *Valorisatie van de parameters*

2.5.3.2.1 *Risicovrij rendement - r_f*

2.5.3.2.1.1 *In theorie*

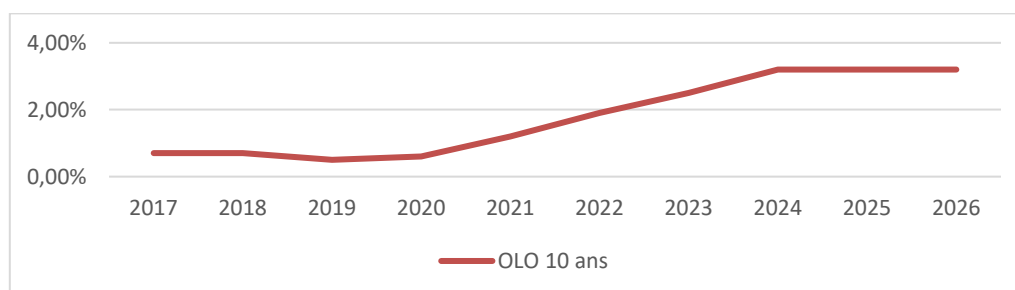
De risicovrije rente is een meting van het verwachte rendement van een belegging zonder risico of die als zodanig beschouwd wordt (in de praktijk houdt elke belegging een risico in). Ze staat los van de specifieke factoren van de onderneming in kwestie en hangt enkel af van de marktomstandigheden.

De theorie en de praktijk bepalen allebei dat men de rente op overheidsobligaties over meerdere jaren moet nemen om de risicovrije rente vast te leggen, hoewel die laatste bepaalde risico's inhouden (met name wanbetalingsrisico). De rente op staatsobligaties op 10 jaar met een zeer laag tegenpartijrisico wordt meestal geselecteerd als risicovrije rente.

2.5.3.2.1.2 *Praktisch*

Ter herinnering, voor zover de gegevens in dit hoofdstuk of de actualisering ervan geen invloed hebben op de mechanismen en beslissingen die in de methodologie zijn opgenomen en uitsluitend bedoeld zijn om onze opmerkingen te illustreren, is besloten de waarden die in de oorspronkelijke versie zijn berekend, te behouden. Ook moet worden opgemerkt dat de marktontwikkelingen na de Covid-crisis niet in deze methodologie zijn opgenomen.

De risicovrije rente zal jaarlijks worden herzien om te vermijden dat men een historisch lage rente gebruikt gedurende de volledige regulatoire periode. De onderstaande grafiek toont de evolutie van het rekenkundige gemiddelde rendement van de lineaire OLO-obligaties met een looptijd van 10 jaar die door de Belgische overheid worden uitgegeven. BRUGEL heeft besloten de obligaties van de buurlanden niet in de analyse op te nemen.



Figuur 8: Evolutie van het OLO-rendement

Onderstaande tabel geeft het OLO-rendement over een periode van 10 jaar weer. Dit zijn de rendementen zoals geschat door het Federaal Planbureau in zijn publicatie 'Economische vooruitzichten

2019 – 2024⁶⁵ van juni 2019. Merk op dat het Federaal Planbureau nog geen waarden heeft gepubliceerd voor de jaren 2025 en 2026. Daarom gaan we ervan uit dat die dezelfde zullen zijn als in 2024 (3,2%).

2021	2022	2023	2024	2025	2026
1,2%	1,9%	2,5%	3,2%	3,2%	3,2%

Figuur 9: Risicovrije rente tussen 2021 en 2024

De operatoren en VIVAQUA zijn samen overeengekomen dat het OLO-percentages niet negatief kan zijn. Daarom is een minimumdrempel van 0% vastgelegd waar het OLO-percentages niet onder kan gaan.

2.5.3.2.2 De risicopremie- $r_m - r_f$

2.5.3.2.2.1 In theorie

De marktrisicopremie stemt overeen met een meting van de gemiddelde bijkomende vergoeding ten opzichte van de risicovrije vergoeding die de beleggers verwachten voor een portefeuille die alle verhandelbare risicovolle beleggingen bevat. Met andere woorden, de risicopremie stemt overeen met het verschil tussen het verwachte rendement op de markt en de risicovrije rente.

Het dient opgemerkt dat er momenteel geen enkele werkelijke consensus bestaat over de bepaling van de risicopremie. Bijgevolg kunnen de resultaten aanzienlijk variëren al naargelang de gebruikte methodologie en variabelen. De keuze van de risicopremie kan ook afhangen van factoren zoals de economische situatie van het land, de liquiditeit van de markt, de onzekerheid in de politieke beslissingen (met name in verband met de fiscaliteit enz.). Deze criteria moeten ook in overweging worden genomen bij de uiteindelijke keuze voor de te gebruiken risicopremie.

2.5.3.2.2.2 Praktisch

Ter herinnering, voor zover de gegevens in dit hoofdstuk of de actualisering ervan geen invloed hebben op de mechanismen en beslissingen die in de methodologie zijn opgenomen en uitsluitend bedoeld zijn om onze opmerkingen te illustreren, is besloten de waarden die in de oorspronkelijke versie zijn berekend, te behouden. Ook moet worden opgemerkt dat de marktontwikkelingen na de Covid-crisis niet in deze methodologie zijn opgenomen.

In het licht van deze vaststelling wijzen sommige analisten erop dat de meest consensuele risicopremie tot doel heeft het gemiddelde te nemen van risicopremies van diverse en gevarieerde oorsprong. De IESE Business School⁶⁶ onderzoekt elk jaar de gemiddelde risicopremie van de verschillende markten (ook van de Belgische markt). De gemiddelde jaarlijkse risicopremie in België is 6,2% in 2019, de mediaan is 6,3% (max. = 12% & min. = 3%). In dezelfde studie is het gemiddelde van de risicovrije rentevoet in 2019 1,2%. Wanneer we deze waarden invoeren in de formule voor de *Total Market Return* (TMR), dat wil zeggen de som van de risicovrije rentevoet en de marktrisicopremie, komt de TMR uit op 7,4%⁶⁷.

⁶⁵ https://www.plan.be/uploaded/documents/201906181139150.FOR_MIDTERM_1924_11923_N.pdf

⁶⁶ P. Fernandez & al., Market Risk Premium and Risk-Free rate used for 69 countries in 2019: a survey, 23 april 2019.

⁶⁷ Merk op dat dit resultaat overeenstemt met de door PwC gerealiseerde analyse voor OFWAT in december 2017. Deze studie is beschikbaar op <https://www.ofwat.gov.uk/wp-content/uploads/2017/12/PwC-Updated-analysis-on-cost-of-equity-for-PR19-Dec-2017.pdf>.

Bovenstaande analyse beschouwt de Belgische markt in haar geheel. Er is een aanvullende benchmark uitgevoerd met Europese regulatoren voor de watersector.

Onderneming (land)	TMR (jaar)	TMR (IESE)
CER (Ierland)	6,75% (2016%)	n.v.t.
CMA (Schotland)	6,5% (2015%)	8,1%
UR (Noord-Ierland)	6,5% (2014%)	n.v.t.
OFWAT (VK)	6,75% (2014%)	n.v.t.
OFWAT (VK)	6,75% (2017%)	8,1%

Figuur 10: Benchmark TMR

Op basis van de analyse van IESE Business School en de benchmark komt naar voren dat de TMR die door andere Europese regulatoren in de watersector wordt gebruikt, lager is dan de gemiddelde TMR op hun nationale markt.

Naast deze overweging komt naar voren dat de TMR die door de verschillende regulatoren zijn aangenomen, relatief vergelijkbaar zijn, ongeacht de betreffende sector (zie afbeelding hieronder). De Regulator stelt daarom voor een risicopremie toe te passen die zich in dezelfde orde van grootte bevindt als die welke in de Brusselse gas- en elektriciteitssector wordt gebruikt, namelijk een percentage tussen de 4% en 5%.

Regulator	Sector	Year	Total Market Return
Ofcom	Telecoms	2017	6.00%
CMA	Water	2015	6.50%
Ofcom	Telecoms	2016	6.10%
UR	Gas	2016	6.50%
Ofcom	Telecoms	2015	6.10%
CAA	Airports	2014	6.25%
CAA	Air traffic control	2014	6.25%
CC	NI Electricity	2014	6.50%
Ofcom	Telecoms	2014	6.10%
Ofwat	Water & sewerage	2014	6.75%
UR	Water & sewerage	2014	6.50%
ORR	Rail network	2013	6.75%

Source: Ofcom (2017), "Wholesale Local Access Market Review — Annexes", UKRN (2017), "Cost of Capital — Annual Update Report".

Figuur 11: Benchmark van de TMR die door regulatoren in verschillende sectoren worden gebruikt⁶⁸

⁶⁸ <http://www.europe-economics.com/publications/europe-economics-final-report.pdf>

2.5.3.2.3 De bètafactor – β

2.5.3.2.3.1 *In theorie*

De *bèta* is een coëfficiënt voor de volatiliteit of gevoeligheid die de relatie weergeeft tussen de waardeschommelingen van een effect of een tak en de schommelingen van de markt (dus de andere op de markt genoteerde effecten). In tegenstelling tot de overwegingen rond de risicopremie en de risicovrije rente, wordt hij specifiek berekend voor de aandelen van een onderneming. Bij uitbreiding kan de bèta met de nodige voorzichtigheid worden uitgebreid tot het type activiteit van die laatste.

- a. Een bèta die op 1 wordt geschat, betekent dat de koers van een aandeel dezelfde variaties zal kennen als de markt.
- b. Als hij hoger (lager) is dan 1, zal de koers van het effect grotere (kleinere) variaties kennen dan de markt.
- c. Een negatieve bèta zou inhouden dat de prijs van het effect in omgekeerde richting varieert ten opzichte van de marktbewegingen.

2.5.3.2.3.2 *Praktisch*

Een veelgebruikte methode om de waarde van de β -factor van een bedrijf te meten, is de realisatie van een benchmark op basis van een *peer group* van ondernemingen met dezelfde kenmerken als de onderzochte onderneming.

In het kader van de voorbereidende werkzaamheden voor de tariefmethodologie heeft PwC een vergelijkbare oefening gemaakt⁶⁹. Volgens het resultaat van deze benchmark moet voor de β -factor een waarde van 0,8 worden gebruikt. Volgens het resultaat van deze benchmark moet voor de β -factor een waarde van 0,8 worden gebruikt voor de operatoren van de watersector.

2.5.3.3 *Gebruikelijk rendementspercentage*

Op basis van de elementen voor de berekening van de billijke marge die hiervoor zijn vermeld, is BRUGEL in staat het rendement te berekenen waar een aandeelhouder van VIVAQUA aanspraak op zou kunnen maken:

$$Re(2021) = 1,2\% + 0,8 \times (6,2\% - 1,2\%) = 5,2\%$$

Dit rendement zou vervolgens met het OLO-percentages moeten stijgen om aan het einde van de periode op 5,6% uit te komen.

2.5.3.4 *Contextuele waarde van het rendementspercentage*

2.5.3.4.1 Context

Hoewel het voornoemde resultaat wordt bevestigd door een rapport dat door het *UK Regulator Network*⁷⁰ is gepubliceerd, moet worden benadrukt dat de door de Brusselse operator gedragen risico's

⁶⁹ De ondernemingen binnen de benchmark zijn: (1) Compagnie des Eaux de Royan SA, (2) Athens Water and Sewerage Company SA, (3) Axolot Solution Holding AB, (4) Fernheizwerk Neukoelln AG, (5) Pennon Group Plc, (6) Severn Trent Plc, (7) Thessaloniki Water and Sewage Co SA en (8) United Utilities Group PLC

⁷⁰ <https://www.ukrn.org.uk/wp-content/uploads/2018/11/2018-UKRN-Annual-WACC-Summary-Update-v2.pdf>

anders zijn dan die van privébedrijven die in andere regio's en landen actief zijn. Het regulatoire Cost+-model staat garant voor de recupereerbaarheid van de door de operator gedragen kosten.

Zo houdt het in het voorgaande gedeelte berekende rendement geen rekening met de reële context van VIVAQUA. VIVAQUA evolueert binnen een natuurlijk monopolie dat onderworpen is aan een regulatoir model van het type Cost+. Dit betekent dat:

- Het rendementspercentage voor de aandeelhouder gegarandeerd is, want de billijke marge is niet-beheersbaar;
- De waarde van de activa gegarandeerd is, want de vernieuwing van de infrastructuur wordt gedekt door de tarieven en het risico op staking van de activiteit is vrijwel nihil.

Met het oog op deze elementen en in akkoord met VIVAQUA is voorgesteld een aangepaste oplossing te kiezen:

2.5.3.4.2 Oplossing: 'risicobenadering'

In theorie is de risicovrije rente de interestvoet die door een schuldeiser van een veilige kredietnemer wordt geëist (nvdr: 'met een zeer laag risico'). Met andere woorden, de **risicovrije rente** belooft een schuldeiser die geld leent aan een kredietnemer die een zeer laag risico op wanbetaling vertoont. De **risicovrije rente** garandeert niet de afwezigheid van renterisico. De gegarandeerde solvabiliteit van de kredietnemer vormt immers geen bescherming tegen een schommelende interestvoet. Die rente wordt dus elk jaar opnieuw berekend.

In de praktijk houden de tarieven rekening met de hoeveelheid financiële lasten en de terugbetaling van de hoofdsom (indirect, door rekening te houden met de afschrijvingen). De terugbetaling en de financiële last tijdens de regulatoire periode zijn dus gegarandeerd. We kunnen de schuld van VIVAQUA tegenover zijn schuldeisers dus als niet-riskant beschouwen (risico op wanbetaling vrijwel nihil). *De facto* komt de gemiddelde interestvoet van de schuld overeen met een risicovrije rente, want de rentabiliteit van de obligatie is verzekerd.

Aangezien de operator gedeeltelijk met eigen kapitaal in het net investeert (of rechtstreeks via de tarieven) in plaats van via leningen, kunnen we in het kader van de methodologie vaststellen dat de operator een bedrag investeert dat gelijk is aan het voordeel voor de gebruikers en dat hij zal worden terugbetaald gedurende een periode die overeenstemt met de afschrijvingsduur van het actief. Hij wordt dan schuldeiser en verdient een vergoeding voor de geleverde inspanning.

In dat geval kan de Rf-factor van de CAPM-formule worden beschouwd als de gewogen gemiddelde interestvoet die VIVAQUA over zijn schuld betaalt. Er zal alleen rekening worden gehouden met de leningen die in het kader van de RAB zijn aangegaan, met uitsluiting van onder meer de leningen die in het kader van het pensioenfonds zijn afgesloten. Bovendien zal BRUGEL onredelijk geachte interestvoeten uitsluiten. Voor 2019 schat BRUGEL de gemiddelde interestvoet, op basis van het door VIVAQUA verstrekte document 'schulden', na correctie voor de berekening van de risicovrije rente, op ca. 2,5%.

Voor het gedeelte dat rechtstreeks met de markt in verbinding staat, beschouwt BRUGEL de Bèta als nul. VIVAQUA evolueert immers binnen een Cost+-systeem met een billijke marge die als niet-beheersbaar is aangeduid en waarbij het rendementspercentage dus gegarandeerd is, ongeacht wat er op de markt gebeurt. Er is met andere woorden geen enkele correlatie tussen de markt en VIVAQUA

(Cov = 0), want indien het rendement op de markt stijgt of daalt, dan blijft het rendementspercentage toch hetzelfde.

In dat geval levert de formule, aangepast met de nieuwe variabelen in het CAPM, het volgende resultaat:

$$R_e = 2,5\% + 0 \times (6 - 2,5) = 2,5\%$$

In de praktijk moet VIVAQUA voor elk jaar van de regulatoire periode zijn rendementspercentage berekenen volgens de formule voor de billijke marge voor het volgende jaar t:

$$\text{Rendementspercentage} = \frac{\sum_t^{2026} (\text{Dette nette} \times \text{taux d'intérêt})}{\text{Dette totale nette}}$$

De billijke marge wordt vooraf bepaald op basis van de projecties van VIVAQUA. Achteraf wordt de reële billijke marge in aanmerking genomen. Het uit dit verschil ontstane saldo is niet-beheersbaar (zie sectie 2.3).

Indien een TFM wordt toegepast om de operator bij gebrek aan liquiditeit in staat te stellen zich te financieren, legt BRUGEL de verplichting op dat de volledige BM jaarlijks wordt geherinvesteerd tot de TFM = 0.

2.6 De hoofdklassen en de verdeelsleutels

2.6.1 Indirecte kosten

De indirecte kosten zijn de indirecte kosten en de algemene kosten die door de operator worden gedragen en die niet direct aan een specifieke activiteit kunnen worden toegewezen. Dit zijn alle kosten die bijdragen tot de uitvoering van sommige of alle activiteiten van de onderneming. Denken we maar aan de omkadering van de operationele teams, het beheer van de magazijnen, bepaalde IT-kosten, het onderhoud van administratieve gebouwen of het algemeen of financieel beheer.

Voor zover deze uitgaven niet rechtstreeks kunnen worden toegewezen, moet een verdeelsleutel worden vastgesteld. Idealiter worden deze uitgaven gekoppeld aan een bestaande directe kostencategorie voor de definitieve toewijzing. Indien dit niet het geval zou zijn, zouden deze niet-classificeerbare uitgaven echter worden samengevoegd en worden opgenomen in de algemene rubriek "Indirecte".

2.6.2 Introductie van de verdeelsleutels

Om het risico op kruissubsidiëring te beperken, zal VIVAQUA ten laatste twee maanden vóór de indiening van zijn tariefmethodologie een gemotiveerde keuze van zijn verdeelsleutels indienen. Die sleutels gebruikt de operator voor de uitwerking van zijn tariefvoorstel. Deze verdeelsleutels moeten het mogelijk maken alle indirecte kosten tussen de volgende activiteiten te verdelen: Productie en waterwinning;

- a. Transport & opslag;
- b. Verdeling;

- c. Distributie;
- d. Riolering en collectoren;
- e. Bestrijding van overstromingen en bufferopslag voor regenwater dat in de eenheidsnetwerken terechtkomt;
- g. Bufferopslag en regulering van de stromen van ander stedelijk afvalwater dan regenwater

Voor elke, voorafgaand aan het tariefvoorstel door te operator in te stellen, categorie indirecte kosten presenteert de operator in zijn nota de volgende informatie:

- Een evaluatie van de indirecte kosten voor elke kostencategorie;
- Een uitgebreide en gemotiveerde presentatie van de berekeningsmethodologie voor de gebruikte verdeelsleutel. Deze methodologie moet passen binnen het streven om het risico op kruissubsidiëring te minimaliseren/uit te bannen;
- De valorisatie van de verdeelsleutels tussen de hierboven activiteitgroepen, voor elk van de kostencategorieën.

2.6.3 Herziening van de verdeelsleutels

De verdeelsleutels worden in het tariefvoorstel vastgelegd op basis van de begrote kosten. De aldus verkregen verdeelsleutels worden achteraf niet herzien afhankelijk van de reële kosten. Wel kunnen beide partijen nieuwe verdeelsleutels voor latere boekjaren voorstellen als ze van mening zijn dat de eerder gekozen sleutels de realiteit niet (langer) weerspiegelen. In overeenstemming met de vervaldata van de tariefperiode zal elk voorstel samen met de verslagen in verband met de ex-postcontrole worden ingediend.

2.7 Evolutieregels en controle op de naleving van de evolutieregels van het totaal inkomen en op de tarieven

De evolutieregels voor het totaal inkomen worden uitgebreid toegelicht in de tariefmethodologie. Deze regels zijn voorgesteld en door de operator aanvaard. Ze zijn geïnspireerd op de regels die in het kader van de methodologieën voor gas en elektriciteit worden gebruikt. In onderstaande paragrafen worden de bijzondere kenmerken in verband met deze tariefmethodologie uiteengezet.

Merk op dat deze methodologie afwijkt van die voor gas en elektriciteit, want het aanvankelijke plafond is niet alleen gebaseerd op de historische waarden van de operator. Het gaat om een benadering (een proxy) die rekening houdt met de historische waarden, maar eventueel ook met hypothesen met betrekking tot de evolutie van de sector en de omgeving waarbinnen de operator actief is.

Bovendien brengt BRUGEL een onderscheid aan tussen BKMEF & BKZEF. Dit betekent dat voor elk type kosten een plafond en een methode moeten worden aangeduid:

Voor beheersbare kosten met efficiëntiefactor (BKMEF) of de klassieke methode:

- De enveloppe wordt door de operator gedefinieerd op basis van de historische waarden van zijn kosten en op basis van hypothesen over de evolutie van de

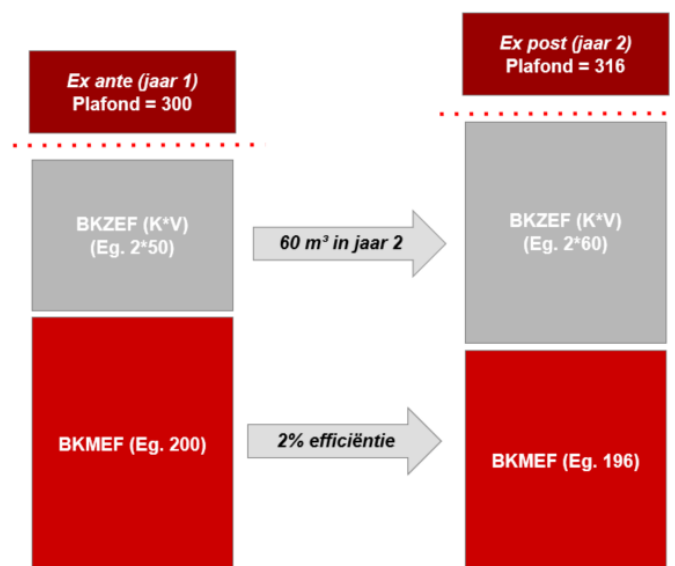
sector. Vervolgens evolueert die enveloppe jaarlijks afhankelijk van de indexeringsfactoren en de efficiëntiefactor.

- In het tariefvoorstel motiveert de operator de gekozen waarde voor de raming op basis van historische elementen en robuuste hypothesen over de evolutie van de sector.
- Tijdens de ex-postcontrole gaat de Regulator na of de globale kosten inderdaad lager zijn dan het aangepaste plafond voor het controlejaar. In het geval dat de kosten het plafond overschrijden, kan een deel worden gerecupereerd via een mechanisme dat wordt toegelicht in het hoofdstuk over de incentive regulation⁷¹.

Voor beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor (BKZEF):

- De operator omschrijft een nieuwe benadering door de eenheidskosten op te tellen, vermenigvuldigt met hun respectieve variabelen en rekening houdend met de hypothesen wat de evolutie van de gebruikte indexeringsfactoren betreft. Deze benadering levert een betere reflectiviteit op. Een voorbeeld: voor kosten die rechtstreeks samenhangen met de in de riolen opgevangen volumes, vermenigvuldigt de operator de eenheidskost in EUR/m³ met de volumes die tijdens een normaal jaar worden verwerkt. De operator herhaalt deze bewerking voor elke kostenklasse en telt de resultaten vervolgens bij elkaar op om op het globale plafond uit te komen.
- In het tariefvoorstel wordt het jaarlijkse plafond vastgelegd op basis van de theoretische evaluatie van de variabelen en de geactualiseerde initiële eenheidskost. De operator zorgt er vervolgens voor dat de begrote kosten lager zijn dan of gelijk zijn aan hun respectieve plafonds.
- Tijdens de *ex-post*controle worden de reële variabelen in aanmerking genomen om het reële plafond te bepalen. Vervolgens verzekert de Regulator dat de eenheidskosten de voor het controlejaar vastgelegde eenheidskosten niet overschrijden. In het geval dat de reële kosten dit plafond overschrijden, kan een deel worden gerecupereerd via een mechanisme dat wordt toegelicht in het hoofdstuk over de incentive regulation.
- Voor de operator biedt de oprichting van twee verschillende beheersbare fondsen de mogelijkheid om naar eigen inzicht de kosten binnen een categorie te verhogen of te verlagen zolang die variatie wordt gecompenseerd door (of ruimte biedt voor) een gelijke of grotere variatie in de andere categorie.

⁷¹ Een gemotiveerde overschrijding van de begrote kosten als gevolg van een variatie van de activiteit die losstaat van de operator kan als niet-beheersbaar worden geherkwalificeerd. Ze wordt dan opgenomen in de tariefsaldi. In het geval van aanzienlijke overschrijding kan een herziening van de tarieven worden overwogen, onder de voorwaarden die in het betreffende hoofdstuk worden uiteengezet.



Figuur 12: Interacties tussen de plafonds

Merk op dat de kosten verschillend kunnen evolueren afhankelijk van hun aard:

- De beheersbare kosten met efficiëntiefactor (BKMEF) zullen evolueren op basis van een plafond in combinatie met een van de door de operator vastgelegde indexeringsfactoren;
- De beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor (BKZEF) zullen evolueren op basis van een eenheidsprijs in combinatie met één van de door de operator vastgelegde indexeringsfactoren;
- De niet-beheersbare kosten zullen vrijer kunnen evolueren, op basis van gekende vooruitzichten, waarvan sommige niet noodzakelijkerwijs gekoppeld zijn aan één van de onderstaande factoren. Deze keuze, die naar behoren moet worden gemotiveerd, moet gemaakt worden door de operator.

Tot slot moeten de projecties in principe gebaseerd zijn op de laatste beschikbare gegevens. Aangezien de meest recente beschikbare gegevens echter kunnen worden beïnvloed door een uitzonderlijk jaar, zoals het geval lijkt te zijn voor 2020, is het aan de operator om een alternatieve oplossing voor te stellen door het jaar in kwestie te corrigeren of door zich te baseren op een gemiddelde van voorgaande jaren of op een voorafgaand referentiejaar.

2.7.1 Indexeringsfactor

VIVAQUA staat in voor het onderbouwen van de toepasselijke indexeringsfactor voor elke kostencategorie. BRUGEL beveelt in alle gevallen het gebruik aan van een prognose die door officiële, onafhankelijke instanties wordt uitgevoerd. Drie factoren kunnen in aanmerking worden genomen. In dit stadium beveelt BRUGEL de volgende drie factoren aan, maar VIVAQUA krijgt de kans om andere relevante indexen voor te stellen en te motiveren:

2.7.1.1 Index van de consumptieprijzen

Die is gebaseerd op de meest recente door het Federaal Planbureau gepubliceerde waarden. Deze factor wordt standaard toegepast. Zo niet kan VIVAQUA bepaalde kosten indexeren op basis van de volgende twee factoren.

2.7.1.2 Gezondheidsindex

Die is gebaseerd op de meest recente beschikbare waarden (Planbureau of Nationale Bank). Deze index mag in principe enkel worden gebruikt voor de loonkosten en de huurprijzen.

2.7.1.3 Index van de energieprijzen

Heeft betrekking op energieproducten. BRUGEL stelt voor om de evolutie van de door VIVAQUA vastgestelde prijzen over de laatste drie jaar of eender welk door VIVAQUA onderbouwd alternatief te nemen als factoren. VIVAQUA dient voorafgaand – uiterlijk op 30 april 2021 – aan het voorleggen van een tariefvoorstel de gebruikte methodologie voor te stellen om deze energiekosten te voorspellen.

2.7.2 Efficiëntiefactor

2.7.2.1 Context

Via zijn plan VIVAnext meldt VIVAQUA het beheer van zijn kosten te willen optimaliseren, met cijfermatige doelstellingen in termen van kostenverlaging. De efficiëntiefactor wordt op basis van die gegevens berekend.

De invoer van het plan houdt als tegenprestatie aanzienlijke investeringen in. De factor wordt berekend op basis van de nettowinst. Om die winst te berekenen, heeft de Regulator meerdere hypothesen opgesteld:

- VIVAQUA draagt een terugkerende bijkomende last van 4M€/jaar na 2024 in het kader van VIVAnext
- De vóór 2021 gerealiseerde investeringen worden geactiveerd en afgeschreven over de periode vanaf 2021;
- De investeringen na 2021 worden rechtstreeks in kosten genomen

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kosten en investeringen	€ 12,3 M€	11.621.186 €	10.972.446 €	8.222.178 €	6.090.767 €	6.170.767 €
Ontvangsten en gegenereerde besparingen	6.709.235 €	9.726.671 €	12.318.131 €	15.768.581 €	17.529.081 €	17.529.081 €

Tabel 16: Kosten en winsten VIVAnext

Nu de uitvoeringskost en de opbrengsten zijn geïdentificeerd, is de operator in staat de te respecteren efficiëntiepercentages vast te leggen. Deze factor wordt echter wel beïnvloed door de wijze waarop de kosten worden gecategoriseerd. De kosten moeten dus duidelijk worden geïdentificeerd in de boekhouding.

2.7.2.2 Berekening van de efficiëntie

2.7.2.2.1 Oplossing 1: de VIVAnext-kosten worden als beheersbaar beschouwd

Als alle aan VIVAnext verbonden kosten als beheersbaar worden beschouwd, wordt de efficiëntiefactor berekend op basis van de nettowinst van VIVAnext (kosten – ontvangsten). Onderstaande tabel toont de reële waarden voor elk jaar, gespreid over de volledige periode en rekening houdend met de reële context:

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Jaarlijkse winst	- 5.781.049 €	- 1.894.515 €	1.345.685 €	7.546.403 €	11.438.314 €	11.358.314 €
Gespreide winst	4.002.192 €	4.002.192 €	4.002.192 €	4.002.192 €	4.002.192 €	4.002.192 €
Gewogen gespreide winst	- €	- €	- €	8.004.385 €	8.004.385 €	8.004.385 €

Tabel 17: Nettowinsten VIVAnext

Aangezien de gecumuleerde nettowinst pas na 2023 positief zal zijn, stelt BRUGEL voor om voor en na elk scharnierjaar twee verschillende efficiëntiefactoren toe te passen en de totale winst over de laatste 3 jaren te spreiden. Gebeurt dat niet, dan zou VIVAQUA een negatief saldo van 10M€ vertonen in het eerste jaar, terwijl al een TFM is overeengekomen om het gebrek aan liquiditeiten van de operator op te vangen.

Nu de winsten zijn gedefinieerd, hoeven deze bedragen alleen nog maar over het totaalbedrag aan BKMEF te worden verdeeld om de toe te passen efficiëntiefactor te bepalen. Maar voordat die stap kan worden gezet, moet eerst worden nagegaan of de waargenomen winst allemaal als BKMEF is geklasseerd. In dit specifieke geval is dat niet zo. Bij ongeveer 3,5M€ (netverliezen en wanbetalingen) van de 17,5M€ (dus 20%) gaat het om BKZEF. Die worden dus direct toegepast op de vastlegging van de plafonds, zonder factor. Rekening houdend met deze laatste parameters worden de efficiëntiefactoren verkregen:

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BKMEF	120.000.000 €	122.400.000 €	124.848.000 €	127.344.960 €	129.891.859 €	132.489.696 €
Efficiëntie	0,0%	0,0%	0,0%	5,0%	4,9%	4,8%
Spreiding	0,0%			4,9%		

Tabel 18: efficiëntiefactoren VIVAnext beheersbaar

Indien de rechtstreeks aan VIVAnext verbonden kosten als beheersbaar worden beschouwd, komt BRUGEL uit op de volgende twee efficiëntiefactoren:

- 0% voor de periode 2021-2023
- 4,9% voor de periode 2024-2026
- Ofwel een gemiddelde van 2,5% per jaar

2.7.2.2 Oplossing 2: de VIVAnext-kosten worden als niet-beheersbaar beschouwd

In dit geval wordt de efficiëntiefactor berekend op basis van de gegenereerde opbrengsten. We gaan opnieuw uit van de eerder genoemde hypothesen om de BKMEF-winst te berekenen en op 2 verschillende factoren uit te komen:

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BKMEF-winst	5.367.388 €	7.781.337 €	9.854.505 €	12.614.865 €	14.023.265 €	14.023.265 €
BKMEF	120.000.000 €	122.400.000 €	124.848.000 €	127.344.960 €	129.891.859 €	132.489.696 €
Jaarlijkse efficiëntie	4,5%	6,4%	7,9%	9,9%	10,8%	10,6%
Spreiding	6,2%			10,4%		

Tabel 19: efficiëntiefactoren VIVAnext niet-beheersbaar

Indien de rechtstreeks aan VIVAnext verbonden kosten als niet-beheersbaar worden beschouwd, komt BRUGEL uit op de volgende twee efficiëntiefactoren:

- 6% voor de periode 2021-2023
- 10,4% voor de periode 2024-2026
- Ofwel een gemiddelde van 8,3% per jaar

2.7.2.3 Methodologisch voorstel

1. In het kader van deze eerste regulatoire periode adviseert BRUGEL alle uitgaven in verband met VIVAnext als niet-beheersbaar te beschouwen.
2. Alle VIVAnext-investeringen worden in de loop van de regulatoire periode gedragen;

VIVAQUA legt de aan VIVAnext verbonden winsten vast volgens het meest geloofwaardige en/of het meest voorzichtige scenario;

Op basis van deze hypothesen en alle voor VIVAnext geïdentificeerde kosten stelt VIVAQUA 2 efficiëntiefactoren voor: een voor de eerste 3 jaar en een voor de volgende 3 jaar. Dat gebeurt volgens de volgende formules:

- efficiëntiefactoren 1 = $\frac{\sum_{t=1}^3 \text{winst CGAFE}_i}{\sum_{t=1}^3 \text{CGAFE}} \geq 0$ of 0
- efficiëntiefactoren 2 = $\frac{\sum_{t=4}^5 \text{winst CGAFE}_i}{\sum_{t=4}^5 \text{CGAFE}} \geq 0$ of 0

Door zoveel mogelijk rekening te houden met het aanmoedigingsaspect dat in de Cost+-methodologie werd geïntegreerd en op basis van de transparantie die VIVAQUA aan de dag legt door te hameren op het bijzonder ambitieuze karakter van de operationele en financiële doelstellingen in het plan VIVAnext 2019-2024, zou VIVAQUA een efficiëntiefactor kunnen voorstellen die gebaseerd is op een realisatiepercentage van de winsten van het VIVAnext-plan dat lager is dan 100%. Het aanmoedigingsmechanisme heeft dus zin als beloning aan VIVAQUA voor het behalen van resultaten die de in VIVAnext vooropgestelde doelstellingen benaderen en als sanctie voor VIVAQUA in de tegenovergestelde situatie.

Na afloop van de eerste 3 jaren kan efficiëntiefactor 2 in overleg met VIVAQUA worden herbekeken indien die te sterk afwijkt van de geschatte waarden.

2.8 Toegestane inkomsten

De totale inkomsten komen overeen met het bedrag van alle kosten bepaald in deel 2 die gereguleerd zijn en dus moeten worden gefinancierd. Het feit dat het gereguleerd is, betekent echter niet dat het voor 100% gefinancierd moet worden door middel van tarieven.

Deze inkomsten kunnen uit verschillende andere bronnen dan de tarieven worden gefinancierd: Zo komen de toegestane inkomsten, na correctie, overeen met de gereguleerde uitgaven die door de tarieven moeten worden gedekt.

2.8.1 Aanverwante inkomsten

In het kader van haar gereguleerde activiteit ontvangt VIVAQUA inkomsten voor haar aanverwante activiteiten. Deze inkomsten zijn rechtstreeks gekoppeld aan een activiteit en worden daarom rechtstreeks in mindering gebracht.

2.8.2 Subsidies

VIVAQUA kan genieten van een tussenkomst van de overheid in het kader van haar activiteit. In dat geval worden deze bedragen volledig afgetrokken van de totale inkomsten. Daartoe is het noodzakelijk om:

- Een onderscheid te maken in de bestemming van de subsidies:
 - Werking: waarvan de bedragen in mindering worden gebracht in OPEX
 - Investing: waarvan de bedragen in mindering worden gebracht in CAPEX
- De bedragen voor elke activiteit toe te wijzen

Indien de operator niet in staat is de bestemming en de activiteiten die gekoppeld zijn aan de subsidies rechtstreeks te identificeren, zal hij een theoretische verdeelsleutel kunnen gebruiken die door de operator moet worden gemotiveerd en door BRUGEL moet worden gevalideerd.

2.8.3 De inkomsten gedekt door de tarieven

2.8.3.1 De niet-periodieke inkomsten

De niet-periodieke inkomsten zijn inkomsten uit eenmalige activiteiten van VIVAQUA, die niet rechtstreeks verband houden met het waterverbruik en die over het algemeen een specifieke dienst op verzoek vereisen: de plaatsing van een nieuwe meter, de verplaatsing van een medewerker...

De niet-periodieke inkomsten worden, behalve indien naar behoren gemotiveerd, gefactureerd tegen kostprijs en zijn direct gekoppeld aan een activiteit. Voor deze inkomsten wordt er niet noodzakelijkerwijs een onderscheid gemaakt binnen het boekhoudstelsel. Daarom worden ze direct nadat de bestemming van het ontvangen bedrag werd onderscheiden, in mindering gebracht:

- Werking: waarvan de bedragen in mindering worden gebracht in OPEX

- Investering: waarvan de bedragen in mindering worden gebracht in CAPEX

2.8.3.2 *De periodieke inkomsten*

Periodieke inkomsten (ook toegestane inkomsten genoemd): inkomsten uit activiteiten die continu en rechtstreeks verband houden met het waterverbruik (en dus in het algemeen met de volumes): het leveren van kraantjeswater, de terugwinning en het transport van afvalwater...

De periodieke inkomsten komen dus overeen met de totale inkomsten minus andere financieringsbronnen:

Periodieke inkomsten = Totale inkomsten – Niet-periodieke inkomsten – Aanverwante inkomsten - Subsidie (bekomen voor het reguliere gedeelte)

3 Incentive regulation

3.1 Incentive regulation op de kosten

3.1.1 Door de incentive regulation nagestreefde doelen voor het kostenbeheer

Het is opportuun om – onder de door de tariefmethodologie nagestreefde doelen – te herinneren aan de hieronder weergegeven doelstellingen inzake kostenbeheer en stimulerend kader:

- a. **Kostenbeheer** – De tariefmethodologie zorgt voor efficiëntie en kostenbeheersing aan de kant van de operatoren en voor de juiste kostenrecuperatie door de verschillende gebruikers, terwijl kruissubsidiëring wordt vermeden;
- b. **Stimulerend kader** – De tariefmethodologie zet de operatoren aan tot verbetering van hun prestaties.

Om aan deze doelstellingen te beantwoorden, wil de Regulator het concept van incentive regulation voor het beheer van de beheersbare kosten invoeren in de tariefmethodologie 2021 – 2026.

Incentive regulation voor de beheersbare kosten stimuleert de operator om zijn kosten te beheersen en zijn prestaties te verbeteren zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van de door hem geleverde diensten. De methodologische keuzes die de Regulator aanbiedt, leiden juist eerder tot een optimalisatie van het tweetal 'kosten' en 'dienstverleningskwaliteit' op lange termijn⁷². Het is niet in het belang van de Brusselse Regulator om de operator aan te zetten tot een verlaging van de kosten en uiteindelijk de tarieven als dit zich vertaalt in een daling van de kwaliteit van de dienstverlening.

3.1.2 Bepaling van het bedrag van de incentive regulation

Er moet op worden gewezen dat de incentive regulation alleen op de beheersbare kosten is gericht, dat wil zeggen de beheersbare kosten met efficiëntiefactor (BKMEF) en de beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor (BKZEF). Met het oog op de gelijke behandeling van beide kostencategorieën moet in wat volgt naar de notie 'beheersbare kosten' worden gekeken als zijnde de som van de BKMEF en de BKZEF. Deze keuze berust op twee punten: (1) Door de BKMEF en de BKZEF samen te beschouwen, biedt de Regulator meer vrijheid aan de operator in het beheer van de kosten en (2) Dit maakt het mogelijk de risico's in verband met afwijkingen tussen budget en realiteit voor de gebruiker te beperken.

In zijn tariefvoorstel zal de operator een **schatting** voorstellen **van de beheersbare kosten** die hij denkt te moeten dragen bij de uitoefening van zijn gereguleerde activiteiten. De Regulator zal beoordelen of de geschatte kosten redelijk zijn. Desgevallend worden ze door de Regulator goedgekeurd. Ze dienen dan als referentiewaarde bij de ex-postcontrole⁷³. Om er zeker van te zijn dat de in de methodologie vastgelegde efficiëntiefactoren in de praktijk goed worden nageleefd, wordt een onderscheid gemaakt tussen de BKMEF- en BKZEF-saldi alvorens die worden samengevoegd.

⁷² De door de Regulator gemaakte keuzes houden rekening met een tijdshorizon die verder reikt dan de zes jaar van de tariefperiode; dit om te beantwoorden aan het principe van stabiele tarieven.

⁷³ Merk op dat de ex-postcontrole rekening houdt met de geïndexeerde schattingen.

Er zijn vier mogelijkheden⁷⁴:

1. De geïndexeerde begrote kosten⁷⁵ zijn iets hoger dan de reële kosten ($bK > rK^{76}$);
2. De geïndexeerde begrote kosten zijn veel hoger dan de reële kosten ($bK \gg rK$);
3. De geïndexeerde begrote kosten zijn iets lager dan de reële kosten ($bK < rK$);
4. De geïndexeerde begrote kosten zijn veel lager dan de reële kosten ($bK \ll rK$).

Scenario	Geïndexeerde begrote kosten	Reële kosten	Verschil ($rK - bK$)
$bK > rK$	200	194	+6
$bK \gg rK$	200	170	+30
$bK < rK$	200	208	-8
$bK \ll rK$	200	226	-26

Tabel 20: Voorbeeld incentive regulation

Met het oog op de vier mogelijkheden wil de Regulator een stimulerend kader ontwikkelen dat:

- a. Garant staat voor transparantie en eenvoud;
- b. De operator stimuleert om zijn kosten te beheersen en te beheren;
- c. De gebruikers beschermt tegen een overschatting van de door de operator begrote kosten;
- d. De door de operator gedragen risico's beperkt in het geval van onderschatting van de budgetten.

Om hieraan te beantwoorden, heeft de Regulator een mechanisme ontwikkeld dat berust op de vastlegging van een tunnel waarbuiten de verschillen tussen de reële bedragen en de begrote bedragen worden beschouwd buiten het bereik van de incentive regulation te vallen.

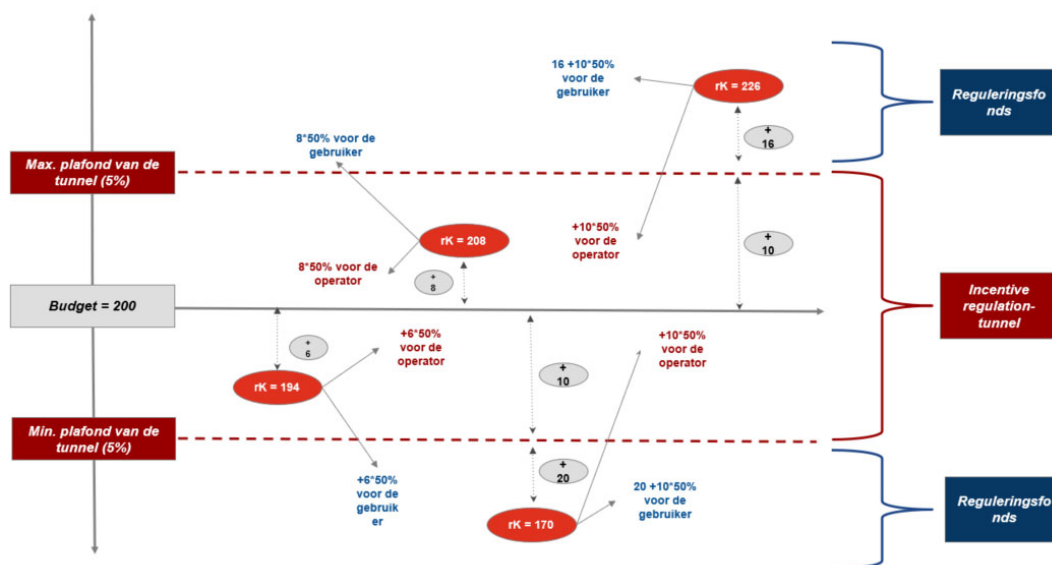
Het globale bedrag van de incentive regulation, dat wil zeggen de verschillen binnen de beperkingen van de tunnel, wordt vervolgens als volgt verdeeld: Y% (zie de volgende sectie) is gewijd aan de operator en Z of $(1-Y)\%$ is gewijd aan het tarieffonds (d.w.z. de gebruikers).

Onderstaande illustratie toont de hierboven genoemde voorbeelden in het geval waarin een tunnel gelijk is aan 5% van de beheersbare kosten en de verdeling tussen de operator en de gebruikers 50%-50% bedraagt.

⁷⁴ Een scenario waarbij $bK = rK$ is eveneens voorstelbaar. In dat geval is de afwijking nihil en is het stimuleringsmechanisme niet van toepassing.

⁷⁵ Op basis van de vastgestelde reële inflatie voor het jaar N

⁷⁶ Waarbij bK = begrote kosten en rK = reële kosten.



Figuur 13: Tunnel met het bedrag van de globale incentive regulation

Onderstaande tabel toont voor elk van de voorbeelden de verdeling van de verschillen tussen waarmee rekening wordt gehouden binnen de incentive regulation en wat daarbuiten valt.

Scenario	Geïndexeerde begrote kosten	Reële kosten	Verschillen (rK – bK)	Maximale totale incentive	Voor de operator	Overgedragen aan het Fonds
bK > rK	200	194	+6	+10	+3	+3
bK >> rK	200	170	+30	+10	+5	+25
bK < rK	200	208	-8	-10	-4	-4
bK << rK	200	226	-26	-10	-5	-21

Tabel 21: De incentive regulation in cijfers

3.1.3 Bepaling van de parameters

Er moeten twee parameters worden vastgelegd:

- De verdeling van de incentive regulation tussen de operator en de gebruikers (Y & Z%)
- De breedte van de tunnel (X%)

3.1.3.1 Verdeling van de Incentive regulation

Om de voordelen van een efficiënte kostenbeheersing eerlijk tussen de gebruikers en de operator te delen, stelt de Regulator voor een verdeelsleutel van 50%-50% te gebruiken.

3.1.3.2 Breedte van de tunnel

Zoals uit onderstaande cijfers blijkt⁷⁷, moet de breedte van de tunnel het juiste midden houden tussen 'stimulerend' en 'risicodragend'. Bij een smalle tunnel (5%) is de stimulans voor de operator beperkt (in het voorbeeld max. 4,2 mln EUR). De gebruiker heeft baat bij/lijdt onder de meeste verschillen. Bij een bredere tunnel (15%) is de stimulans voor de operator aanzienlijk (hier max. EUR 12,5 mln). Daarom zal de operator baat hebben bij/lijden onder de meeste verschillen.

Beheersbare gebudgetteerde kosten	142.000.000,00
Verdeling	50%

Scénario 1 - Kg > Kr	4%
Scénario 2 - Kg >> Kr	16%
Scénario 3 - Kg < Kr	4%
Scénario 4 - Kb << Kr	16%

Scenario's	Tunnel	Beheersbare gebudgetteerde kosten	Reële kosten	Verschillen	Totale incentive	Voor de DNB	Voor de tariefreguleringsfonds
Scénario 1 - Cb > Cr	5%	€ 142.000.000	€ 136.320.000	-€ 5.680.000	€ 5.680.000	€ 2.840.000	€ 2.840.000
Scénario 2 - Cb >> Cr	5%	€ 142.000.000	€ 119.280.000	-€ 22.720.000	€ 7.100.000	€ 3.550.000	€ 19.170.000
Scénario 3 - Cb < Cr	5%	€ 142.000.000	€ 147.680.000	€ 5.680.000	-€ 5.680.000	€ 2.840.000	€ 2.840.000
Scénario 4 - Cb << Cr	5%	€ 142.000.000	€ 164.720.000	€ 22.720.000	-€ 7.100.000	€ 3.550.000	€ 19.170.000
Scénario 1 - Cb > Cr	10%	€ 142.000.000	€ 136.320.000	-€ 5.680.000	€ 5.680.000	€ 2.840.000	€ 2.840.000
Scénario 2 - Cb >> Cr	10%	€ 142.000.000	€ 119.280.000	-€ 22.720.000	€ 14.200.000	€ 7.100.000	€ 15.620.000
Scénario 3 - Cb < Cr	10%	€ 142.000.000	€ 147.680.000	€ 5.680.000	-€ 5.680.000	€ 2.840.000	€ 2.840.000
Scénario 4 - Cb << Cr	10%	€ 142.000.000	€ 164.720.000	€ 22.720.000	-€ 14.200.000	€ 7.100.000	€ 15.620.000
Scénario 1 - Cb > Cr	15%	€ 142.000.000	€ 136.320.000	-€ 5.680.000	€ 5.680.000	€ 2.840.000	€ 2.840.000
Scénario 2 - Cb >> Cr	15%	€ 142.000.000	€ 119.280.000	-€ 22.720.000	€ 21.300.000	€ 10.650.000	€ 12.070.000
Scénario 3 - Cb < Cr	15%	€ 142.000.000	€ 147.680.000	€ 5.680.000	-€ 5.680.000	€ 2.840.000	€ 2.840.000
Scénario 4 - Cb << Cr	15%	€ 142.000.000	€ 164.720.000	€ 22.720.000	-€ 21.300.000	€ 10.650.000	€ 12.070.000

Figuur 14: Analyse van de breedte van de tunnel

Op basis van een bespreking tussen de operator en de Regulator wordt een percentage van **5%** gekozen. Deze 'voorzichtige' keuze getuigt van het streven van VIVAQUA om de risico's voor deze eerste tariefperiode te beperken.

3.1.4 Gebruik van het bedrag van de incentive regulation

Het resultaat verbonden aan de incentive zal worden aangewend voor het boekhoudkundige resultaat van de operator.

In het geval van een positief bedrag kan dit worden aangewend voor projecten die al dan niet samenhangen met de gereguleerde activiteit van de operator, zoals het hem schikt:

1. Projecten die niet samenhangen met de gereguleerde activiteit: Investerings buiten de gereguleerde activa, ontwikkeling van een niet-gereguleerde activiteit (Opex, innovatie) ...
2. Aan de activiteit verbonden projecten die niet door de tarieven worden gefinancierd, maar er een positieve impact op kunnen hebben: bonussen voor de medewerkers, teambuilding, R&D...
 - a. Deze toewijzing is bestemd om aan de doelstellingen van de tariefmethodologie te beantwoorden: 'Innovatieve projecten stimuleren en steunen' en 'Verbetering van de prestaties van de operatoren stimuleren'.
 - b. Merk op dat deze investeringen niet in de tarieven worden opgenomen en ook niet onderhevig zijn aan het rendementspercentage dat van toepassing is op de gereguleerde

⁷⁷ Op basis van de cijfers uit het rapport 'Reële kosten' en de indeling in beheersbare/niet-beheersbare kosten lijkt 142.000.000,00 EUR een coherente raming van de beheersbare kosten en lijkt die te volstaan voor deze analyse. Deze raming vormt zeker niet het bedrag dat de operator in zijn tariefvoorstel moet gebruiken.

activa uit eigen vermogen. Wel kunnen dergelijke projecten een positieve impact hebben op de beheersing van de kosten en de prestaties. De operator wordt in alle gevallen beloond via de incentive regulation.

3. Investerings in gereguleerde activa
 - a. Deze toewijzing is bedoeld om te beantwoorden aan de tweede doelstelling van de tariefmethodologie: “De tariefmethodologie bevordert een evenwichtige en adequate investering opdat alle wateroperatoren hun opdrachten tot een goed einde kunnen brengen en houdt rekening met de behoefte aan financiering die met deze nieuwe investeringen gepaard gaat”.
 - b. Merk op dat de op basis van de incentive regulation gedane investering integraal zal worden opgenomen in de tarieven (afschrijvingen) en zal worden beloond (zie billijke marge en rendementspercentage).

In het geval van een negatief bedrag zal dit worden afgetrokken van het boekhoudkundige resultaat van de operator.

3.2 Incentive regulation op de doelstellingen

Naast de prestaties inzake de kosten besteedt de Regulator bijzondere aandacht aan de kwaliteit van de door de operator uitgevoerde dienstverlening, de werking en de duurzaamheid van de sector. Rekening houdend met het feit dat de tariefmethodologie nieuw is binnen de watersector - zowel voor de operator als voor de Regulator - zal in deze tariefperiode strikt genomen geen enkele incentive regulation op de doelstellingen worden toegepast. Wel geeft de Regulator hierbij uitdrukking aan zijn wens om een dergelijk systeem te ontwikkelen voor de volgende tariefperiode. In voorbereiding daarop dient de operator bij elk ex-postcontroleverslag de brongegevens te voegen voor de in bijlage 2 van deze methodologie vermelde indicatoren.

De lijst met indicatoren in bijlage 2 is het resultaat van overleg tussen de Regulator en de operator. De gekozen indicatoren zijn in twee categorieën onderverdeeld. De brongegevens die betrekking hebben op de indicatoren in categorie 1 moeten vanaf de ex-postcontrole van het eerste jaar van de tariefperiode worden meegedeeld, dat wil zeggen 2022. De gegevens die nodig zijn voor het opstellen van de indicatoren in categorie 2 moeten ten laatste vanaf de ex-postcontrole van het derde jaar van de tariefperiode worden meegedeeld, dat wil zeggen 2024. Er wordt te verstaan gegeven dat deze lijst in samenspraak tussen de Regulator en de operator kan worden aangepast. Bepaalde indicatoren kunnen worden geschrapt of toegevoegd afhankelijk van de behoeften van de Regulator met het oog op de evaluatie van de kwaliteit van de door de operatoren verleende diensten en de opvolging van de werking alsmede de duurzaamheid van de sector.

4 Tariefstructuur

Algemene informatie en wettelijke context

Artikel 39/2 van de kaderordonnantie water legt een reeks richtlijnen vast waarmee in de methodologie rekening moet worden gehouden. De volgende richtlijnen hebben met name een rechtstreekse impact op de te respecteren tariefstructuur:

6° de tarieven zijn proportioneel en niet-discriminerend. Die tarieven moeten aan iedereen de toegang verzekeren tot het water dat nodig is voor de gezondheid, de hygiëne en de menselijke waardigheid. Zij moeten bijgevolg maatschappelijke maatregelen inhouden.

7° de tarieven zetten, voor alle tariefdragers, de gebruikers aan tot milieubewust gedrag, dat wil zeggen een rationeel, duurzaam en zuinig gebruik van de hulpbronnen om bij te dragen tot de realisatie van de milieudoelstellingen van deze ordonnantie;

8° het watertarief dat wordt toegepast voor huishoudelijk gebruik houdt rekening met het aantal personen waaruit het huishouden bestaat, met inachtneming van een progressieve en geleidelijke tarifiering volgens het waterverbruik;

9° de tarieven mogen geen geografische discriminatie tussen gebruikers veroorzaken;

10° verschillende economische sectoren, zo opgesplitst dat minstens een onderscheid wordt gemaakt tussen huishoudelijke en industriële sectoren, dragen op een gedifferentieerde manier bij in de terugwinning van de kosten van de waterdiensten, volgens het beginsel dat de vervuiler betaalt. Met toepassing van dit beginsel worden de waterprijs en de terugwinning van de kosten, in voorkomend geval, bepaald volgens de vervuilingsgraad veroorzaakt door de gebruiker;

17° de tarieven streven naar een billijk evenwicht tussen de kwaliteit van de geleverde diensten en de prijzen die door de gebruikers worden gedragen; zij vermelden in hoofddeel het tarief voor waterdistributie en daarnaast het tarief voor sanering (opvang en zuivering).

De laatste bepaling van punt 10° is een overblijfsel uit de eerste versie van de KOW. In het beheerscontract met de BMWB vertaalde die zich aanvankelijk in een tarifiering gebaseerd op analyses van het afvalwater voor bepaalde categorieën ondernemingen die als vervuilend werden beschouwd. In de meest recente versie van het beheerscontract met de BMWB is deze speciale tarifiering echter weggelaten. De toepassing ervan was namelijk bijzonder complex en dit gebeurde daarom weinig. Bovendien is een dergelijk systeem niet langer relevant gezien de evolutie van de Brusselse sector (geleidelijke verdwijning van de primaire en secundaire sector, strengere wetgeving en milieuvergunningen ...). Daarom zal deze bepaling voor het saneringsgedeelte wel worden gerespecteerd, maar zal dat gebeuren via enkele hypothesen en vereenvoudigingen die gerechtvaardigd zijn:

- **Vanuit wettelijk oogpunt** – de KOW bepaalt dat de sanering van huishoudelijk en niet-huishoudelijk afvalwater wordt berekenend op basis van de verdeelde watervolumes. De kostprijs van deze waterzuivering hangt inderdaad vooral samen met de te behandelen volumes water en niet met hun samenstelling.

- **Vanuit praktisch oogpunt** – de grote meerderheid van het watervolume dat in de riolen terechtkomt, is afkomstig van zogenoemd huishoudelijk gebruik en heeft een vergelijkbare samenstelling. De toepassing van deze component zou de methodologie en de factuur veel complexer maken, terwijl de impact vrijwel nihil zou zijn.
- **Vanuit economisch oogpunt** – de toepassing van deze bepaling zou in theorie betekenen dat elke abonnee een meter op de waterafvoer zou krijgen, waarna dit water zou worden geanalyseerd. Een dergelijke voorziening zou dus bijzonder duur zijn.

Om al deze redenen zal het tarief voor de saneringsdiensten worden berekend op basis van het volume geloosd afvalwater, waarbij de hypothese wordt toegepast dat dat volume exact gelijk is aan het verbruikte volume.

Kort overzicht van de bestaande tariefstructuren

Er bestaan tal van verschillende tariefstructuren voor water. Elk ervan heeft zijn voor- en nadelen. Meestal kiezen de overheden/landen/autoriteiten/...voor een gemengde structuur die bestaat uit een vast gedeelte en een variabel gedeelte:

- Een vast gedeelte: een algemeen geldend bedrag voor de aansluiting op het net, de inschrijving op de dienst of voor de meet- en berekeningsactiviteiten.
- Een variabel gedeelte: ofwel bestaande uit meerdere oplopende (of soms aflopende) tariefblokken, ofwel een puur lineair tarief.

Dezelfde logica/structuur (vast/variabel) is van toepassing op zowel de levering van leidingwater als de sanering. Een tariefstructuur moet evenwel op een zo objectief mogelijke basis worden gekozen.

Er is een benchmark van meerdere tariefstructuren uitgevoerd, waaruit de verschillende componenten naar voren zijn gekomen die in meerdere Europese steden een rol spelen (zie samenvattende tabel hieronder).

Dit deel heeft niet als doel dieper op de gerealiseerde benchmark in te gaan, maar enkele vastgestelde werkwijzen aan te stippen:

- Rekening houden met de gezinssamenstelling/het aantal gedomicilieerde personen voor de tarifiering van het huishoudelijk verbruik is iets dat wordt toegepast, maar niet overal. Geen enkele tarifiering houdt voor de beschouwde standaardtarifiering rekening met het inkomen van de huishoudens.
- De drempels voor de variabele schijven kunnen variëren, afhankelijk van of er een meter is of niet.
- Vaak wordt het kaliber of de grootte van de meter gebruikt om de vaste term te factureren (maandelijks of jaarlijks), voor zowel huishoudelijke als niet-huishoudelijke gebruikers (bv. in Lissabon, Parijs, Lyon).
- De facturering van de vaste term kan gebaseerd zijn op de aanwezigheid van een meter, een activiteitseenheid, een fysieke aansluiting op het rioleringsnetwerk.
- In bepaalde steden wordt de bebouwde of ondoorlatende oppervlakte van het terrein gebruikt voor de facturering van de vaste term (in Berlijn en Luxemburg bijvoorbeeld).
- Voor privé-instellingen van openbaar nut enerzijds en handelszaken/industriebedrijven/vrije beroepen anderzijds kan een verschillende tarifiering worden toegepast.
- ...

Er werd ook een overzicht opgesteld van de niet-periodieke tarieven die in de andere gewesten worden toegepast. Hiermee beschikt BRUGEL over vergelijkingsmateriaal in het kader van de besprekingen over de algemene verkoopvoorwaarden en voor de vastlegging van de niet-periodieke tarieven.

Tariefstructuur	Brussel	Vlaanderen/	Wallonië	Parijs	Lyon	Amsterdam
Vast	☐ Jaarlijkse bijdrage	☐ Jaarlijkse bijdrage waterverbruik ☐ Jaarlijkse bijdrage riolering ☐ Jaarlijkse bijdrage waterzuivering	☐ Jaarlijkse bijdrage Reële Kosten Distributie ☐ Jaarlijkse bijdrage Reële Kosten Sanering	☐ Jaarlijkse bijdrage	☐ Jaarlijkse bijdrage ☐ Niet-collectieve saneringsbijdrage (/semester)	☐ Jaarlijkse bijdrage
Variabel	☐ Distributie ☐ Gemeentelijke sanering ☐ Gewestelijke sanering	☐ Waterverbruik ☐ Riolering ☐ Zuivering	☐ Distributie ☐ Sanering ☐ Sociaal Waterfonds	☐ Productie en distributie ☐ Opvang en behandeling van afvalwater ☐ Openbare instanties	☐ Waterverbruik ☐ Collectieve saneringsbijdrage ☐ Openbare instanties	☐ Waterverbruik ☐ Kraanwattaks ☐ Bijdrage waterleidingnet voor bewoners ☐ Bijdrage waterleidingnet voor gebouwen ☐ Vervuilingstaks ☐ Waterbehandelingstaks
Schijven	☐ 4 schijven	☐ 2 schijven	☐ (3) schijven RKD ☐ (2) schijven RKS	☐ Geen schijven	☐ Geen schijven	☐ Geen schijven
Tarieven	☐ Progressieve tarieven	☐ Progressieve tarieven	☐ Progressieve tarieven	☐ Constante tarieven	☐ Constante tarieven	☐ Constante tarieven
Onderscheid huishoudelijk vs. niet- huishoudelijk	☐ Ja	☐ Ja	☐ Nee	☐ Nee	☐ Nee	☐ Ja

Bron: PWC/BRUGEL

Tariefstructuur	Londen	Luxemburg	Lissabon	Kopenhagen	Berlijn	Krakau
Vast	☐ Jaarlijkse bijdrage water ☐ Jaarlijkse bijdrage afvalwater ☐ Bijdrage afvoer oppervlaktewater	☐ Jaarlijkse bijdrage ☐ Saneringsbijdrage	☐ Abonnement waterverbruik (/30 d) ☐ Abonnement riolering (/30 d) ☐ Abonnement zuivering (/30 d)	☐ Jaarlijkse bijdrage drinkwater ☐ Jaarlijkse bijdrage afvalwater	☐ Drinkwaterbijdrage (/dag) ☐ Saneringsbijdrage ☐ Fecaal water en slib (vaste transportkosten)	☐ Bijdrage (/30 d)
Variabel	☐ Waterverbruik ☐ Afvalwater	☐ Waterverbruik ☐ Jaarlijkse bijdrage bodemaftdichting ☐ Saneringsbijdrage	☐ Waterverbruik ☐ Riolering ☐ Zuivering	☐ Drinkwater ☐ Afvalwater	☐ Drinkwater ☐ Sanering ☐ Regenwater ☐ Fecaal water en slib	☐ Drinkwater ☐ Opvang van afvalwater
Schijven	☐ Geen schijven	☐ 3 schijven voor de jaarlijkse bijdrage bodemaftdichting	☐ 4 standaardschijven ☐ 4 gezinsschijven ☐ 3 sociale schijven	☐ Geen schijven	☐ 5 schijven en 2 schijven (drinkwaterbijdrage en saneringsbijdrage)	☐ Geen schijven
Tarieven	☐ Constante tarieven	☐ Constante tarieven (behalve bijdrage bodemaftdichting)	☐ Progressieve tarieven	☐ Constante tarieven	☐ Progressieve tarieven	☐ Constante tarieven
Onderscheid huishoudelijk vs. niet-huishoudelijk	☐ Ja	☐ Nee	☐ Ja	☐ Nee	☐ Nee	☐ Nee

Tabel 22: Benchmark bestaande tarifiering

4.1 De gebruikers

Het tarief waaraan de gebruiker wordt onderworpen is van toepassing op het niveau van de meter. Dit betekent dat in principe één enkel tarief wordt gefactureerd voor alle personen die op dezelfde meter zijn aangesloten.

Een gebruiker is een natuurlijke of rechtspersoon die op het openbaar distributie- en/of saneringsnet is aangesloten. Het gaat zowel om huishoudens als om professionele gebruikers.

Voor zover voor zelfproducenten een tarief wordt toegepast dat in de algemene voorwaarden van VIVAQUA wordt voorzien, heeft BRUGEL besloten geen eigen tarief toe te passen en de zelfproducenten dus niet anders te categoriseren dan huishoudelijk of niet-huishoudelijk. Het tarief is afhankelijk van de kwaliteit van de zelfproducent.

De KOW maakt een onderscheid tussen huishoudelijk en niet-huishoudelijk afvalwater. Ze geeft echter geen definitie van de verschillende gebruikerscategorieën. Op het niveau van de tarifiering kan worden gewezen op twee bijzondere elementen in de KOW:

- a) het watertarief voor huishoudelijk gebruik houdt rekening met het aantal personen waaruit het huishouden bestaat en garandeert de toegang voor iedereen;
- b) Dit tarief houdt rekening met de verschillende economische sectoren, waarbij minstens een onderscheid wordt gemaakt tussen de huishoudelijke en de niet-huishoudelijke sector. Het eerste punt introduceert de noties huishoudelijk gebruik door huishoudens, terwijl het tweede punt verwijst naar verschillende tarieven voor de huishoudelijke en de niet-huishoudelijke sector.

De hierna beoogde categorieën van gebruikers vertegenwoordigen de meerderheid van het Brusselse publiek. Voor de diverse individuele gevallen wordt verwezen naar de algemene voorwaarden of de toepassingsomstandigheden. Het is aan Vivaqua om voor 30 april 2020 een lijst met bekende of mogelijke bijzondere gevallen te verstrekken en een indeling in categorieën voor te stellen.

4.1.1 Niet-huishoudelijke gebruikers:

Het betreft elke natuurlijke of rechtspersoon met een ondernemingsnummer die water gebruikt op de plaats van zijn beroepsactiviteit.

4.1.2 Huishoudelijke gebruikers:

Dit is een huishouden dat water gebruikt in zijn woning waarin ten minste één persoon woont, al dan niet met een individuele meter.

Deze categorieën sluiten gebruikers uit die rechtstreeks zijn aangesloten op het netwerk, tijdelijk of permanent, via een zwanenhals en drinkwaterfontein bestemd voor menselijke consumptie.

4.1.3 Gemengde verbruik

4.1.3.1 Context

Het Brussels Gewest is een dichtbevolkte regio met een groot aantal gebouwen dat door meerdere eigenaars en/of huurders wordt gedeeld. Binnen zulke gebouwen kunnen zich drie scenario's voordoen:

1. Elke woning/activiteitseenheid⁷⁸ is aangesloten op een individuele meter: elk wordt gefactureerd in functie van de aard van de gebruiker, op basis van het ondernemingsnummer.
2. Alle woningen/activiteitseenheden zijn aangesloten op een collectieve meter, maar het gebruik is uitsluitend huishoudelijk of niet-huishoudelijk: alle bewoners van het gebouw worden gefactureerd tegen een enkel tarief, afhankelijk van de aard van de gebruiker, op basis van het ondernemingsnummer.
3. Alle woningen/activiteitseenheden zijn aangesloten op een collectieve meter, maar het gebruik is verdeeld over huishoudelijk en niet-huishoudelijk, aangezien de bewoners op dezelfde meter zijn aangesloten en ten minste één bewoner een ondernemingsnummer heeft.

In dat laatste geval wordt gesproken van gemengd gebruik, dat binnen geen van de twee gedefinieerde categorieën valt. Het is dan noodzakelijk een classificatiemechanisme te voorzien om deze gebruikers in een van de bestaande gebruikerscategorieën in te delen. Onderstaande tabel geeft de verbruikte volumes per gebruikerscategorie in 2019 weer:

Huishoudelijk	35.523.625 m ³
Niet-huishoudelijk	20.996.260 m ³
Gemengd	3.710.225 m ³

Bron: simulaties van BRUGEL op basis van de gegevens afkomstig van VIVAQUA

Tabel 23: Sectorverbruik

Het gemengd verbruik is goed voor 5 tot 10% van het totale verbruik. De wijze waarop deze volumes worden doorberekend kan van invloed zijn op de tarieven.⁷⁹

4.1.4 Andere gebruikers

Tijdelijke of permanente rechtstreekse aansluitingen op het net via een zwanenhals en publieke aftappunten voor drinkwater zullen niet voor huishoudelijke en niet-huishoudelijke gebruikers bestemd zijn. Voor deze gebruikers geldt immers een specifiek eigen tarief. De controlemeters van VIVAQUA zijn aan geen enkele tarifiering onderworpen.

Volgens BRUGEL is het niet aan de Regulator om andere gebruikerscategorieën te creëren⁸⁰. Eventuele nieuwe gebruikerscategorieën moeten door de wetgever worden gecreëerd. De creatie van een gebruikerscategorie onder de niet-huishoudelijke gebruikers zou per definitie discriminerend zijn en zou kunnen leiden tot een ongewenste kruissubsidiëring door BRUGEL.

⁷⁸ Het begrip "activiteitseenheid" zal in de algemene voorwaarden van VIVAQUA gedefinieerd worden.

⁷⁹ De classificatiemechanismen werden ontwikkeld in de eerste versie van de methodologie, die nog steeds kan worden geraadpleegd op de BRUGEL-website.

⁸⁰ BRUGEL is van mening dat de winstderving tussen het lineaire niet-huishoudelijke tarief en het op dit moment voor consumenten geldende voorkeurstarief (> 5000 m³ per jaar) niet door de tarieven moet worden gedekt maar door VIVAQUA moet worden gedragen, of door de tarieven maar dan middels een wetsbesluit tot toelating van discriminatie binnen een en dezelfde sector om economische redenen.

4.2 Periodieke tarieven

4.2.1 De verschillende componenten

Overeenkomstig de KOW worden al deze verschillende componenten gefactureerd in één enkele, integrale factuur. Daarbij wordt minimaal rekening gehouden met het waterbevoorradingstarief (productie en distributie) in hoofdorde, en daarnaast het tarief voor waterzuivering (opvang, zuivering en bestrijding van overstromingen).

De verschillende hieronder genoemde componenten worden gefactureerd op basis van een vaste en/of een variabele term.

Het tariefrooster wordt als volgt samengevat:

Dienst	Beschrijving	Component
Bevoorrading	Tarief voor de levering van drinkwater	Vast en variabel
	Tarief voor de activiteiten van algemeen belang	Variabel
	Toeslagen (taksen, belastingen ...)	Vast en variabel
Sanering	Tarief voor de gewestelijke sanering	Vast en variabel
	Tarief voor riolering	Vast en variabel
	Tarief voor de activiteiten van algemeen belang	Variabel
	Tarief voor de component 'strijd tegen overstromingen'	Vast en variabel
	Toeslagen (taksen, belastingen ...)	Vast en variabel

Tabel 24: elementen van het tariefrooster

BRUGEL begrijpt dat VIVAQUA momenteel niet in staat is een tarief vast te stellen dat specifiek is voor de verschillende onderdelen van de opdrachten die aan de operator worden toegekend. Uit de gewijzigde kaderordonnantie water blijkt echter duidelijk de wil van de wetgever om (op termijn) de verschillende componenten weer te geven voor elk van de in de ordonnantie genoemde opdrachten, met inbegrip van de bestrijding van overstromingen. Daarom, als we akkoord gaan om, in een overgangperiode, de factuur en de verschillende tarieven die er deel van uitmaken te vereenvoudigen tot de enige twee vastgestelde algemene diensten (bevoorrading en zuivering), dan moet de operator zo spoedig mogelijk het vereiste niveau van gedetailleerdheid kunnen meedelen.

- Aanvankelijk zal het tariefrooster beperkt blijven tot alleen de kosten voor de levering van sanitaire voorzieningen, met een grafiek waarin het gewicht van de belangrijkste activiteiten en het aandeel van de subsidies worden aangegeven. Daarnaast stelt de operator op zijn website een simulator ter beschikking om het gewicht van de verschillende onderdelen in detail te bepalen.
- In een tweede fase zal de tarieflijst worden samengesteld uit de tarieven van alle door de wetgever vastgestelde afzonderlijke opdrachten.

Op het niveau van de slotfactuur voor de gebruiker kunnen de posten op de volgende wijze worden samengevoegd:

Dienst	Component
Bevoorrading	Vaste term voor de bevoorrading
	Variabel gedeelte voor de bevoorrading
Sanering	Vaste term voor de sanering
	Variabel gedeelte voor de sanering

Tabel 25: Factuurelementen

Indien de in de prijslijst vermelde mate van gedetailleerdheid niet op de factuur wordt vermeld, zorgt VIVAQUA ervoor dat het gewicht van de volgende punten elk jaar als percentage van de totale inkomsten op de eindfactuur aan de gebruikers wordt vermeld (bijvoorbeeld in grafische vorm):

1. Vaste termijn (algemeen)
2. Productie/distributie
3. Riolering
4. Zuivering
5. Bestrijding van overstromingen
6. Toeslagen
7. Subsidie

4.2.1.1 Op het niveau van de bevoorrading

4.2.1.1.1 Tarieven voor de levering van drinkwater

Dit tarief dekt de kosten in verband met de productie, de toevoer en de distributie van drinkwater, evenals een pro rata van de activiteiten in verband met de algemene dienstverlening aan klanten, met inbegrip van opnames en het beheer van de meetgegevens.

4.2.1.1.2 Tarief voor de activiteiten van algemeen belang

Dit tarief vergoedt de kosten van de onder punt 4.1.1.2 van de methodologie geïdentificeerde AIG.

4.2.1.1.3 Toeslagen

Desgevallend ⁸¹worden de tariefposten in verband met de belastingen, taksen, heffingen, vergoedingen, bijdragen en retributies in de facturatie van de tarieven geïntegreerd. Alle overwegingen die in acht moeten worden genomen, worden uiteengezet in punt 2.4.9.

Deze toeslagen worden rechtstreeks in rekening gebracht voor de activiteit (levering of sanering) waarop ze betrekking hebben. Als er geen direct verband is, worden deze toeslagen verdeeld op basis van het gewicht van het inkomen van elke activiteit in het totale inkomen.

⁸¹ Bijvoorbeeld in het geval van het in aanmerking nemen van een toeslag in andere tariefcomponenten (incassotarief, RSZ, enz.).

4.2.1.2 *Op het niveau van de sanering*

4.2.1.2.1 Tarief voor de gemeentelijke sanering:

Dit tarief vergoedt alle kosten die VIVAQUA draagt in het kader van zijn afwateringsopdrachten en de "Bestrijding van overstromingen en bufferopslag voor regenwater dat in de eenheidsnetwerken terechtkomt".

4.2.1.2.2 Tarief voor de gewestelijke sanering

Dit tarief vergoedt door de BMWB gefactureerde kosten overeenkomstig punt 2.4.5 van deze methodologie.

4.2.1.2.3 Tarief voor de activiteiten van algemeen belang

Dit tarief dekt de kosten van de AAB zoals geïdentificeerd onder punt 1.1.1.2 van deze methodologie.

4.2.1.2.4 Toeslagen

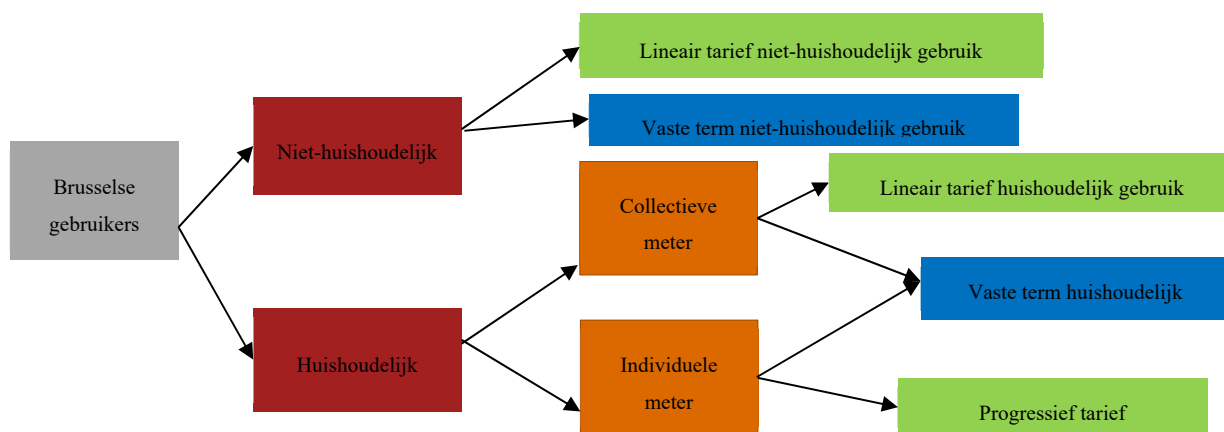
Waar van toepassing⁸² worden de tariefposten in verband met de belastingen, taksen, heffingen, vergoedingen, bijdragen en retributies in de facturering van de tarieven geïntegreerd. Voor de in dit punt behandelde toeslagen zijn dezelfde overwegingen van toepassing als die voor de toeslagen in verband met de bevoorrading.

Deze toeslagen worden rechtstreeks in rekening gebracht voor de activiteit (levering of sanering) waarop ze betrekking hebben. Als er geen direct verband is, worden deze toeslagen verdeeld op basis van het gewicht van het inkomen van elke activiteit in het totale inkomen.

⁸² In het geval van bijvoorbeeld de toepassing van een toeslag op andere tariefcomponenten (winningsvergoeding, RSZ ...).

4.2.1.3 Op het niveau van de gebruikers

De volgende illustratie toont de spreiding van de verschillende vaste en variabele gedeelten onder de twee gebruikerscategorieën:



Figuur 15: Tariefbeslissingsboom

In het geval van een gebouw met een collectieve meter voor zowel huishoudelijke als niet-huishoudelijke gebruikers, worden het verbruik en de vaste term gekoppeld aan de categorie van huishoudelijke of niet-huishoudelijke gebruikers, volgens de voorwaarden die in de algemene voorwaarden zijn vastgelegd.

4.2.1.4 Lektarief

Boven een bepaalde drempel en onder bepaalde voorwaarden kunnen gebruikers een preferentieel tarief vragen en eventueel genieten om de soms buitensporige bedragen na een lek op het privé-net van de gebruiker te verminderen. Alle voorwaarden zullen worden opgenomen in de algemene voorwaarden van Vivaqua.

Tot op heden is er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest officieel geen lektarief van toepassing. Geen enkele reglementaire schikking voorziet dergelijke modaliteiten. Niettemin bestaan er binnen VIVAQUA al regelingen. Deze zijn gelinkt aan discretionaire beslissingen vanwege de operator. De wijze van toepassing van dit tarief zal moeten worden vastgelegd in de door BRUGEL goedgekeurde algemene voorwaarden. BRUGEL is voorstander van de invoering van een post-meter lektarief op een transparante basis. De vaststelling van het mechanisme zal worden voorgeschreven in de BK's en de bedragen die verband houden met de toepassing van dit tarief zullen worden vastgesteld in het door de operator geformuleerde tariefvoorstel.

De verduidelijking van een specifiek tarief voor lekkage komt ook tegemoet aan een verzoek van verschillende belanghebbenden en maakt een niet-discriminerende en transparante toepassing van dit specifieke tarief mogelijk. BRUGEL wijst erop dat de vaststelling van de drempel voor het lektarief het risico van overfacturatie in verband met de invoering van een tarief voor overconsumptie binnen het periodieke tarief (3de schijf) corrigeert.

4.2.2 Vast gedeelte

Context

Momenteel omvat het tarief de variabele componenten die de distributie- en zuiveringskosten dekken, plus een jaarlijkse abonnementsvergoeding gelijk aan € 23,8 (excl. btw) per bewoonde locatie.

Die vaste termen kunnen tijdens een overgangsperiode samengeteld worden op de eindfactuur van de gebruiker. Op termijn echter moet de operator in staat zijn om de tarieven voor de verschillende opdrachten op te splitsen.

BRUGEL stelt voor deze notie van bijdrage los te laten en een aan de tarifiering verbonden vaste term voor te stellen. De vaste term zal in het tariefrooster worden uitgedrukt in euro per jaar en per gebruikseenheid (€/jaar). Met het oog op de transparantie en de reflectiviteit van de kosten, zullen er in het tariefrooster twee verschillende vaste termen worden gebruikt: een vaste term voor de bevoorrading en een vaste term voor de sanering.

Die vaste termen kunnen tijdens een overgangsperiode samengeteld worden op de eindfactuur van de gebruiker. Op termijn echter moet de operator in staat zijn om de tarieven voor de verschillende opdrachten op te splitsen.

Vaste term (€/jaar per GE)	Dekking van de vaste term
Bevoorrading	Vaste kosten voor de levering van drinkwater
	Toegelaten financieringsmarge voor de bevoorrading
	Toeslagen
Sanering	Vaste kosten voor de sanering (gemeentelijke en gewestelijke sanering samen)
	Toegelaten financieringsmarge voor de sanering
	De component 'strijd tegen overstromingen'
	De toeslagen

Tabel 26: De componenten van de vaste term

Het kan zijn dat de vergoedingen slechts gedeeltelijk worden gedekt en bepaalde vergoedingen kunnen een nulwaarde hebben. Bovendien is BRUGEL voorstander van de creatie van een apart tarief voor de activiteit 'meting en beheer van de meetgegevens'. Dit zou een vaste term moeten zijn, want deze activiteit staat volledig los van het verbruikte watervolume. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen meters die jaarlijks worden opgenomen en meters waarbij dat frequenter gebeurt.

Tot slot moet er ook op worden gewezen dat geen bijkomende verhoging van dit forfaitaire bedrag zal worden toegekend voor de administratieve verwerking ervan, aangezien die kosten zijn opgenomen in de personeelskosten van de operator.

Aan de gemeenten betaald forfaitair bedrag (motivering)

In de statuten⁸³ van VIVAQUA is een betaling aan de gemeenten vastgelegd:

“Door hun toetreding tot de diensten die de intercommunale voorstelt voor drinkwaterdistributie en opvang van afvalwater zien de Brusselse gemeenten-vennoten automatisch af van elke belasting of heffing die aan de gebruikers van de infrastructuur voor waterdistributie en opvang van afvalwater kan worden opgelegd; de vennootschap is immers de enige die diensten inzake die infrastructuur kan factureren.

Om de administratieve en logistieke residuaire kosten te dekken, die wegen op de aangesloten gemeenten en die rechtstreeks of onrechtstreeks voortvloeien uit de exploitatie van de infrastructuur voor waterdistributie en opvang van afvalwater – waaronder met name het beheer van de dossiers in verband met werken die de vennootschap op de openbare weg uitvoert – is de vennootschap elke Brusselse gemeente echter een jaarlijks forfaitair bedrag verschuldigd van 18 euro per wooneenheid of gebruikseenheid die van water wordt voorzien op haar grondgebied. Dit bedrag is ten laste van de vennootschap en wordt in die zin geboekt. Dit bedrag van 18 euro zal jaarlijks worden geïndexeerd naargelang van de evolutie van de gezondheidsindex zoals die in de maand januari van elk jaar wordt vastgesteld door de Algemene Directie Statistiek van de FOD Economie. De vertrekindex is die van de maand januari 2014 (basis 2013), d.i. 100,60.

Het aantal wooneenheden of gebruikseenheden moet jaarlijks op 1 januari door de vennootschap worden vastgesteld op basis van haar klantenbestand en het bedrag dat de vennootschap verschuldigd is, moet ten laatste op 31 december van het jaar in kwestie worden uitgekeerd.

Elk bedrag dat de vennootschap betaalt als belasting of bijdrage die door een Brusselse gemeente aan de vennootschap wordt opgelegd, zal automatisch afgetrokken worden van de bedragen die de vennootschap aan de gemeente in kwestie moet uitkeren met toepassing van dit artikel. ”

Deze statutenwijziging (januari 2018) is aan de Voogdij voorgelegd en heeft geen reactie gekregen, maar volgens de juridische analyse van BRUGEL is het bestaan van deze betaling in de statuten van VIVAQUA op zich niet genoeg om door de tarieven te worden gedekt. Uitgaande van de hypothese dat dit een manier is om de gemeenten te vergoeden voor de door hen aan VIVAQUA verleende diensten door hun wegen ter beschikking te stellen (zie wegenisretributie inzake de energiedistributie), zou deze retributie door de gewestelijke wetgeving moeten worden voorzien.

Bovendien weet BRUGEL niet hoe dit bedrag van 18 euro is vastgesteld en weet het ook niet hoe deze retributie precies wordt gedekt en in hoeverre dit bedrag overeenstemt met de kostprijs van de dienstverlening door de gemeente.

Daarom gaat BRUGEL er niet mee akkoord dat deze retributie door de tarieven wordt gedekt zolang deze bijdrage niet door een ordonnantie wordt bekrachtigd.

⁸³ https://www.ejustice.just.fgov.be/tsv_pdf/2018/02/02/18024214.pdf

Het bedrag van deze bijdrage wordt beïnvloed door de interpretatie van de notie 'gebruikseenheid'. Ter illustratie zou het abonnementsbedrag dat in de tarieven zou worden opgenomen er als volgt uitzien:

Basisjaar	Eenheidsbedrag	Totaal op basis van het aantal gedeclareerde woningen	Totaal op basis van het aantal meters	Totaal op basis van het aantal woningen van de DB VIVAQUA
2017	18,72	8.905.800	6.694.887	11.856.075
2018	19,03	9.052.174	6.912.170	12.166.465

Tabel 27: verdeling abonnement per woning, meter en bel

Ter herinnering, voor zover de gegevens in dit hoofdstuk of de actualisering ervan geen invloed hebben op de mechanismen en beslissingen die in de methodologie zijn opgenomen, uitsluitend bedoeld zijn om onze opmerkingen te illustreren en de variaties miniem zijn, is besloten de waarden die in de oorspronkelijke versie zijn gebruikt, te behouden.

4.2.2.1 Woningen/activiteitseenheden

4.2.2.1.1 In theorie

In het vorige deel blijkt dat het begrip 'woning' momenteel niet duidelijk gedefinieerd is in de algemene voorwaarden (AV). Volgens BRUGEL moet de operator, als we de logica van woningen/activiteitseenheden toepassen, hiervoor over een officieel kadaster van verschillende adressen beschikken.

In de praktijk wordt dit kadaster opgesteld door het bijwerken van een database van adressen in het BHG die door VIVAQUA werd opgesteld op basis van de lijst van de gemeenten die gedeeltelijk door de operator werd aangevuld op basis van de loutere waarnemingen van zijn technici⁸⁴. Verder past VIVAQUA een correctie toe op basis van het meterkaliber omdat het een groter aantal potentiële adressen vaststelt dan deze die zijn opgenomen in de het gemeenteregister (studentenkoten, rusthuizen,...).

De benadering van VIVAQUA kan worden beschouwd als willekeurig (eenvoudige waarneming, niet-aangegeven en niet-gemotiveerde modaliteiten, mogelijk verschillende reproduceerbaarheid afhankelijk van de waarnemer) en voor interpretatie vatbaar, hoewel de gebruiker contact kan opnemen met VIVAQUA om de situatie te wijzigen. BRUGEL kan dus niet instaan voor het begrip woning en evenmin voor de hierboven beschreven benadering.

In het tariefvoorstel is BRUGEL van mening dat het bedrag van de tarieven dat in het vast gedeelte moet worden opgenomen, gebaseerd moet zijn op het aantal woningen/activiteitseenheden zoals dat

⁸⁴ Voorzover de recente wijzigingen van de OCE die de toepassing van het lineaire tarief oplegt voor huishoudens die geen individuele meter hebben, is BRUGEL van mening dat de activiteit die verband houdt met het onderhoud van deze databank en de relatieve kosten daarvan niet langer gerechtvaardigd zijn. Bij gebrek aan voldoende motivering vanwege VIVAQUA in het kader van haar tariefvoorstel, zou BRUGEL de kosten van het onderhoud van deze databank kunnen beschouwen als onredelijk.

beschikbaar is in de kadastrale gegevens⁸⁵ of, om rekening te houden met de realiteit, op een schatting van het aantal woningen/activiteitseenheden op basis van een degelijke, onderbouwde en gepubliceerde methodologie.

4.2.2.1.2 Praktisch

In de versie 2021 van de methodologie, die nog steeds online beschikbaar is, stelde BRUGEL voor het eerder door VIVAQUA geproduceerde kadaster alternatieven voor. De keuze voor het opzetten van een objectief en officieel mechanisme voor de telling van woningen/activiteitseenheden maakt deze analyse echter achterhaald. Huishoudelijk

VIVAQUA zal een tarief toepassen op basis van het aantal woningen om het tarief voor huishoudelijke gebruikers te bepalen:

- a) Voor huishoudens die zijn aangesloten op een individuele meter die al hun waterverbruik registreert (progressief huishoudelijk):
 - Vaststelling van het gezin en van de samenstelling ervan op basis van het rijksregister
 - 1 woning;
- b) Voor huishoudens zonder individuele meter en voor huishoudens met een individuele meter, maar waarvan het volledige verbruik niet door deze individuele meter gaat (lineair huishoudelijk):
 - Vaststelling van het huishoudelijk gebruik op basis van het rijksregister
 - Vaststelling van het aantal woningen op basis van de objectieve en officiële telling van de woningen (authentieke bron van het adresregister van Brussel)⁸⁶. Als dit adressenregister nog niet operationeel is bij de inwerkingtreding van de nieuwe tarieven op 1 januari 2022 kan VIVAQUA gedurende een overgangperiode (vanaf 1 januari 2022 en tot de effectieve invoering van dit register dat VIVAQUA kan gebruiken) de woninggegevensbank toepassen, met dien verstande dat gebruikers bij bezwaren contact kunnen opnemen met BRUGEL.

4.2.2.1.2.1 Niet-huishoudelijk

Voor niet-huishoudelijke gebruikers zal VIVAQUA een tarief toepassen op basis van het kaliber van de meter.

4.2.2.2 Verdeling van de vaste term

4.2.2.2.1 Tussen de gebruikers

De kosten die door de forfaitaire facturering moeten worden gedekt, worden over de gebruikers verdeeld naar gelang van het aantal facturatie-eenheden in elke gebruikerscategorie (huishoudelijk versus niet-huishoudelijk) en eventueel aangepast met het gewicht van de totale gemiddelde volumes die door elke sector worden verbruikt om rekening te houden met het relatief grotere gewicht van de

⁸⁵ <https://bestat.statbel.fgov.be/bestat/crosstable.xhtml?view=a14f782c-353f-4f1b-97b3-995b8a435b69>

⁸⁶ een samenwerkingsakkoord met betrekking tot de eenmaking van de wijze waarop gerefereerd wordt aan adressen en de koppeling van adresgegevens (B.S., 15 februari 2016) zal VIVAQUA, als overheidsinstantie in de zin van artikel 2 van dit samenwerkingsakkoord, verplichten om de adressen van het adressenregister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te gebruiken als authentieke bron voor de uitvoering van haar opdrachten van algemeen belang.

⁸⁷ BRUGEL herinnert eraan dat hoewel de progressieve tarifiering een 'sociale' schijf omvat, het progressieve tarief geen sociaal tarief is. Het sociale tarief is een lager tarief dan het gebruikelijke tarief waarop alleen bepaalde categorieën van personen recht kunnen hebben. Het voornaamste doel van dit sociale tarief is de minst bedeelden toegang te bieden tot water en wanbetaling preventief tegen te gaan.

niet-huishoudelijke gebruikers. Deze berekening wordt door VIVAQUA uitgevoerd op basis van zijn officiële register.

Voor zover de operator echter indirecte voordelen voor de ene of de andere categorie gebruikers kan rechtvaardigen, kan VIVAQUA een correctiefactor toepassen (bijvoorbeeld de btw-impact die niet aftrekbaar is voor een huishoudelijke gebruiker, enz.).

4.2.2.2.2 Tussen de activiteiten

Er wordt een vaste term gedefinieerd voor de bevoorradingsactiviteit en een voor de saneringsactiviteit. Het respectieve gewicht van deze twee vaste termen wordt gedefinieerd op basis van:

- hetzij het gewicht van elk van de activiteiten in de globale kosten van de operator
- hetzij het gewicht van de CAPEX (TFM inbegrepen) in de totale investering van de operator

Het is aan VIVAQUA om de verdeling te bepalen en te rechtvaardigen in zijn tariefvoorstel, maar BRUGEL is conceptueel voorstander van de CAPEX-optie.

4.2.2.3 Plafond van de vaste term

In 2018 kan het gewicht van het vast gedeelte in de factuur van een huishoudelijke gebruiker als volgt worden weergegeven. Merk op dat met de twee opeenvolgende indexeringen in 2020 en 2021 de in onderstaande tabel berekende percentages marginaal zullen worden beïnvloed (naar beneden toe). Deze constatering zal evenwel geen invloed hebben op onze conclusies:

	Progressief	1 persoon	2 personen	3 personen	4 personen
20	m ³ /persoon	34,2%	20,6%	11,5%	6,1%
30	m ³ /persoon	22,9%	13,0%	6,9%	3,6%
40	m ³ /persoon	15,4%	8,4%	4,4%	2,2%
50	m ³ /persoon	11,6%	6,2%	3,2%	1,6%
Lineair					
20	m ³ /persoon	24,2%	13,8%	9,6%	7,4%
30	m ³ /persoon	17,6%	9,6%	6,6%	5,1%
40	m ³ /persoon	13,8%	7,4%	5,1%	3,8%
50	m ³ /persoon	11,3%	6,0%	4,1%	3,1%

Tabel 28: Gewicht van de vaste term

BRUGEL stelt voor om het volgende referentiepunt vast te leggen: voor een normaal gebruik van 35 m³/gebruiker mag het gewicht van de vaste term niet meer dan 25% van de totale factuur bedragen voor een normaal gebruik, ongeacht de gebruikerscategorie. Het doel van dit laatste punt is om precair en geïsoleerde mensen niet te straffen. Merk op dat dit gewicht aanzienlijk lager is dan in de andere gewesten van het land, waar de vaste term meer dan € 100 bedraagt, dat wil zeggen meer dan 50% voor een alleenstaande persoon.

De vaste term is een manier om de vaste kosten van de operatoren die niet (rechtstreeks) afhankelijk zijn van de watervolumes te delen. Daarom zou een eenvoudige vastlegging van een tarief per woning of meter volgens BRUGEL discriminerend zijn.

Zo zou de vaste term bij een lineair tarief worden gekalibreerd om discriminatie tussen gebruikerscategorieën en het aantal personen te minimaliseren.

4.2.3 Variabel gedeelte

Het variabele gedeelte van de tarifiering hangt af van het gedistribueerde watervolume. Het variabele deel wordt gefactureerd op basis van hetzij een progressieve hetzij een lineaire tarifiering.

Bovendien wordt er een onderscheid gemaakt tussen het huishoudelijk en het niet-huishoudelijk variabel tarief, want elke categorie moet worden gefinancierd met naleving van de Ordonnantie en het principe van kostenrecuperatie.

4.2.3.1 Huishoudelijk

Binnen de huishoudelijke categorie onderscheiden we twee soorten meters:

- individuele meters, waarop één enkele woning (één gezin) is aangesloten, voor het gehele waterverbruik. In dat geval zijn het exacte verbruik en de samenstelling van het gezin gekend. Voor deze huishoudelijke gebruikers geldt een progressieve tarifiering;
- collectieve meters waarop meerdere woningen zijn aangesloten of individuele meters die slechts een deel van het verbruik van een huishouden in rekening brengen. In dat geval is het exacte verbruik van elk huishouden onbekend. Daarom worden deze huishoudelijke gebruikers onderworpen aan een lineaire tarifiering.

Het huishoudelijk verbruik is de voornaamste verbruikscategorie, dit vertegenwoordigt immers ongeveer 2/3 van het globale verbruik aan drinkwater in het BHG.

4.2.3.1.1 Progressieve tarifiering

4.2.3.1.1.1 Methode

De invoering van een progressieve tarifiering is wettelijk verplicht. Het is echter aan BRUGEL om de bakens te bepalen op basis waarvan de parameters van deze tarifiering kunnen worden ingesteld. Na de wijzigingen aan de KOW wordt dit progressieve tarief op 37% van de inwoners van Brussel toegepast, terwijl het voorheen voor de meerderheid gold.

Op dit moment is in het Brussels Gewest de progressieve tarifiering voor residentiële consumenten met een individuele meter gebaseerd op de gezinssamenstelling en het globale verbruikte volume. De prijzen per m³ variëren al naargelang van het daadwerkelijk verbruikte volume en de samenstelling van de huishoudens. Ze evolueren volgens vier verschillende schijven:

- Schijf 1: Een vitale schijf (van 0 tot 15 m³/bew./jaar)

- Schijf 2: Een sociale schijf (van 15 tot 30 m³/bew./jaar)⁸⁷
- Schijf 3: Een normale schijf (van 30 tot 60 m³/bew./jaar)
- Schijf 4: Een comfortschijf (boven de 60 m³/bew./jaar)

Voor huishoudelijke gebruikers met individuele meters en registratie van alle verbruik wordt, in overeenstemming met de ordonnantie, de samenstelling van het huishouden in aanmerking genomen.

Voor huishoudelijke gebruikers zonder individuele meters⁸⁸ of met individuele meters die niet alle verbruik registreren, of voor niet-huishoudelijke gebruikers, wordt geen rekening gehouden met de samenstelling van het huishouden.

De progressieve tarifiering heeft alleen betrekking op het variabele tarief. Ze is niet van toepassing op de vaste component van de factuur. Er wordt geen onderscheid gemaakt met betrekking tot de verbruiksperiode (zomer/winter enz.).

Net als in het huidige tariefsysteem berust het in deze methodologie voorgestelde model op de definitie van verbruiksschijven. Het toegepaste mechanisme⁸⁹ houdt in dat een prijs wordt verkregen die binnen elke schijf gelijk is en die afhankelijk is van het verbruik binnen elke schijf (de eerste X m³ worden gefactureerd tegen de prijs van schijf 1, de volgende Y tegen de prijs van schijf 2 enz.).

BRUGEL stelt voor om van de huidige tarifiering met 4 schijven over te stappen naar een tarifiering met 3 schijven.

De progressiviteit van de tarifiering zal dezelfde zijn voor het distributiegedeelte als voor het saneringsgedeelte. Volgens BRUGEL is er geen reden om een verschillende progressiviteit tussen deze twee activiteiten te voorzien.

4.2.3.1.1.2 *Definitie van de verbruiksschijven*

BRUGEL stelt voor om de drie verbruiksschijven als volgt te definiëren:

- **Een eerste 'vitale' schijf** voor een minimaal verbruik om een degelijk leven tegen een betaalbaar tarief te verzekeren.
- **Een tweede, 'normale' schijf** voor een klassiek verbruik dat voldoende is om een standaardverbruik tegen een eerlijk tarief mogelijk te maken. Deze schijf wordt gefactureerd tegen de gemiddelde kostprijs van de activiteit met een lichte meerprijs om de financiering van de eerste schijf te verzekeren.
 - Aangezien water een basislevensbehoefte is, zijn de verbruikte volumes relatief onelastisch ten opzichte van de prijzen. Dat wil zeggen dat tot aan een bepaald niveau de prijs geen

⁸⁷ BRUGEL herinnert eraan dat hoewel de progressieve tarifiering een 'sociale' schijf omvat, het progressieve tarief geen sociaal tarief is. Het sociale tarief is een lager tarief dan het gebruikelijke tarief waarop alleen bepaalde categorieën van personen recht kunnen hebben. Het voornaamste doel van dit sociale tarief is de minst bedeelden toegang te bieden tot water en wanbetaling preventief tegen te gaan.

⁸⁸ Het lineair tarief zal met name van toepassing zijn in de volgende gevallen:

: Het aantal personen dat in de woning gedomicilieerd is, is gelijk aan nul Gemengde gebouwen

⁸⁹ Net als bij de gastarifiering is het model dat een tarief met meerdere schijven heeft, maar waarbij het volledige verbruik wordt gefactureerd aan de schijf waar het totale verbruik zich bevindt, geen mechanisme dat algemeen van toepassing is in de watersector (alleen kleinverbruikers hebben voordeel bij een dergelijke tarifiering).

ontmoedigend effect op het gebruik heeft en dat de prijs moet overeenkomen met de gemiddelde kostprijs.

- **Een derde 'hoogste' schijf** voor buitensporig verbruik ten aanzien van het normale gebruik en die bijgevolg aan een koopvernietigend tarief wordt getarifeerd
 - Aangezien de prijselasticiteit⁹⁰ toeneemt naarmate het volume toeneemt, kan dit systeem aansporen tot redelijk verbruik door boven een bepaalde drempel een ontmoedigend tarief toe te passen. Met dit ontmoedigende tarief kan met name de eerste schijf worden gefinancierd.

Dit tarifieringsmodel is dus zeer solidair, want de eerste schijf wordt proportioneel meer door de grootverbruikers gefinancierd dan door de normale verbruikers.

Motivering

BRUGEL wil de verschillende schijven waarmee rekening werd gehouden bij de toepassing van de progressieve tarieven graag motiveren en objectiveren.

1. Het behoud van de eerste schijf komt voort uit de wens van de regering om de toegang tot water voor iedereen te garanderen. Mechanisch gezien leidt de krimp van de eerste schijf tot groei van de derde schijf.
2. De samenvoeging van de tussenliggende schijven en dus de invoering van een bredere tweede schijf zijn gebeurd om rekening te houden met de realiteit. Deze indeling zal gunstig zijn
 - voor de kwetsbaarste consumenten, die niet altijd over waterbesparende toestellen beschikken,
 - en voor alleenstaande personen, die geen gebruik kunnen maken van schaalbesparingen,want deze gebruikers hebben gemiddeld een hoger verbruik en komen dus gemakkelijker in de derde schijf terecht.
3. Tot slot heeft de derde schijf het voordeel dat ze beantwoordt aan de doelstelling van bescherming van de hulpbron door aan te sporen tot een vermindering van het verbruik.

Opmerking:

- De toepassing van een tarief per schijf houdt rekening met de gezinssamenstelling en het aantal bewoners heeft dus geen negatieve impact op de indeling per schijf. Integendeel, grote gezinnen profiteren van schaalbesparingen doordat bepaalde verbruikstypes gemeenschappelijk van aard zijn.
- Als niet alle bewoners gedomiciëerd zijn, wordt in de gezinssamenstelling geen rekening gehouden met de niet-gedomiciëerde personen. Het gemiddelde verbruik per bewoner neemt dan toe en daardoor riskeren deze huishoudens in de hoogste schijf terecht te komen.

⁹⁰ We wijzen erop dat aangezien de elasticiteit relatief beperkt is, het tarief van deze laatste schijf in theorie voldoende ontmoedigend zou moeten zijn.

'Vitale' schijf

Deze schijf is gebaseerd op het minimale verbruik om een waardig leven te garanderen. Om deze drempel te berekenen, hebben we gebruikgemaakt van de verbruikssimulator die online beschikbaar is op de site van de SWDE⁹¹, met de volgende parameters per persoon:

- 5 liter per dag voor de bereiding van voeding en dranken
- 2 douches per week
- 2 toiletbezoeken per dag
- 2 handmatige afwasbeurten per week
- 1 was per week

Op basis hiervan zou een volume van 15 m³ per persoon per jaar voldoende zijn om een minimale toegang tot water te garanderen.

BRUGEL stelt daarom voor om deze eerste 'vitale' schijf vast te leggen op 15 m³/jaar per persoon die deel uitmaakt van een huishouden. Deze schijf komt overeen met de drempel die in het Brussels Gewest al van toepassing is voor de eerste verbruiksschijf.

'Normale' schijf

Ter herinnering, voor zover de gegevens in dit hoofdstuk of de actualisering ervan geen invloed hebben op de mechanismen en beslissingen die in de methodologie zijn opgenomen en uitsluitend bedoeld zijn om onze opmerkingen te illustreren en voor zover de variaties miniem zijn, is besloten de waarden te behouden die in de oorspronkelijke versie zijn gebruikt op basis van de waarden van 2018.

VIVAQUA heeft de factureringsgegevens aan de Regulator meegedeeld. Uit de statistische analyses van het jaar 2018 komt het volgende naar voren:

	Verbruik (m ³) per inwoner	Aantal bewoners
Mediaan	32,85	2,00
Gemiddelde	30,26	2,58

Tabel 29: Gemiddeld verbruik en mediaan per inwoner

⁹¹ www.swde.be

Rekening houdend met de samenstelling van de huishoudens, stellen we voor dit gemiddelde per type woning te herberekenen. We komen dan tot het volgende resultaat:

# bew.	# meters	Gemiddeld verbruik	Mediaan
1	63.259,00	41,31	32,85
2	50.909,00	33,41	29,20
3	31.362,00	30,29	27,98
4	29.635,00	27,70	25,55
5	14.993,00	25,83	24,09
6	6.070,00	24,12	22,51
7	2.012,00	23,81	21,38
8	701,00	23,66	21,90
9	289,00	23,38	22,31
10	90,00	22,52	21,90
11 en meer	54,00	22,01	21,73

Tabel 30: Gemiddeld verbruik en mediaan, naargelang de samenstelling van het huishouden

De ervaring van BRUGEL op dit gebied wijst er echter op dat de cijfers in de vorige tabel moeten worden gecorrigeerd om rekening te houden met de specifieke kenmerken van Brussel. De vergelijking met de mediaan, een statistiek die extreme waarden in de brongegevens uitsluit, lijkt dit punt te bevestigen. Om deze correctie te motiveren baseert BRUGEL zich op het volgende:

- Door zijn statuut als Europese hoofdstad huisvest Brussel een aanzienlijk aantal tijdelijk verblijvende werknemers. Bovendien telt Brussel, zoals veel grote steden, een aantal leegstaande woningen. Deze woningen, die zijn aangesloten op het net en die elk jaar weinig of niets verbruiken, zullen een neerwaartse invloed hebben op het gemiddelde verbruik. Daarom lijkt de hypothese om verbruiksvolumes onder de geschatte vitale drempel (15m³) uit te sluiten, redelijk;
- Het aantal bewoners dat binnen een woning wordt geteld, is niet noodzakelijkerwijs een afspiegeling van de werkelijkheid. Om geteld te worden, moet een persoon in deze woning immers gedomicilieerd zijn (wat niet altijd het geval is voor studenten, buitenlandse werknemers, huisgenoten, mensen in een onregelmatige situatie...). Dit houdt in dat het gemiddelde naar boven toe wordt beïnvloed. Daarnaast zijn er ook enkele afwijkende consumptiepatronen die hoogstwaarschijnlijk het gevolg zijn van een lekprobleem. Daarom lijkt het redelijk om verbruiksvolumes uit te sluiten die de drempel overschrijden waarboven een lek in rekening mag worden gebracht (70 m³).

Om rekening te houden met woningen met weinig of geen bewoning, wordt dus voorgesteld dit gemiddelde te corrigeren door het verbruik onder de 15 m³ uit te sluiten. Het volgende resultaat wordt bekomen:

# bew.	# meters	Gemiddeld verbruik
1	49.570,00	50,37
2	43.270,00	37,72
3	26.888,00	33,77
4	25.424,00	30,67
5	12.528,00	28,99
6	4.863,00	27,66
7	1.596,00	27,41
8	564,00	26,99
9	236,00	26,59
10	67,00	27,33
11 en meer	35,00	28,48

Om rekening te houden met waarschijnlijke lekken na de meter en met personen die in een woning wonen maar er niet gedomicilieerd zijn, wordt voorgesteld dit gemiddelde te corrigeren door het verbruik boven 70 m³/inwoner buiten beschouwing te laten. Het volgende resultaat wordt bekomen:

# bew.	# meters	Gemiddeld normaal verbruik
1	38.032,00	34,76
2	39.110,00	32,62
3	25.512,00	31,11
4	24.704,00	29,16
5	12.278,00	27,86
6	4.783,00	26,59
7	1.575,00	25,88
8	552,00	25,90
9	235,00	26,36
10	67,00	27,33
11 en meer	35,00	28,48

Tabel 31: Gemiddeld gecorrigeerd verbruik, naargelang de samenstelling van het huishouden

Rekening houdend met het feit dat:

- Bepaalde gebruikers geen of zeer weinig water verbruiken (< 15m³/bew.). We kunnen aannemen dat deze gebruikers niet het hele jaar thuis zijn en dus niet representatief zijn.
- Andere gebruikers een abnormaal hoog jaarlijks verbruik hebben (> 70m³/bew.). Er kan worden aangenomen dat dit verbruik het gevolg is van een lek in het net of van niet-aangegeven personen en dus niet representatief is.
- Het gemiddelde verbruik neemt af naarmate het aantal in eenzelfde woning gedomicilieerde personen toeneemt.

Dit resulteert in een consumptie die als "normaal" wordt beschouwd per bewoner tussen 26 en 35 m³ per jaar. De drempel voor normaal gebruik moet dus hoger liggen dan die 35 m³.

'hoogste' schijf

Nu de minimumdrempel is bepaald, moet er een correctiemarge worden gedefinieerd en moet de maximumdrempel waarboven het verbruik als "comfortverbruik" wordt beschouwd, worden bepaald. Hiertoe maken we gebruik van dezelfde methode als hiervoor.

Deze schijf is gebaseerd op het maximale verbruik om een comfortabele levensstijl te garanderen. Om deze drempel te berekenen, hebben we opnieuw gebruikgemaakt van de verbruikssimulator die online beschikbaar is op de site van de SWDE⁹², met de volgende parameters per persoon:

- 15 liter per dag voor de bereiding van voeding en dranken
- 7 douches per week zonder waterbesparend systeem
- 4 toiletbezoeken per dag zonder waterbesparende knop
- 2 vaatwasbeurten per week met een niet-waterbesparende vaatwasser
- 2 wasbeurten per week met een niet-waterbesparende wasmachine

En een wat strenger alternatief:

- 15 liter per dag voor de bereiding van voeding en dranken
- 7 douches per week zonder waterbesparend systeem
- 3,5 toiletbezoeken per dag zonder waterbesparende knop
- 1 vaatwasbeurt met een niet-waterbesparende vaatwasser en 1 handmatige afwasbeurt per week
- 1 wasbeurt per week met een niet-waterbesparende wasmachine

Op basis van deze simulatie, beschouwen we een verbruik van meer dan {50 ; 60} m³ per bewoner als een "comfortverbruik". BRUGEL beschouwt dan ook dat de tweede drempel minimum 50 m³/jaar en maximum 60 m³/jaar zal zijn voor elke persoon die deel uitmaakt van een gezin. Het is aan VIVAQUA om de exacte drempel te bepalen.

In de praktijk, op basis van de in dit gedeelte gedefinieerde parameters, verkrijgen we bij een plafond van 60 m³ de volgende resultaten voor het jaar 2018:

VITAAL	7.230.893 m³
NORMALE	7.392.101 m³
HOOGSTE	916.490 m³
TOTAAL	15.539.484 m³

Tabel 32: Verbruik per schijf

We stellen vast dat het excessieve verbruik relatief beperkt is en het abnormale jaarlijkse verbruik (> 70m³/bew.) omvat dat theoretisch onder het 'lektarief' zou kunnen vallen. De gelekte volumes vertegenwoordigen potentieel meer dan de helft van het excessieve gebruik. Deze tweeledige vaststelling houdt in dat de derde schijf alleen niet volstaat om de vitale toegang tot water te financieren. Normale huishoudelijke gebruikers zullen een bijdrage moeten leveren.

We vestigen er de aandacht op dat de COVID-crisis naar verwachting een invloed zal hebben op het totale huishoudelijk verbruik en dus op de verdeling van de volumes per schijf, waarbij het aandeel van de normale schijven en de hoogste schijven zal toenemen. Dit is echter een uitzonderlijk jaar, dat

⁹² www.swde.be

niet in aanmerking moet worden genomen bij de prognoses voor de tariefperiode. Mochten tijdens de tariefperiode toch structurele maatregelen worden vastgesteld die naar verwachting het consumentengedrag zullen beïnvloeden, dan zal Brugel, in overleg met de operatoren, de te nemen corrigerende maatregelen in het belang van de gemeenschap beoordelen.

4.2.3.1.1.3 Definitie van de tariefprogressiviteit

Methode

De drempels kunnen worden gedefinieerd op basis van de bestaande drempels, waarbij de verschillende schijven op verschillende wijze tussen de drempels worden verdeeld (gedeeltelijke of volledige samenvoeging van bepaalde schijven).

De definitie kan ook gebeuren op basis van de bij VIVAQUA beschikbare statistieken inzake de spreiding van het jaarlijks waterverbruik onder de Brusselse huishoudelijke gebruikers.

Op elk van de gedefinieerde verbruiksschijven (x_i) zal een ander tarief van toepassing zijn. De tarieven voor de verschillende verbruiksschijven worden gedefinieerd door toepassing van een factor (λ_i) toegepast op het gemiddelde tarief (gemiddelde t).

Concreet:

- Voor de 1ste schijf: $Tarif_1 = \lambda_1 * t_{moyen}$
- Voor de 2de schijf: $Tarif_2 = \lambda_2 * t_{moyen}$
- Voor de 3de schijf: $Tarif_3 = \lambda_3 * t_{moyen}$

BRUGEL herinnert er overigens aan dat de invoer van een tarifiering per schijf niet *cost-reflective* is.

Basisvereisten

Net als bij de denkoefening over de progressieve tarifiering voor elektriciteit, berust de invoer van een progressieve tarifiering in het Brussels Gewest op basis van verbruiksschijven (zoals hierboven gedefinieerd) op de volgende **voorwaarden en hypothesen**:

- **Leesbaarheid en transparantie:** Het tariefmodel moet leesbaar zijn en op een transparante argumentatie berusten;
- **Eenvoud:** Het voor de invoering van de progressieve tarifiering voorgestelde tariefmodel moet eenvoudig kunnen worden toegepast. In deze optiek moeten de drempels voor de verbruiksschijven meervouden van 5 zijn;
- **Relatief lineaire progressiviteit:** In het kader van de toepassing van progressieve tarieven moeten de λ_i -factoren worden gedefinieerd zonder al te grote overgangen tussen de verschillende schijven;
- **Neutrale impact voor VIVAQUA:** De progressieve tarifiering in het Brussels Gewest mag geen bijkomende verliezen of winsten opleveren voor VIVAQUA. Deze hypothese van neutraliteit houdt in dat de λ_1 lager dan 1 moeten zijn voor de eerste verbruiksschijf en dat de λ_3 hoger dan 1 moeten zijn voor de 3de schijf. Anders gezegd, de verlaging van de geregistreerde tarifaire vergoedingen voor de eerste verbruiksschijf ($\lambda_1 < 1$) moet worden gecompenseerd door een overschot aan geregistreerde tarifaire vergoedingen de 3de verbruiksschijf ($\lambda_i > 1$).

In de praktijk worden λ_1 en λ_2 gedefinieerd op basis van overleg tussen VIVAQUA en BRUGEL. De λ_3 wordt zodanig gedefinieerd dat de neutraliteitshypothese behouden blijft.

Definitie van de λ_i per verbruiksschijf

Stap 1: Neutraliteitshypothese

$$TN_{tarif.progres.} \Leftrightarrow Cmi_t * \{t_{id} * (1+p)\} = Cmi_1 * t_p * \lambda_1 + Cmi_2 * \lambda_2 * t_p + Cmi_3 * \lambda_3 * t_p$$

Met:

- Cmi_t = Totaal verbruik van de Brusselse huishoudens met een individuele meter
- t_i = Gemiddeld huishoudelijk tarief (totale kosten voor de huishoudelijke gebruikers/totaal huishoudelijke volumes)
- Cmi_i = Verbruik van de Brusselse huishoudens waarop de progressieve tarifiering van toepassing is, samengeteld voor elke verbruiker volgens de gedefinieerde drempel x_i (i gaande van 1 tot 3 indien er drie verbruiksschijven worden gedefinieerd);
- λ_i = Factor die de progressiviteit inleidt (Voor drie verbruiksschijven: $\lambda_1 < 1$; $\lambda_2 \geq 1$; $\lambda_3 \geq \lambda_2$).
- t_p = het gemiddelde progressieve tarief
- p = Overschot of tekort in % gegenereerd door het progressieve tarief en dat geheel of gedeeltelijk kan worden geabsorbeerd of gefinancierd door het lineaire huishoudelijke gebruik, uitsluitend om de progressieve gemiddelde prijs die aan een huishouden met een normaal verbruik wordt aangerekend in overeenstemming te brengen met het lineaire huishoudelijk tarief.

Stap 2: Definitie van de λ_i om de neutraliteitshypothese te respecteren

BRUGEL en VIVAQUA overleggen samen over de λ_1 en λ_2 .

De λ_3 wordt mechanisch berekend volgens de onderstaande formule:

$$\lambda_3 = 1 + \frac{(1 - \lambda_1)Cmi_1 + (1 - \lambda_2)Cmi_2}{Cmi_3}$$

4.2.3.1.1.4 Corrigerende maatregelen

De Brusselse wetgeving verplicht ertoe om bij de tarifiering rekening te houden met de omvang van het huishouden. De naleving van deze richtlijn zorgt ervoor dat het progressieve tarief rechtvaardig is, in de zin dat elke persoon die deel uitmaakt van het gezin hetzelfde tarief betaalt per kubieke meter water. In de tot nu gebruikte hypothese gaat men uit van een gelijk watervolume per bewoner voor elke persoon die deel uitmaakt van het gezin.

BRUGEL heeft geen bevoegdheid om andere sociaaleconomische parameters in acht te nemen. Parameters zoals het gezinsinkomen, de staat van de woning enz. zijn in operationeel opzicht relatief moeilijk toe te passen wegens de talrijke verhuizingen, de implementatie- en beheerskosten enz. De implementatie van een mechanisme voor een sociaal tarief in het Brussels Gewest of van andere sociale maatregelen, bedoeld om de waterfactuur van arme gebruikers te verminderen, kan evenwel andere sociaaleconomische parameters inhouden.

Voor wat de voorliggende methodologie betreft, werden de volgende corrigerende maatregelen getroffen:

1. Toepassing van een door de gezinssamenstelling gecorrigeerd gemiddelde en een comfortmarge bij de vastlegging van de drempel voor schijf 3;
2. Een te sterke progressiviteit van de factuur vermijden. BRUGEL herinnert er ook aan dat er, voor zover het weet, geen rechtstreeks verband bestaat tussen een laag verbruik en een laag inkomen, en dat de impact van de invoering van een progressief tarief (zonder compenserende maatregelen) in dit verband vrij miniem is.
3. Om aanzienlijk verbruik als gevolg van lekken na de meter niet te bestraffen, is er in de algemene voorwaarden van VIVAQUA parallel een specifiek corrigerend mechanisme toegepast.

Andere specifieke maatregelen voor kwetsbare gezinnen moeten door de wetgever worden gedefinieerd. BRUGEL zal elk eventueel geformuleerd voorstel evalueren en objectiveren.

4.2.3.1.2 Huishoudelijke lineaire tarifiering

Er kunnen twee types lineaire tarifiering worden ingevoerd:

- Voor niet-huishoudelijke gebruikers;
- Voor huishoudelijke gebruikers die geen individuele meter hebben die alle verbruik registreert.

BRUGEL wil in principe dat dit onderscheid in de tariefroosters wordt toegepast, dat wil zeggen een lineair tarief voor huishoudelijk gebruik en een lineair tarief voor niet-huishoudelijk gebruik. Volgens BRUGEL is er geen enkel argument om te stellen dat het lineaire tarief identiek moet zijn voor de huishoudelijke en niet-huishoudelijke gebruikers. Het is overigens normaal dit onderscheid te voorzien, als bepaalde verplichtingen op termijn enkel ten laste zullen zijn van de gebruikerscategorie die er baat bij heeft. Het is aan VIVAQUA om de watervolumes van elke gebruikerscategorie, onderhevig aan het lineaire tarief, te registreren en op te volgen.

Het huishoudelijk lineair tarief zal gelijk zijn aan het gemiddelde tarief, eventueel vermeerderd met een bepaald bedrag om een deel van de "vitale" schijf te financieren

$$TN_{\text{tarief.linear.}} \Leftrightarrow Cmc_t * t_{id} - Cmi_t * t_{id} * p = t_l * Cmc_t$$

Met :

- Cmc_t = Totaal verbruik van de Brusselse huishoudens met lineair tarief
- Cmi_t = Totaal verbruik van de Brusselse huishoudens met progressief tarief
- t_{id} = Gemiddeld huishoudelijk tarief (totaal van de huishoudelijke kosten / totaal van de huishoudelijke volumes)
- p = Overschot of tekort in % gegenereerd door het progressieve tarief en dat geheel of gedeeltelijk kan worden geabsorbeerd of gefinancierd door het lineaire huishoudelijke gebruik, uitsluitend om de progressieve gemiddelde prijs die aan een huishouden met een normaal verbruik wordt aangerekend in overeenstemming te brengen met het lineaire huishoudelijk tarief.
- t_l = het gemiddelde lineaire tarief

Met het oog op het solidariteitsbeginsel binnen dezelfde gebruikerscategorie, acht BRUGEL deze mogelijke bijdrage gerechtvaardigd en niet-discriminerend. VIVAQUA zal beslissen om dit mechanisme al dan niet toe te passen.

VIVAQUA zal deze p-factor kunnen toepassen als er een gemiddelde progressieve huishoudelijke prijs wordt waargenomen die afwijkt van de lineaire huishoudelijke prijs. Deze factor zal dus in principe:

- Gelijk zijn aan 0 als er geen significant verschil is. In dit geval zal er geen overdracht plaatsvinden binnen het huishoudelijk luik;
- Kleiner zijn dan 0 als de progressieve gemiddelde prijs > lineaire gemiddelde prijs
- Groter zijn dan 0 als de progressieve gemiddelde prijs > lineaire gemiddelde prijs

4.2.3.2 Niet-huishoudelijk gebruik

Niet-huishoudelijke gebruikers worden onderworpen aan een andere lineaire tarifiering dan die voor huishoudens. Dit verschil heeft twee redenen:

- 1) De vaste term voor niet-huishoudelijk gebruik is hoger dan de vaste term voor huishoudelijk gebruik. Dat betekent dat de te dekken variabele term dus proportioneel lager is voor niet-huishoudelijk gebruik, hetgeen een positieve impact heeft op de eenheidsprijs per m³;
- 2) De huishoudelijke lineaire tarifiering omvat een sociale component om de toegang tot water voor iedereen te waarborgen. Niet-huishoudelijke gebruikers hebben geen enkele baat bij deze maatregel. In naleving van het principe van reflectiviteit en recuperatie van de kosten hoeft de niet-huishoudelijke categorie de andere categorie niet te subsidiëren.

4.2.3.2.1 Lineair tarief niet-huishoudelijk gebruik

Het niet-huishoudelijk lineair tarief komt overeen met het gemiddelde tarief

$$RT_{\text{tarif.linéaire}} \Leftrightarrow Cnd_t * t_i$$

Met:

- Cnd_t = Totaal niet-huishoudelijk verbruik in Brussel
- t_i = Gemiddeld tarief (totaal van de kosten/totaal van de volumes)

4.2.4 Verdeling van de variabele term

4.2.4.1 Tussen de gebruikers

De totale variabele kosten en het evenredige deel van de totale vaste kosten die niet zouden worden gerecupereerd via de vaste term moeten voornamelijk worden verdeeld onder de gebruikers afhankelijk van het aantal m³ dat binnen elke categorie wordt verdeeld met als resultaat voor 2018:

	Verbruik	%
Progressief	13.301.223	22%
Huishoudelijk lineair	22.222.402	37%
Huishoudelijk TOTAAL	35.523.625	59%
Niet-huishoudelijk	24.706.485	41%
TOTAAL	60.230.110	100%

Tabel 33: verdeling van de variabele term onder de gebruikers

Voor zover de operator echter indirecte voordelen voor de ene of de andere categorie gebruikers kan rechtvaardigen, kan VIVAQUA een correctiefactor toepassen (bijvoorbeeld de btw-impact die niet aftrekbaar is voor een huishoudelijke gebruiker, enz.).

4.2.4.2 Tussen de activiteiten

De verschillende variabele termen (naargelang de soorten gebruikers) moeten trouwens ook worden opgesplitst per activiteit om de voor elke activiteit aangeduide analytische kosten terug te verdienen.

4.2.5 Tariefimpact

In overleg met VIVAQUA is besloten geen becijferde analyse te maken van de tariefprognoses voor de verschillende gebruikers. De onzekerheden die inherent zijn aan een dergelijke oefening zijn immers te talrijk. De uiteindelijke totale inkomsten, mogelijke subsidies of toekomstige investeringen zijn nog niet bekend. Bovendien is het aan VIVAQUA om de verschillende parameters te bepalen die hierboven in haar tariefvoorstel zijn toegelicht en die van invloed zullen zijn op de uiteindelijke gemiddelde prijs.

Desalniettemin stellen wij in dit hoofdstuk voor om bekende globale cijfers te gebruiken om toekomstige trends te identificeren.

4.2.5.1 Hypotheses

4.2.5.1.1 Toegelaten inkomen

In 2021 zal de methodologie nog niet van kracht zijn en daarom komen de toegestane inkomsten overeen met de laatst bekende bedragen van de daadwerkelijk door VIVAQUA ontvangen en geïndexeerde vergoedingen voor het jaar 2021, dat wil zeggen toegestane inkomsten van ongeveer 225 M€.

Voor 2022 zal de raming betrekking hebben op de kosten en de investeringen. Voor de berekening van het bedrag van de totale toegestane inkomsten die door de tarieven in 2022 moeten worden gedekt, maakt BRUGEL de volgende hypotheses:

- Het bedrag van de kosten die VIVAQUA voor de uitvoering van haar taken draagt, blijft gelijk aan het bedrag dat in de eerste versie van de motiveringen werd geraamd, voor het jaar 2021 geïndexeerd met 1 à 2 miljoen euro. Er is inderdaad geen enkel nieuw element onder onze aandacht gebracht;
- Het bedrag van de TFM en de niet-periodieke inkomsten blijft ongewijzigd. Er is inderdaad geen enkel nieuw element onder onze aandacht gebracht;
- Het bedrag van de door de BMWB gefactureerde en op de factuur vermelde kosten wordt naar boven geherwaardeerd om rekening te houden met de stijging van de kosten (afschrijving na de aanvaarding van de werkzaamheden aan het Waterzuiveringsstation Zuid en personeelskosten zoals goedgekeurd in het personeelsplan) en de toekomstige financieringsbehoeften. Op basis van de discussies en prognoses van de BMWB wordt een jaarlijkse stijging van ongeveer 4 tot 5 miljoen euro per jaar geschat.

Op basis van de veronderstellingen wordt het totale toegestane inkomen als volgt berekend:

Totale kost	€ 276.000.000
TFM	€ 60.000.000
Totale opbrengst	€ 336.000.000
Subsidie VIVAQUA	
Ontvangsten niet-periodieke tarieven	- € 5.000.000
Ontvangsten aanverwante activiteiten	- € 61.000.000
TOTAAL INKOMEN BHG	€ 270.000.000

4.2.5.1.2 De prijs van het water

Om de totale gemiddelde waterprijs te berekenen die de gebruikers betalen, moet het toegestane inkomen worden gedeeld door het totale volume van de gefactureerde m³. Aangezien we een stabiel totaal verbruik van 60 Mm³ per jaar vaststellen, is de geschatte totale gemiddelde prijs als volgt:

	2021	2022
Gemiddelde totale prijs per m ³	€ 3,75	€ 4,50

4.2.5.2 Tendens

4.2.5.2.1 Algemeen

Uit de vorige tabel blijkt dat de waterprijs zonder aanvullende subsidies in 2022 zal moeten stijgen om de financiering van de activiteiten van de operatoren en de uitvoering van de investeringsplannen te garanderen.

	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>Variatie</u>
Gemiddelde totale prijs per m ³	€ 3,75	€ 4,50	20%

Deze totale stijging wordt geschat op 20%. Deze stijging zal echter niet noodzakelijkerwijs door alle sectoren of huishoudens op dezelfde manier worden gedragen.

4.2.5.2.2 Sectoraal

Het huidige prijssysteem is verschillend afhankelijk van het gebruik dat ervan wordt gemaakt. Er zijn twee onderscheiden systemen:

- Progressief voor het merendeel van de huishoudens
- Lineair voor een minderheid van de huishoudens en voor bedrijven

In 2022 voorziet de methodologie, in overeenstemming met de beginselen van de ordonnantie, dat alle sectoren op billijke wijze bijdragen aan de financiering van de activiteiten. Dit vertaalt zich in een algemene gemiddelde prijs die (bijna) identiek is tussen de sectoren.

In 2021 zijn de huidige tarieven niet noodzakelijkerwijs in overeenstemming met hetzelfde principe. De volgende tabel onderscheidt de prijs die wordt betaald door een gemiddeld huishouden (bestaande uit 2 personen en met een verbruik van 35 m³ per persoon per jaar) of een bedrijf volgens het tarief waaraan het onderworpen is:

	2021	2022	Variatie
Gemiddelde totale prijs per m ³	€ 3,75	€ 4,50	20%
Progressief gemiddeld huishouden per m ³	€ 3,67	€ 4,50	23%
Lineair gemiddeld per m ³	€ 4,39	€ 4,50	2%

Ter herinnering, deze cijfers zijn ordes van grootte en mogen niet als vaststaand worden beschouwd, alleen trends moeten worden waargenomen.

Uit deze eerste analyse voor het jaar 2021 volgt dat een huishouden dat onderworpen is aan het progressieve tarief, een voordelig tarief geniet in vergelijking met andere gebruikers, aangezien de gemiddelde prijs ervan veel lager is dan die welke wordt betaald door gebruikers die onderworpen zijn aan het lineaire tarief. Deze verschillende behandeling zal in 2022 evenwel verdwijnen. Uit deze eerste constatering kan worden afgeleid dat huishoudens over het algemeen meer getroffen zullen worden door de methodologie.

Als we vervolgens de jaarlijkse evolutie per sector vergelijken, bevestigen de waargenomen variaties:

- Dat huishoudens die in 2021 aan het progressieve tarief zijn onderworpen en die een "preferentieel tarief" hebben genoten, hun rekeningen verhoudingsgewijs meer zullen zien stijgen dan de gebruikers die aan het lineaire tarief zijn onderworpen. Deze constatering zou kunnen worden versterkt door de overgang van 3 naar 4 schijven van progressieve prijsstelling, wat impliceert dat de laagste schijven minder worden gesubsidieerd door de hoogste schijven.
- Dat de al dan niet huishoudelijke gebruikers die in 2021 onderworpen zijn aan het lineaire tarief weinig impact zullen ondervinden van de methodologie. De prijzen die in 2021 werden toegepast, waren immers aanzienlijk hoger dan die welke voor het progressieve tarief werden toegepast en lijken de gemaakte kosten reeds te weerspiegelen.

4.2.5.2.3 Intrasectoraal

Ten slotte kunnen bepaalde kenmerken binnen de gebruikerssectoren ook van invloed zijn op het uiteindelijke effect van de methodologie op de tarieven:

4.2.5.2.3.1 *Profiel van de verbruikers*

De methodologie heeft de neiging het verschil in behandeling tussen huishoudelijke gebruikers te elimineren door met name het bestaande schijvensysteem te wijzigen en zo de spanningen te verminderen naar gelang van het niveau van het verbruik:

- Grote verbruikers zullen in vergelijking met 2021 relatief minder impact ondervinden van de methodologie.
- Kleine verbruikers zullen in vergelijking met 2021 relatief meer impact ondervinden van de methodologie.

4.2.5.2.3.2 *Samenstelling van de gezinnen*

Grotere gezinnen zullen kunnen profiteren van "schaalvoordelen" in vergelijking met alleenstaanden of kleinere huishoudens. Dit kan van de uiteindelijke tariefimpact beïnvloeden.

Degressiviteit

De verschillende toepassingen van huishoudens bij het vaststellen van de consumptiedrempels werden geanalyseerd. Sommige van deze toepassingen kunnen worden gedeeld (poetsen van de vloer, vaatwas,...) binnen dezelfde woning. In de praktijk resulteert dit in een degressiviteit van het gemiddelde verbruik per persoon naarmate de samenstelling van het huishouden toeneemt.

Uit het vorige punt volgt dan ook dat grote gezinnen, die in principe kleinere verbruikers per hoofd van de bevolking zijn, relatief meer getroffen kunnen worden dan meer geïsoleerde individuen.

Vast gedeelte

Aan de andere kant zou de integratie van een vast gedeelte ten goede kunnen komen aan grote gezinnen die deze last kunnen verdelen over een groter aantal mensen en zo de uiteindelijke gemiddelde prijs kunnen verlagen. Deze vaststelling zal des te belangrijker zijn naarmate het vast gedeelte toeneemt.

4.2.5.3 *Conclusies*

1. De tarieven zullen in 2022 in totaal met ongeveer 20% moeten stijgen om de financiële behoeften van de operatoren te dekken.
2. Huishoudens die aan het progressieve tarief zijn onderworpen, zullen de meest getroffen categorie van gebruikers zijn, aangezien zij in 2021 een relatief voordeliger tarief genieten.
3. Gebruikers die onderworpen zijn aan het lineaire tarief zullen relatief weinig invloed ondervinden van de methodologie.

4. Voor de gemiddelde huishoudens zal er geen verschil zijn tussen het progressieve en het lineaire tarief. Desalniettemin zullen kleine verbruikers profiteren van de progressiviteit, terwijl het omgekeerde geldt voor grote verbruikers.

De werkelijke impact op huishoudens kan niet worden veralgemeend, noch duidelijk worden gekwantificeerd..

Bij de analyse van de tariefvoorstellen⁹³ zal Brugel de impact van de voorgestelde tarieven op de verschillende categorieën gebruikers evalueren.

4.2.6 Specifieke tarieven

4.2.6.1 *Vast tarief voor verbruik aan brandkranen / fonteinen bestemd voor menselijke consumptie*

De facturatie van het verbruik aan brandkranen en openbare fonteinen bestemd voor menselijke consumptie zou rechtstreeks van het afgenomen volume moeten afhangen. Bij gebrek aan een meter moet evenwel een volumeraming, desgevallend per type brandkraan of fontein, aan BRUGEL worden voorgesteld. Overigens zijn de kosten die rechtstreeks onder deze activiteit vallen niet isoleerbaar.

Rekening houdend met het maatschappelijke karakter van deze levering, stelt BRUGEL voor om het tarief vast te leggen op basis van de normale schijf van de progressieve tarifiering.

4.2.6.2 *Forfaitair tarief voor verbruik aan een zwanenhals*

De facturatie van verbruik aan een zwanenhals zou rechtstreeks van het afgenomen volume moeten afhangen. Aangezien er echter geen meter is, moet een inschatting van het volume aan BRUGEL worden voorgesteld. Overigens zijn de kosten die rechtstreeks onder deze activiteit vallen niet isoleerbaar.

4.3 Sociaal watertarief

4.3.1 Context

Het is niet aan BRUGEL om een sociaal watertarief in te voeren via de tariefmethodologieën. Een dergelijk initiatief moet van de wetgever komen.

Artikel 39/2 van de KOW legt een reeks richtlijnen vast waarmee BRUGEL rekening moet houden bij de opstelling van de tariefmethodologieën.

In het bijzonder punt 6° van artikel 39/2 is rechtstreeks overgenomen van het 1ste streepje van §3 van artikel 38, waar de principes worden vermeld waar de Regering zich aan moet houden bij het bepalen van de reële kostprijs van water:

⁹³ Met advies van Brupartners en WGC

“§ 1. Onverminderd artikelen 39 en 39/1 rust de Regering zich uit met de nodige instrumenten om de reële kostprijs van het water te bepalen, met andere woorden de totaliteit van de kosten van de waterdiensten, met inbegrip van de milieukosten en de kosten van de hulpbronnen, teneinde rekening te kunnen houden met het beginsel van terugwinning van de kosten.

(...)

§ 3. De criteria en tarifieringsbeginselen die van toepassing zijn op waterdiensten omvatten ten minste de volgende elementen:

(...)

de prijsstructuur van het water moet aan iedereen de toegang verzekeren tot het water dat nodig is voor de gezondheid, de hygiëne, en de menselijke waardigheid en moet, bijgevolg, in sociale maatregelen voorzien”.

De voorbereidende werkzaamheden bepalen:

“Artikel 38 van de ordonnantie van 2006 bevat de grote tarifieringsprincipes die vandaag van toepassing zijn en zullen moeten worden geïntegreerd in de toekomstige methodologieën”;

“Tot nu toe was het de taak van de regering om de principes die de waterprijs garanderen te doen naleven. Tot 31 december 2019 zal BRUGEL haar opdrachten uitvoeren op basis van de maatregelen die vastgesteld zijn door de regering. Vervolgens zal BRUGEL zich baseren op de methodologie van de tarieven en op de maatregelen in afdeling Vbis. Die methodologie zal de richtlijnen moeten doen naleven bedoeld in artikel 38 van de ordonnantie van 20 oktober 2006.”

De aanwezigheid van dit punt 6° in het kader van de uitwerking van de tariefmethodologieën betekent dan ook niet dat BRUGEL een sociaal tarief zou kunnen invoeren of zelfs sociale maatregelen in brede zin zou kunnen nemen.

Bovendien bepaalt artikel 64/1 van de KOW dat BRUGEL met name de volgende opdracht heeft:

“4° het informeren van de Regering over de afstemming van de tarieven met name op de subsidie die de Regering aan een wateroperator verleent of op hun sociale gevolgen, in het bijzonder voor de meest kwetsbare categorieën van gebruikers”.

Het feit dat BRUGEL de opdracht kreeg om de Regering te informeren over de afstemming van de tarieven als het gaat om de kwetsbare gebruikers (er staat te lezen: ‘kansarme gebruikers’), houdt in dat BRUGEL geen stappen kan zetten om de onaangepastheid van de tarieven te corrigeren en op eigen initiatief een sociale tarifiering in te voeren. In het geval van onaangepaste tarieven kan dus alleen de regering maatregelen nemen.

Bovendien valt in de voorbereidende werkzaamheden het volgende te lezen:

“Brugel adviseert bovendien de Regering in verband met de proportionaliteit van de subsidie die ze zou toekennen aan een wateroperator of nog over de afstemming van de tarieven ten opzichte van de in artikel 38 bedoelde sociale maatregelen.”

BRUGEL zou alleen als opdracht hebben de Regering te informeren over de afstemming van de tarieven met betrekking tot de in artikel 38 genoemde sociale maatregelen (die door de wetgever zijn genomen).

De recente algemene beleidsverklaring van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de periode 2019-2024⁹⁴ vermeldt bovendien het volgende:

“Volgens de Koning Boudewijnstichting wordt één op de zes Belgische huishoudens geconfronteerd met waterarmoede. Naar aanleiding van de resolutie van het Parlement over de toegang tot water voor iedereen en de strijd tegen waterarmoede in het Brussels Gewest, zal de Regering van bij het begin van de legislatuur een werkgroep oprichten waarin Vivaqua en de actoren die betrokken zijn bij de strijd tegen de armoede, de schuldenlast en de waterarmoede zullen worden samengebracht om de concrete acties te onderzoeken die op korte en middellange termijn moeten worden ondernomen om het aantal gebruikers of huishoudens die moeite hebben om toegang te krijgen tot water en het aantal afsluitingen drastisch te verminderen. De toename van het aantal openbare waterpunten (fontein en doucheruimten) maakt ook deel uit van deze logica om de toegang tot water voor iedereen te vergemakkelijken. De Regering zal een statuut van beschermde klant invoeren voor het water en, als uitvloeisel daarvan, een sociaal watertarief vanaf 2021, zonder de vitale en de sociale schijf van de bestaande tarifiering ter discussie te stellen. Zij zal samen met de OCMW's en de verenigingen op het terrein de sociale ondersteuning en het preventiebeleid versterken en het concept van een redelijk betalingsplan dat in de energiesector bestaat, omzetten in de watersector.”

BRUGEL is zich bewust van de problematiek rond waterarmoede in het Brussels Gewest en deelt met de actoren, de operatoren en de Regering de wens dat een mechanisme voor solidariteit tussen de Brusselse watergebruikers wordt voorgesteld.

BRUGEL is van mening dat de toepassing van een dergelijke maatregel het voorwerp moet uitmaken van een gezamenlijke denkoefening en een objectieve analyse om struikelblokken tijdens de implementatie te vermijden.

4.3.2 Wijziging van de ordonnantie

Op 30 april 2019 heeft het Brussels Parlement immers een resolutie aangenomen betreffende de toegang tot drinkwater voor iedereen en de strijd tegen de waterarmoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ten einde de Brusselse regering te vragen een werkgroep op te richten die concrete acties moet ondernemen om de armoede, de schuldenlast en de waterarmoede te bestrijden.

Een van de acties is de opname van sociale maatregelen in de kaderordonnantie water, waardoor de kwetsbare Brusselse bevolking de tegen 1 januari 2022 verwachte stijging van de waterprijs kan dragen.

In de praktijk heeft deze resolutie geresulteerd in de oprichting van verschillende werkgroepen om specifieke kwesties (prijsstelling, bescherming en preventie) te bespreken met Leefmilieu Brussel als proefproject. Na de verschillende WG's heeft Leefmilieu Brussel op basis van de besprekingen een ontwerp van wijziging van de ordonnantie opgesteld. Dit ontwerp omvat met name de volgende punten:

- De invoering van een watercheque voor een categorie gebruikers die voldoet aan de criteria van behoefte (rechtvaardig verhoogde tegemoetkoming)

⁹⁴ Zie pagina 98 onder de rubriek “Consumentenbescherming en versterking van het publieke karakter van het energie- en waterbeleid”.

- Voor gebruikers met een geïndividualiseerde meter bestaat de sociale tegemoetkoming uit een directe korting op de factuur van Vivaqua;
- Voor gebruikers waarvan het verbruik collectief wordt berekend, bestaat de sociale tegemoetkoming uit een rechtstreekse betaling aan de gebruikers door Brussel Fiscaliteit.
- Het invoeren van een statuut van beschermde klanten dat de toegang tot water garandeert voor een deel van de bevolking dat objectief gezien als kwetsbaar wordt erkend.
- De mogelijkheid automatisch een afbetalingsplan toe te kennen aan huishoudens met betalingsmoeilijkheden
- De duidelijke bepaling van de schadevergoedingen (aanmaningskosten, invorderingskosten,) die kunnen worden geëist in geval van niet-betaling van de factuur
- De toepassing van factureringsprincipes zoals:
 - Ten minste de opstelling van een driemaandelijke of maandelijkse voorschotfactuur op verzoek.
 - De informatie die moet worden verstrekt op de jaarlijkse regularisatiefactuur
 - De modaliteiten voor aanmaningen in geval van openstaande facturen

4.3.3 Sociale tussenkomst

De werkgroep voor de tarifiering heeft een aantal afspraken gemaakt over de modaliteiten met betrekking tot het sociaal tarief:

- Uitbreiding van de toekenning van sociale bijstand tot alle rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming zoals vermeld in de kruispuntbank van de sociale zekerheid, om een groter deel van de kwetsbare bevolking te bereiken en op gelijke voet te plaatsen en om de werkingskosten te verminderen door het automatisme van het systeem te verzekeren.
- Beperking van de sociale bijstand tot de toekenning van één cheque per huishouden en zo de impact op de methodologie te vermijden. We hebben het dus niet meer over een sociaal tarief, maar over een sociale tegemoetkoming;
- Een vast bedrag per huishouden en een variabel deel per persoon voorzien;
- Er voor zorgen dat 20 tot 30% (afhankelijk van de uiteindelijke enveloppe) van de rekening wordt gedekt door de tegemoetkoming om de meest kwetsbare personen te wapenen tegen de verwachte stijging in 2022. Op basis van de prognoses zal de stijging van de tarieven, uitgaande van een dekking van ongeveer 20% van de rekening van de begunstigden van het sociaal tarief, immers nihil of negatief zijn ten opzichte van de tarieven van 2019. Het spreekt voor zich dat een hogere participatie een positief effect zal hebben op de bestaansonzekerheid.
- Voor de eerste tariefperiode moet deze dekking volledig met subsidies worden gefinancierd, zo niet bestaat het risico dat de tarieven nog verder worden verhoogd en dat de waterarmoede uiteindelijk toeneemt, wat zou ingaan tegen het gewenste doel.

Deze tegemoetkoming, die uiteindelijk niet op een tarief lijkt, impliceert dat de onderliggende mechanismen niet in deze methodologie hoeven te worden gedefinieerd en dat dit document dus niet wordt beïnvloed door de toepassing van dit systeem. Dit geldt des te meer omdat de financiering door het gewest zal worden verstrekt en dus, terwijl de begunstigden van deze maatregel hun eindafrekening zullen zien dalen, de rekening van de andere gebruikers ongewijzigd zal blijven.

Niettemin wordt het toekenningsmechanisme, louter ter informatie en onder voorbehoud van een getrouwe omzetting van de aanbevelingen van de werkgroep in de ordonnantie, hieronder toegelicht:

- De sociale tegemoetkoming wordt automatisch toegekend aan alle huishoudens waarvan ten minste één persoon voor het hele lopende jaar in de kruispuntbank is opgenomen.
- Dit huishouden krijgt een vooraf bepaald vast bedrag dat voor alle begunstigden gelijk is, ongeacht het aantal personen in het huishouden.
- Dit huishouden zal profiteren van een bedrag dat als variabel wordt beschouwd. Dit bedrag wordt berekend door een vooraf bepaald vast bedrag te vermenigvuldigen met het aantal personen in het huishouden.

Hoewel dit systeem niet noodzakelijkerwijs meest representatief is voor de werkelijke situatie, heeft het het voordeel dat het eenvoudig en gemakkelijk te implementeren is. Bovendien maakt het mechanisme, dat een vast en een variabel deel combineert, het mogelijk rekening te houden met de degressiviteit van het verbruik en te voorkomen dat de tegemoetkoming proportioneel is, wat de facto de tegemoetkoming rechtvaardiger maakt.

Deze tegemoetkoming, die uiteindelijk niet op een tarief lijkt, impliceert dat de onderliggende mechanismen niet in deze methodologie hoeven te worden gedefinieerd. Bijgevolg wordt de huidige methodologie niet beïnvloed door de invoering van dit systeem. Dit geldt des te meer omdat de financiering door het gewest zal worden verstrekt en dus, terwijl de begunstigden van deze maatregel hun eindafrekening zullen zien dalen, de rekening van de andere gebruikers ongewijzigd zal blijven. Bovendien zou het redelijk zijn aan te nemen dat alle kosten voor de uitvoering van deze maatregel ook door een specifieke subsidie worden gedekt.

4.4 Niet-periodieke tarieven

4.4.1 Algemene principes

De niet-periodieke tarieven omvatten de tarieven die voornamelijk samenhangen met de aansluiting op het distributie- of het saneringsnet. Ze kunnen diverse technische en administratieve prestaties dekken. Deze tarieven worden apart gefactureerd door VIVAQUA.

De niet-periodieke tarieven omvatten met name:

- a. Desgevallend het eenmalige tarief voor de studie voor een nieuwe aansluiting of met het oog op de aanpassing van een bestaande aansluiting;
- b. De eenmalige tarieven voor een nieuwe aansluiting, voor de aanpassing of transformatie van een aansluiting op het distributie- en/of saneringsnet;
- c. De eenmalige tarieven voor de plaatsing, verwijdering of vervanging van een of meer meters;
- d. De tarieven voor de terbeschikkingstelling van zwanenhalzen/fonteinen;
- e. De eenmalige tarieven voor diverse prestaties die de operator uitvoert op verzoek van een netgebruiker (NG) of in voorkomend geval op uitdrukkelijk verzoek van VIVAQUA;
- f. Desgevallend en in overeenstemming met de algemene voorwaarden, de toepasselijke tarieven in het geval van frauduleus verbruik of zegelbreuk om de administratieve en technische kosten voor de operator, het verbruik en de eventuele administratieve boetes en kosten te dekken (bijvoorbeeld in het geval van ingebrekestelling, duplicaten, herinneringen enz.);
- g. De eenmalige tarieven voor een nieuwe aansluiting, voor de aanpassing of transformatie van een aansluiting op het saneringsnet.
- h. De tarieven voor de realisatie van diverse prestaties voor wat de sanering betreft.

Deze tarieven hangen met name af van technische parameters gedefinieerd in de algemene voorwaarden en/of die voortvloeien uit de regels van de kunst.

Alle niet-periodieke tarieven zullen worden opgenomen in een document getiteld "Inventaris van de niet-periodieke tarieven van VIVAQUA voor de regulatoire periode 2022-2026".

Dit document moet minstens de volgende informatie bevatten:

- a. Een gedetailleerde inhoudsopgave (in elektronisch formaat moet deze inhoudsopgave al rechtstreeks toegang bieden tot de betreffende tarieven);
- b. De in deze inventaris opgenomen tarieven zijn exclusief btw. Voor elke post moet het referentiële btw-tarief duidelijk worden aangegeven;
- c. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen technische prestaties en administratieve prestaties;
- d. Voor elk tarief biedt het document een beknopte en duidelijke beschrijving van de prestaties gedekt door dit tarief.
- e. In voorkomend geval moet het tarief verwijzen naar het artikel van de algemene verkoopvoorwaarden waarop het betrekking heeft. Bij gebrek aan een specifiek artikel in de algemene verkoopvoorwaarden kan naar een andere wettelijke basis worden verwezen.
- f. In voorkomend geval⁹⁵ zal voor de verschillende prestaties worden aangegeven of er specifieke factureringsaspecten van toepassing zijn (bijvoorbeeld: betaling voorafgaand aan de realisatie van de werken, voorschot vereist ...).

4.4.2 Ex ante

Onverminderd wat de KOW voorziet op het vlak van de aanpassing van de bestaande tarieven en/of de goedkeuring van nieuwe tarieven tijdens de regulatoire periode worden de niet-periodieke tarieven *ex ante* bepaald en goedgekeurd voor elk van de 5 jaren van de regulatoire periode (eventueel herzienbaar na 3 jaar), per geval, overeenkomstig de in hoofdstuk 60 bedoelde procedure voor de voorlegging en de goedkeuring van de tarieven.

Voor elk niet-periodiek tarief moet de operator de berekeningswijze duidelijk en transparant toelichten. Behoudens naar behoren gedocumenteerde uitzonderingen overeengekomen met BRUGEL of opgelegd door het technisch reglement, moet elk niet-periodiek tarief de werkelijk gemaakte kosten voor de geleverde dienst(en) weerspiegelen.

Voor een bepaalde prestatie moeten de niet-periodieke tarieven bovendien de exacte kostprijs zo goed mogelijk benaderen. BRUGEL zal er, zowel bij de goedkeuring van de tarieven als tijdens de regulatoire periode, op toezien dat de tarieven die worden aangerekend aan de Brusselaars dit principe naleven en tegelijk het gepaste kwaliteitsniveau aanhouden.

De niet-periodieke tarieven worden vastgelegd voor het jaar 2022 en vervolgens in principe geïndexeerd (index van de consumptieprijzen) voor de volgende jaren van de regulatoire periode.

De tarieven zullen standaard worden geïndexeerd op basis van de indexeringspercentages die vooraf over de hele periode zijn vastgesteld. Voor bepaalde tarieven kan met een expliciete verantwoording

⁹⁵ Indien niet gedefinieerd in de algemene verkoopvoorwaarden.

van VIVAQUA of op verzoek van BRUGEL evenwel een effening of bepaling van een uniek bedrag over de hele periode worden overwogen.

Alle specifieke gereguleerde tarieven in de algemene voorwaarden worden in de inventaris opgenomen. In voorkomend geval kan elke wijziging aan de algemene verkoopvoorwaarden die een tariefwijziging met zich meebrengt het voorwerp vormen van een verzoek tot tariefaanpassing door de operator binnen een redelijke termijn, in overleg met BRUGEL (zie Procedure voor de indiening en de goedkeuring van de tarieven). Algemener kan elke wijziging van de regelgevende teksten of nieuwe verplichting de operator ertoe leiden tariefwijzigingen of nieuwe, niet-periodieke tarieven voor te stellen die nog niet gedefinieerd zijn en van kracht worden na goedkeuring door de regulator.

Bij wijze van uitzondering kunnen bepaalde niet-standaard prestaties op bestek worden uitgevoerd, zonder dat er tarieven worden toegepast. Voor dergelijke prestaties stelt de operator een bestek op dat de werkelijke kosten moet weerspiegelen en dus alle directe en indirecte kosten moet bevatten zoals ze in zijn analytische boekhouding worden toegepast.

Samen met het tariefvoorstel voor de niet-periodieke tarieven moet de operator een nota bezorgen waarin hij de verschillende hypothesen voor de vaststelling van deze tarieven uiteenzet. Deze nota moet ten minste het volgende beschrijven:

- a. De niet-periodieke tarieven die werden herzien ten overstaan van de bestaande tarieven voor de voorgaande periode (nieuw tarief, bestaand tarief, gewijzigd tarief, afschaffing van tarieven ...).
- b. Het dekkingpercentage van de kosten door de tarieven – Het dekkingpercentage van de kosten door de niet-periodieke tarieven bedraagt standaard 100%. Elke aanvraag tot afwijking van dit principe moet naar behoren worden gemotiveerd en zal het voorwerp moeten uitmaken van goedkeuring door BRUGEL;
- c. Een definiëring van de berekeningsmethodologie die werd gebruikt ter vaststelling van de tarieven (op basis van de theoretische eenheidskosten, op basis van de reële eenheidskosten ...);
- d. Bewijs van het forfaitaire of eenheidskarakter van het tarief – In geval van een eenheidstarief wordt de tariefvector gedetailleerd (meter, stuk, dag, uur, per meter ...). De operator moet ook de keuze voor een tarifiering op forfaitaire basis motiveren;
- e. De methodologie, gebruikt voor de berekening van een kostprijs per uur (of meerdere kostprijzen per uur, afhankelijk van de aard van het uitgevoerde werk) die zal (zullen) worden gebruikt bij het opstellen van de bestekken voor de betreffende prestaties.

In het algemeen nodigt BRUGEL de operator uit om de niet-periodieke tarieven te bepalen met inachtneming van bepaalde essentiële principes, zoals:

- Het hanteren van een redelijk aantal verschillende tarieven, zodat de leesbaarheid en de transparantie voor de gebruiker behouden blijft;
- Zich baseren op een betrouwbare kostenstructuur om afwijkingen tussen de tarieven en de daadwerkelijk gedragen kosten te vermijden;
- Vermijden van te grote tariefschommelingen tijdens de periode en tussen de tariefperiodes.

Ten laatste tegen 20 mei 2021 moet de operator een volledige lijst doorgeven van de niet-periodieke tarieven en de verschillende hypothesen die de bepaling van deze tarieven ondersteunen. BRUGEL zal binnen een termijn van 30 dagen al zijn opmerkingen met betrekking tot de geformuleerde voorstellen formuleren.

4.4.3 Ex post

Tijdens de jaarlijkse ex-postcontroles moet de operator een specifieke rapportering inzake de niet-periodieke tarieven uitbrengen. Deze rapportering wordt met BRUGEL overlegd en zal minstens de volgende informatie bevatten:

- a. het financiële volume met betrekking tot elk niet-periodiek tarief en het aantal keer dat dit tarief is gefactureerd;
- b. de reële dekking;
- c. de markante elementen die een significante schommeling van bepaalde posten kunnen verklaren;
- d. Voor facturen op basis van een bestek, het aantal bestekken per type prestatie en de verschillende gefactureerde bedragen.

Bij vaststelling van een te hoge of foutieve dekking kunnen deze tarieven op uitdrukkelijk verzoek van BRUGEL worden gewijzigd.

Na afloop van de eerste drie jaar van de tariefperiode moet de operator aantonen dat het principe van afstemming van de kosten en de tarieven is gerespecteerd. Hiermee kunnen bepaalde tarieven worden verlaagd of verhoogd wanneer de bijbehorende kosten aanzienlijk schommelen, zonder dat op de volgende tariefperiode moet worden gewacht.

De facturatie van een prestatie van een gereguleerde activiteit op basis van niet-goedgekeurde, niet-periodieke tarieven is verboden. In voorkomend geval zal VIVAQUA een uitdrukkelijk verzoek formuleren voor de invoering van een nieuw tarief gedurende de regulatoire periode.

Alle inkomsten, voortkomend uit niet-periodieke tarieven, worden afgetrokken van het totale inkomen dat moet worden gedekt door de tarieven.

4.5 Commentaren over bepaalde tarieven

4.5.1 Overgang naar elektronische facturatie

Deze stimulansregeling kan worden uitgebreid naar het overstappen naar de elektronische factuur. De (maandelijkse) elektronische factuur is immers een van de belangrijke middelen om een beter beheer van de budgetten van de huishoudens mogelijk te maken en om de onbetaalde en oninvorderbare facturen te beperken en te verminderen (wat in het belang is van alle Brusselse gebruikers, aangezien het bedrag van de oninvorderbare facturen een niet-beheersbare kost is die door de waterfactuur wordt gedekt). Dit systeem heeft niet alleen positieve effecten, maar is bovendien milieuvriendelijker en zorgt voor een daling van de administratieve bedrijfskosten voor de operator. Het eenmalig bedrag zal door de operator worden voorgesteld in zijn tariefvoorstel.

Merk echter op dat, aangezien de invoering van een dergelijk systeem deel uitmaakt van het beheer van de beheersbare kosten van de operatoren, de kosten niet rechtstreeks door de tarieven zullen worden gedekt. De operator zal daarentegen wel genieten van de voordelen die gegenereerd worden via de stimulansregeling.

4.6 Toepassingsvoorwaarden

In voorkomend geval wordt voor gevallen die niet in de algemene voorwaarden zijn opgenomen, aan VIVAQUA gevraagd de regels en principes te bepalen die een objectieve en transparante toepassing van de tarieven op alle Brusselse gebruikers mogelijk maken.

5 De regulatoire saldi

5.1 Beheer en bestemming van de saldi

Vanuit een tariefhoogpunt onderscheiden de beheersbare en niet-beheersbare kosten zich van elkaar door de manier waarop de verschillen tussen de begroting (*ex ante*) en de realiteit (*ex post*) worden behandeld.

Voor de **niet-beheersbare kosten** worden de verschillen tussen de begrote kosten en de reële kosten positief of negatief toegepast op de regulatoire saldi. In het geval dat de begrote kosten hoger zijn dan de reële kosten is de impact op de regulatoire saldi positief (de operator heeft een schuld tegenover de eindgebruikers). De aldus gecreëerde saldi worden gebruikt om de tarieven van de volgende tariefperiode te verlagen. Ze kunnen ook worden toegewezen aan projecten van groot algemeen belang, op voorwaarde van de bestemming en validering door de Regulator. In het geval dat de begrote kosten lager zijn dan de reële kosten is de impact op de regulatoire saldi negatief. Als in dat geval de bestaande saldi niet volstaan om dit verschil op te vangen, worden de tarieven voor de volgende tariefperiode dienovereenkomstig verhoogd.

Voor wat de **beheersbare kosten** betreft, kunnen de verschillen tussen de begrote kosten en de reële kosten, in overeenstemming met de ingevoerde incentive regulation (zie sectie 3.1), gedeeltelijk worden bestemd voor de regulatoire saldi en gedeeltelijk voor de operator. Het gedeelte dat voor de saldi wordt bestemd, volgt dezelfde logica als hierboven uiteen is gezet voor de niet-beheersbare kosten. Het gedeelte dat voor de operator wordt bestemd, wordt als bonus beschouwd indien de begrote kosten hoger zijn dan de reële kosten en als malus in het omgekeerde geval.

Algemeen gesproken definieert de operator één enkel plafond voor de beheersbare kosten op basis van de historische kosten⁹⁶ en de evolutie van de activiteit van de indexeringsparameters. Dit plafond kan door de Regulator (BRUGEL) worden gebruikt om de kosten van de operator te controleren. Tijdens de *ex-post*controle bekijkt de Regulator de som van de beheersbare kosten ten opzichte van de waarde die in eerste instantie was begroot. Voor de operator biedt dit de mogelijkheid om naar eigen inzicht de kosten van een post te verhogen of te verlagen indien die variatie wordt gecompenseerd door (of ruimte biedt voor) een gelijke of grotere variatie van (een) andere post(en). Het doel hierbij is om de operator meer autonomie en meer verantwoordelijkheid te bieden binnen deze enveloppe.

⁹⁶ De formule om het plafond van de beheersbare kosten te bepalen is niet algemeen erkend. VIVAQUA en BRUGEL moeten samen bepalen welk plafond voor de eerste regulatoire periode zal worden toegepast.

6 Procedure voor de indiening en de goedkeuring van de tarieven

6.1.1 Procedure voor de indiening en de goedkeuring van de tarieven

6.1.1.1 Procedure betreffende het beheer van de ex-postverslagen

De methodologie bevat een standaardprocedure voor de uitwisselingen tussen de operator en BRUGEL tijdens de valideringsperiode van de saldi.

De in deze procedure vastgelegde termijnen zijn termijnen van orde waar na gezamenlijk akkoord tussen de operator en BRUGEL van kan worden afgeweken. BRUGEL acht een goed uitgevoerde controle immers essentieel en neemt in aanmerking dat bepaalde analyses niet binnen de vastgelegde termijnen kunnen worden gerealiseerd. Anderzijds laat het aantal beschikbare medewerkers bij de Regulator en de gereuleerde entiteit niet toe om de oorspronkelijk voorgeschreven termijn systematisch na te leven.

6.1.1.2 Bekendmaking van de tarieven

Dit punt maakt het mogelijk om te voldoen aan de verplichtingen van BRUGEL of de verplichtingen die BRUGEL aan de operator oplegt inzake transparantie en publicatie van de tarieven.

7 Rapportering en gegevens

7.1 Rapporteringsmodellen

Artikel 39/2 -1° van de KOW bepaalt dat de tariefmethodologie rapporteringsmodellen definieert die moeten worden gebruikt door de operator.

BRUGEL is van mening dat de rapporteringsmodellen evolutief moeten zijn en niet gedurende de volledige tariefperiode vast mogen liggen. Uit de ervaringen blijkt namelijk dat de rapporteringsmodellen moeten evolueren om rekening te houden met de aanbevelingen of de bijkomende aanvragen die in de verschillende ex-postcontroles worden geformuleerd.

De Brusselse situatie laat enige flexibiliteit toe in de rapporteringsmodellen, zodat de rapporten kunnen worden aangepast aan de boekhoudkundige of financiële structuur die de operator gebruikt. De interface met de gegevens van de operator vergemakkelijkt een jaarlijkse update en beperkt de manuele gegevensinvoer zoveel mogelijk. Deze flexibiliteit is ook van toepassing op de modellen voor de tariefvoorstellen.

Uit alle motiveringen in dit document blijkt dat BRUGEL veel belang hecht aan het transparantieprincipe, het verminderen van de informatieasymmetrie en het goede bestuur van de operator.

Aangezien het door VIVAQUA geïnitieerde cockpitproject om onder meer te voldoen aan de boekhoudkundige vereisten van BRUGEL op het vlak van rapportering, een project is dat nog steeds loopt en nog enkele jaren zal duren, gaat BRUGEL akkoord met een "overgangsfase" met het gebruik van een rapporteringsmodel dat in eerste instantie is aangepast aan de beschikbare datakaders van VIVAQUA. In afwachting van deze regeling kan VIVAQUA voorstellen om bepaalde kostencategorieën ofwel te herclassificeren naar hun aard of te (her) classificeren volgens de overheersende kosten, indien het onderscheid binnen dezelfde categorie niet mogelijk is.

7.2 Regulatorische kalender

De regulatorische kalender wordt uitgebreid voorgesteld in de tariefmethodologie. Hij is het resultaat van een onderling akkoord tussen de Regulator en de operator.

7.3 Beroepsmogelijkheden

De beroepsmogelijkheden worden uitgebreid voorgesteld in de tariefmethodologie. Ze zijn het resultaat van een onderling akkoord tussen de Regulator en de operator.

8 Boekhoudkundige verplichtingen

Het gaat om algemene principes die identiek zijn aan de principes in de tariefmethodologieën voor gas en elektriciteit.

9 Voorbereidende openbare raadplegingen

9.1 Geraadpleegde actoren

Om ervoor te zorgen dat de methodologieën rekening houden met onder meer de economische, maatschappelijke en milieucontext, heeft BRUGEL de voornaamste stakeholders om advies gevraagd teneinde daarmee rekening te kunnen houden in de besprekingen die zullen worden gevoerd in het kader van de vastlegging van de tariefmethodologieën. De onderstaande tabel toont de lijst van actoren waarmee contact is opgenomen en laat zien wie een antwoord heeft gegeven.

Gecontacteerde actoren	Antwoord ontvangen
Leefmilieu Brussel	Nee
Raad voor het Leefmilieu	Nee
Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Ja
Comité van watergebruikers	Nee
Coordination Gaz-Electricité-Eau Bruxelles (CGEE)	Ja
Test-Aankoop	Nee
AQUAWAL	Ja
AQUAFLANDERS	Nee
Federatie van Brusselse OCMW's	Ja
BECI	Nee
Coördinatie Zenne vzw	Nee
SGWB vzw - Staten Generaal van het Water in Brussel	Nee

Tabel 34: lijst met geraadpleegde stakeholders

9.2 Samevatting van de antwoorden

Elk van de onderstaande tabellen vermeldt de commentaren, adviezen, opmerkingen en vraagstellingen van de stakeholders in verband met de vijf thema's die in de brief zijn vastgesteld. Aan het eind van de voorbereidende werkzaamheden voor de tariefmethodologie zal de Regulator de kolom 'Overweging in de methodologie' invullen om aan de stakeholders te tonen hoe er rekening werd gehouden met alle punten die ze in hun antwoorden hadden genoemd.

Doelstellingen van de tariefmethodologie	
Vragen/Opmmerkingen van de actoren	Rekening mee gehouden in de methodologie
De door de operatoren gedragen kosten dekken om hun activiteiten optimaal te kunnen beheren	Cost+-model en invoering van een financieringsmarge om de reële investeringsbehoeften te dekken totdat de situatie geregulariseerd is
Alle Brusselaars de mogelijkheid geven om hun waterfactuur te kunnen betalen	Invoering van een vitale schijf in de periodieke tarifiering om toegang tot water tegen een lagere prijs mogelijk te maken.
Is het opportuun om alle kosten voor de diensten in verband met het gebruik van water aan de consumenten door te berekenen? Bestaat dan niet het risico dat hun factuur aanzienlijk zal stijgen en dat het uiteindelijk onevenredige gevolgen zal hebben voor de kwetsbare verbruikers en bedrijven die veel water verbruiken?	Als de kosten niet volledig door de tarieven worden gedekt, is het nodig om een beroep te doen op een andere financieringsbron. In het geval van een overheidsbedrijf is de oplossing de toekenning van subsidies, die zelf rechtstreeks worden gefinancierd door de belastingen en dus, uiteindelijk, door de Brusselaars. Het voordeel van een volledige financiering van de dienst door de tarieven is dus dat alle begunstigden van de dienst participeren, met inbegrip van de pendelaars en de extraterritoriale entiteiten. BRUGEL legt de eerlijkste tarieven vast voor een welbepaald kwaliteitsniveau. De hoogte van de aan de sector toe te kennen subsidie is een politieke keuze. BRUGEL beschikt echter wel over een adviesbevoegdheid tegenover de Regering over de juistheid van het tarief in het licht van de voorgestelde subsidie.
Indien de waterfactuur stijgt om de effectieve kosten van het water te weerspiegelen, is het nodig dat de gemeenschap de toegang tot water	BRUGEL sluit de mogelijkheid van de opname van een sociaal tarief in het tariefrooster niet uit. Dit initiatief valt echter niet onder de

voor iedereen garandeert (principe van solidariteit via de fiscaliteit).	bevoegdheid van BRUGEL, dat geen enkele maatregel kan nemen zonder dat de regering de basisvoorwaarden vaststelt en de regulator opdracht geeft om dit verzoek uit te voeren.
Het inkomen van VIVAQUA beheersen om de financiële bijdrage van de netgebruikers te beperken	Invoering van een reguleringsmodel dat een betere beheersing van de kosten oplegt door doelstellingen voor de vermindering of ten minste de rationalisatie van de kosten vast te leggen.
Verbetering van de kwaliteit van het net	In de tarieven rekening houden met de reële financieringsbehoefte om de vernieuwing en duurzaamheid van het net te garanderen. Parallel hieraan is in deze methodologie al de invoering voorzien van een reeks indicatoren waarmee op termijn de prestaties kunnen worden gestimuleerd.
Innovatie stimuleren, rekening houdend met de technologische ontwikkelingen	Invoering van een innovatie-enveloppe in het inkomen van VIVAQUA om innovatie-initiatieven te stimuleren.
Waterbesparingen bevorderen	Invoering van een 'afstraffende' schijf in de tariefstructuur (boven een gemiddeld verbruik per persoon dat als onredelijk kan worden beschouwd: bijna 2 x een normaal verbruik) om de grote verbruikers te stimuleren om hun verbruik te verminderen. Tegelijkertijd een lektarief invoeren om de gebruikers te beschermen.

Tabel 35: Aanvragen van de stakeholders

*

*

*